

video magazin

1990.
VI. évf. 3. (32.) szám
Ára: 49 Ft

TESZT:

Hárman a Video 8-asok közül

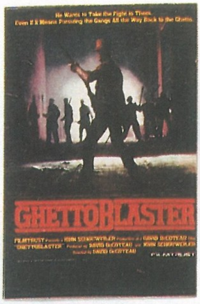
A 80-as évtized legjobb filmjei

VIDEOAJÁNLAT

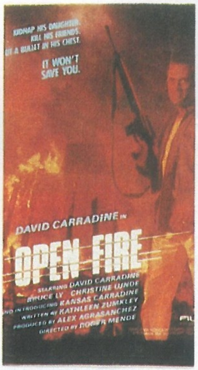
házi videogyűjtemény kialakításához, igényes videózóknak.

Kiváló minőségű, eredeti, gyári műsoros videokazetták (nem feketepiaci másolat), magyar szinkronnal, nem amatőr hangalámondással, számlával, szavatossággal, gyors és pontos szállítással,

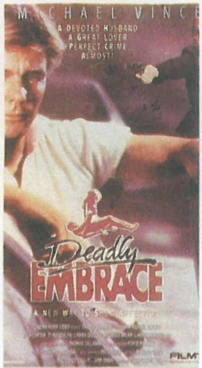
1988–89-ben készült USA–olasz szex- és akciófilmek!

A MEGTORLÓ
Haskel Distric kellemes hely volt.
Aztán megölték éjjel egy kislányt.
A banda félelemben tartott mindenkit.
A vietnami veterán szembeszáll velük,
és bosszút áll.

TÜZET NYISS!
Elrabolják a kislányát,
megölik a barátait,
belelőnek a mellkasába,
de nem menekülhetnek!
Segít Master Lee
és egy női kung-fu osztag.

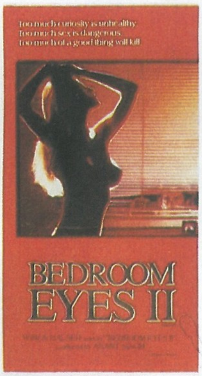
HALÁLOS ÖLELÉS
Egy sikeres férfi:
Beverly Hills-i ház,
remek szerető,
unatkozó hitves...
Majdnem tökéletes bűntény...
Az érzelmek különös
megnyilvánulása...

USA AKCIÓ
Keresik a bajt...
Keresik a kalandot...
Biztonsági öveket bekapcsolni,
mert ezek padlóig nyomják a gázt!
És mindez a törvényen kívül...

ÖRDÖGHEGY
Mikor Michael Caracasba ér
barátja halott
Mit akar a csinos félvér Xiomara?
Damiele gyémántot keres...
Mi a titka az ördöghegynek?

A KUKKOLÓ
A túl sok kíváncsiság
egészségtelen!
A túl sok szex veszélyes!
Túl sok a jóból: halálos!
Harry akaratlanul is szemtanúja
egy szexuális gyilkosságnak,
őt gyanusítják,
menekül...

FÉNYTÖRÉS
A híres zeneszerző családja
baleset áldozata lett.
Tolószékhez kötve,
a világtól elzártan él.
Csendes szemlélője a két
csodaszép nő szeretkezéseinek.
Különleges szerelmi kapcsolatok
alakulnak...

GILDA
Gilda egy lokáltáncosnő.
Lulu egy szép, titokzatos asszony.
Max egy New York-i gengszter.
Alex sofőr, zavaros múlttal.
Misztikum, perverzió, szex, gyilkosság...

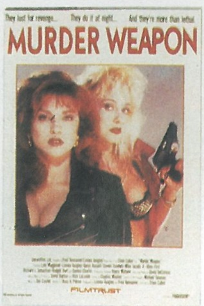
PROVOKÁCIÓ
Luxusvilla a szigeten négy lakóval.
A fiatal özvegy két mostohalányával,
és egy férfi, a történelemtanár.
Szex, csábítás, gyilkosság és
újra szex...

Postai utánvétellel megrendelhető:

FÉNYPONT
videocenter
Pécs, Rókus u. 3/a. 7624

A kazetták fogyasztói ára 2.250 Ft/db,
ha kilencet megrendel, a tizediket ingyen kapja!

Viszonteladóknak 10–25% árrést biztosítunk!
tel/fax: (06-72) 33-612 0–24h

GYILKOS FEGYVER
Bosszúra vágynak...
Éjjel ölnek...
Halálosan veszélyesek...
Szeretkezés közben valaki meghal...
A két szexi, fiatal lány tette?

Kedves Olvasó!

Minden bizonnyal a műholdak évtizedeként kerülnek majd be a tömegkommunikáció történelemkönyvébe a kilencvenes évek. Nemcsak a nagyvilágban, hanem Magyarországon is. Idehaza a fejlődés, a politikai béklyóktól megszabadulva, a nyolcvanas évek második felében indulhatott meg, s az egyéni, a kis- és nagyközösségi vevőrendszerek révén ma már sok százezren élvezik a műholdakról érkező televíziós programokat. Ezek vétele mind olcsóbbá válik, egyre elérhetőbb lesz mindenki számára. Számos közvetlen műsorszóró műholdat lőnek fel az elkövetkező években, sőt hónapokban Európa fölé, s mind több műsor közül válogathatunk majd itt, a kontinens közepén is.

Hogy mindennek mi köze a videózáshoz? Nagyon is sok, hiszen minden olyan műsor, amely megjelenik otthonunkban a képernyőn, potenciális lehetőség, hogy rögzítsük videókönyvtárunk számára. Címlapunkon is jelzett összeállításunk ezért is foglalkozik a műholdprogramok vételi esélyeivel, technikai hátterével, valamint a már itthon is fogható Astra szatellit csatorna kínálatával.

A már üzemelő és majdan működő műholdprogramokon is sokáig fognak peregni a nyolcvanas évek játékfilmjei. Az évtized filmtermését, sikereit összegzi másik összeállításunk, amelyből az is kiderül, melyik húsz alkotás aratta a legnagyobb kasszasikert az elmúlt tíz év során. Van közöttük olyan, amelyet kölcsönözhetünk, sőt meg is vásárolhatunk a honi videótékákban, de akad, amelyiket a jövőben is csak valamelyik műholdprogram adásából vehetjük fel kazettánkra.

1990. március

Falus Tamás

video magazin

VIDEÓVILÁG

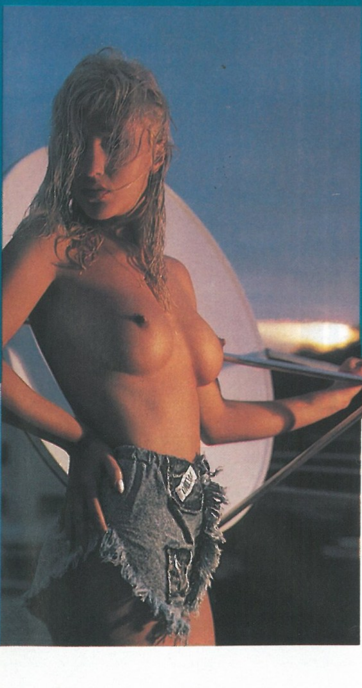
FILMGLÓBUSZ

TESZT ÉS TECHNIKA

HÁZUNK TÁJA

VÁSÁRLÁS

HÍRÖZÖN

Az UNIÓ kft magazinja · Felelős szerkesztő: Horváth Béla · Szerkesztő: Falus Tamás · Művészeti szerkesztő: Kerék Antal · Képszerkesztő: Fejér Gábor · Olvasószerkesztő: Berkes András · Tervezőszerkesztők: Cziffersky Attila és Lázits Gyula
Szerkesztőség: Budapest XIII., Frangepán utca 50–56.
Levélcím: Budapest 1398 Pf. 598 · Telefon: 1310-791, 1110-893, 1119-004
Kiadja az UNIÓ Lap- és Könyvkiadó Kereskedelmi Kft.
A kiadásért felel: Horváth Béla ügyvezető igazgató
Kossuth Nyomda, Budapest 90.0035 · Felelős vezető: Bede István vezérigazgató
Terjeszti a Magyar Posta
Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) 190 Budapest, XIII. Lehel u. 10/a közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR Postabank Rt. 219-98636, 021-02799 sz. pénzforgalmi jelzőszámra.
Címlap: Zétényi János
HU ISSN 0237-5141

A Delta kommandó

Athén, 1985. július 19. Az ATW Boeingje felszállásra kész, útirány Róma, New York. Nem sokkal az indulás után két férfi fegyverrel kényszeríti a gép személyzetét, hogy Bejrútba repüljenek. A magukat az Új Világforradalmi Szervezet tagjainak mondó terroristák a leszállás után főhadiszállásukra viszik a zsidó utasokat és két amerikai tengerészgyalogost.

A gépeltérítés hírére akcióba kezdenek az amerikaiak. A túszok kiszabadítását a speciális Delta kommandóra bízzák. Alexander ezredes és McCoy őrnagy válogatott csapatukkal mindenütt a terroristák nyomában marad: a gépeltérítők Algírban elengedik a nőket és a gyermekeket, a férfiakkal visszatérnek Bejrútba.

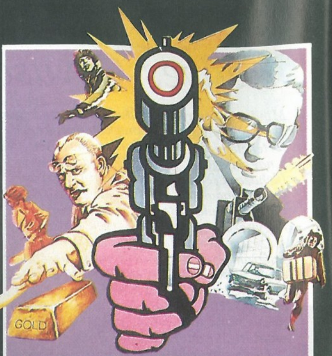
A Delta kommandó a túszok kiszabadítására támadást indít a terroristák támaszpontja, az egykori iskola épülete ellen. Rövid, de annál hevesebb küzdelem után, az utasok nagy része ismét szabad. A zsidó túszoknak és a két amerikai tengerésznek viszont nyoma veszett. Megindul a hajsza életre-halálra. Ha a foglyokat elhurcoló terroristákat nem érik utol a városban, az akció kudarcot vallhat...

Egyesült Államok
Főszereplők: Chuck Norris, Lee Marvin
Rendezte.: Menahem Golan
120 perc

THE DELTA FORCE

Forgalmazza a VICO

DOLLÁRKÖTEG

"THE HEIST"

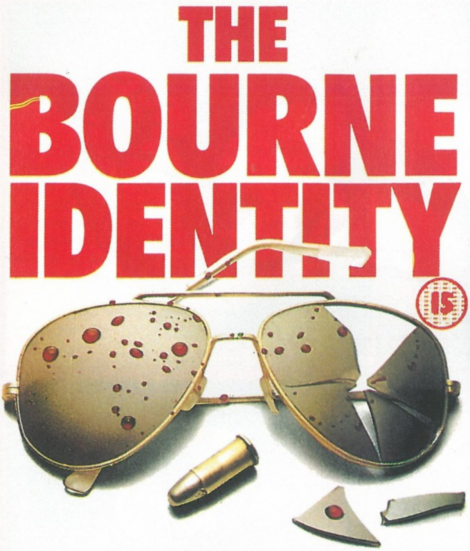

Hogyan lehet egy bank széfjeiből ellopni másfél millió dollárt úgy, hogy a károsultak ne tegyenek teljelentést? Erre a kérdésre ad egy lehetséges feleletet e film, melynek főhőse Joe Collins, egy jó megjelenésű fiatalember. Őt bízta meg egy hamburgi nagy bank, hogy készítse el az épület új, szuperbiztos biztonsági berendezését. Bízik benne a bankigazgatótól az utolsó őrig mindenki.

Joe barátnője, Miss Divine könnyűvérű, ledér nőszemély, aki számos kétes alakkal tart fenn szoros kapcsolatot. Olyanokkal is, akik ama bizonyos bank széfjeiben őrzik piszkos úton szerzett dollárjaikat. A terv ezek után már egyszerű: az ő pénzüket kell elrabolni, ők biztosan nem fognak a rendőrséggel nyomoztatni a csempészésből vagy kábítószer-kereskedelemből szerzett pénzkötegeik után. Az elgondolás megvalósításához Joe egy szenzációs trükköt talál ki, s miközben ellopja mások pénzét, mindenki nemzeti hősnek tekinti. Sőt, megtévesztő, fondorlatos tettéről a televízió is egyenes adásban számol be. Barátnője segítségével sikerül a temérdek pénzt egy bevásárlószatyorban kicsempészni a bankból, és úgy tűnik, a terv tökéletesen bevált. A gond akkor kezdődik, amikor a károsultak kinyomozzák, hogy a szálak kikhez vezetnek, s összefognak kézre kerítésükre.

Egyesült Államok, 1971
Rendezte.: Richard Brooks
Főszereplők: Warren Beatty, Goldie Hawn, Robert Webber
116 perc

Forgalmazza a MOKÉP

A Bourne-i rejtély

Lőtt sebekkel, eszméletlen állapotban vet partra a tenger egy férfit egy dél-franciaországi, isten háta mögötti kis faluban. Egy orvos találja meg az áldozatot, akiből kioperálja a golyókat és ápolja felépüléséig. Amikor a férfi visszanyeri eszméletét, nem emlékszik múltjára, még a nevét sem tudja megmondani. Orvosa világosítja fel, hogy több mint egy évtizede több plasztikai műtétet hajtottak rajta végre. Azt is elárulja, hogy bőre alatt elrejtve egy mikrofilmet talált, melyről egy zürichi bank számlaszáma olvasható le. Ezen a nyomon indul el az „ismeretlen" a svájci városba, ahol emlékképek villannak agyába.

Kiderül, hogy őt mindenki Jason Bourne-ként ismeri, bankszámláján pedig nem kevesebb, mint 15 millió (!) dollár pihen. A furcsaságoknak azonban ezzel még nincsen vége. Marseille-ben megölik az amerikai nagykövetet. Az erről szóló televíziós riportban ismerősnek tűnik számára a nyomozásról beszélő magas rangú amerikai, és a gyilkossággal vádolt Carlosról is mintha már hallott volna. Helyzetét csak bonyolítja, hogy aki felismeri, fél tőle, menekül előle.

Akadnak azonban, akik nem menekülnek Jason Bourne elől, éppen ellenkezőleg: keresik, üldözik őt, hogy megölhessék. De hogy kik és miért, arról Bourne-nek fogalma sincs. Sőt még azt sem tudja, hogy ő maga kicsoda.

Egyesült Államok, 1988
Főszereplők: Richard Chamberlain, Jaclyn Smith, Anthony Quayle, Donald Moffat
Rendezte: Roger Young
177 perc

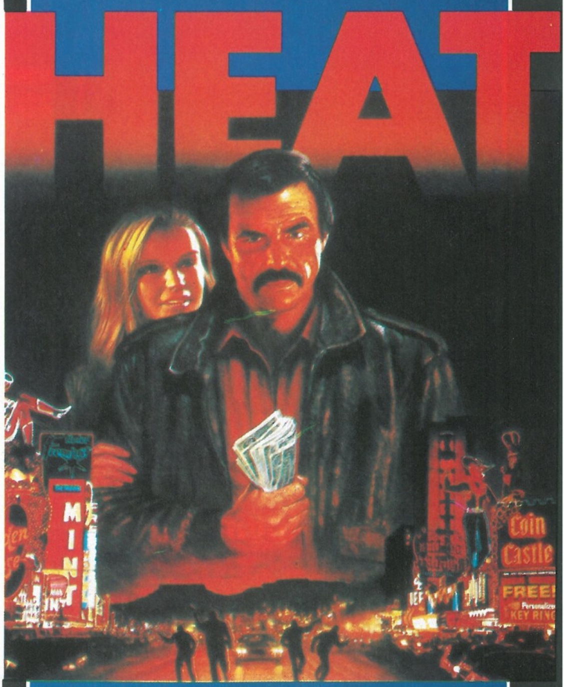
Forgalmazza az Intervideo

A Las Vegas-i zsaru

A nagydarab, vegasi bajuszos fickó nem bír magával. A szőke lány hiába hárítja el a durva kötekedést, a férfi nem tágít. Hamarosan befut a lány barátja, egy vékony, jelentéktelen figura. A szóváltás tettlegességgé fajul, a támadó még attól sem riad vissza, hogy lekapja ellenfele parókáját. Most már vérre megy a játék, s a meglepetés nem marad el. A vékonydongájú, hivatalnok külsejű ember, alaposan helybenhagyja a pimasz fráterť. Ez háromszáz dollárjába kerül, hiszen ennyiben állapodott meg Nick Escalantéval, hogy barátnője előtt eljátszhassa a hőst.

Az egykori vietnami veterán, profi zsoldos nem sejti, hogy míg ők játszanak, igazi vér is folyik. Volt barátnőjét kegyetlenül megerőszakolja Danny Demarco, az egyik maffiafőnök kedvenc fia. A lány megkeresi Nicket, aki végül is nekilát, hogy felkutassa a banditacsemetét.

Arra is marad ideje, hogy új ismerősét, az ügyefogyott Sirust bátor emberré faragja. A kaszinóban vigyáz a fiúra, bár egy időre elválnak útjaik, mert Nick állja a szavát, s móresre tanítják barátnőjével Dannyt, a maffiacsemetét és testőreit. Nick persze tudja, hogy ezzel aláírta halálos ítéletét, mégis felcsillan számára a menekülés reménye...

Egyesült Államok
Főszereplők: Burt Reynolds, Karen Young, Peter Macnicol, Neill Barry
Rendezte: R. M. Richards
96 perc

Forgalmazza a VICO

(Delta Fever)

Kalifornia, folyótorkolat, napsütés. Ideális hely két fickónak, akik éppen csak annyit dolgoznak öreg barátjuk vízisí- és motorcsónak-kölcsönzőjében, hogy éhen ne haljanak. Kimustrált lakókocsiban élnek, és szívesen barátkoznak a gyengébb nem képviselőivel.

Nick és Lance életében a fordulatot egy gyönyörű szőke lány, Jillian hozza. Munkaadójuk unokahúga egy étteremben kap állást, ahol egy pénzes ifjú tiszteletlenül viselkedik vele. Nick keményen rendreutasítja, és most már semmi sem akadályozhatja meg, hogy a fiatalok egymás karjaiba ne hulljanak. Gondot legfeljebb az okoz, hogy Lance és Jillian is úgy vélik, az embernek 25 évesen már valami komoly életcélt és munkát kellene keresni, és ha lehet, találni is. Megvehetnék például az öreg kóceráját 10 ezer dollárért, mert Jillian nagybátyja halálosan beteg, és Hawaiiban akar meghalni. Nick apja gazdag ember ugyan, de kissé hűvös a viszony közöttük.

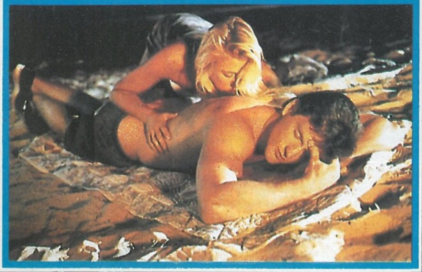
Lance titokban mégis kölcsönkéri Nick apjától a szükséges összeget, ám ennek ára, hogy a két jó barát összevész. A legrosszabbkor. A pénzt megnyerhetnék egy vízisíversenyen is, de Nick barátja személyében elveszti motorcsónak-vezetőjét. A versenyen pedig indul nagy ellenfele, az a pökhendi fiú is, aki Jilliannal kötözködött az étteremben...

Egyesült Államok, 1988
Főszereplők: Tomepun, Leif Garrett, Katherine Kelly, Lange Will Bledsoe
Rendezte: William Webb
95 perc

Forgalmazza a Hungarovideo

Hullámlovagok

ESÉLYLESŐK

(Against all odds)

Amikor Terry Brogan kikerül a kisváros amerikaifutball-csapatából, úgy tűnik, azért, mert sérülését követően edzője már nem bízik benne. Csak keserves tapasztalatok, gyilkosságok és kalandok után jön rá, hogy kik, milyen hatalmasságok, hogyan és miért irányítják a háttérből a város legnépszerűbb sportegyesületét.

Jake Wise, a gazdag barát ad megbízást Terrynek, keresse meg eltűnt barátnőjét, Jessicát, aki egy összeveszés során késsel megszúrta és 50 ezer dollárjával megszökött. Jessica nem más, mint a város köztiszteletben álló, leggazdagabb asszonyának leánya, akire Terry egy mexikói szigeten bukkan rá. Szerelem szövődik közöttük, ám amikor néhány hét együttlét után a játékos egyik edzője – Jake embere – rájuk talál, s akitől a pár csak gyilkosság révén szabadulhat meg, a szépséges Jessica visszatér régi barátjához, Jake-hez, bár továbbra is Terryt szereti. Az egykori barátok immár ellenségként néznek egymással szembe, ám mivel Terry eladósodott és még tartozik Jake-nek, teljesítenie kell az exbarát kívánságát. Időközben kiderül, hogy Jake, a szerencsejátékos, korábban nagy pénzekben fogadott a város futballcsapata ellen, s egy alkalommal az együttes biztos tagját, Terryt is sikerült megvesztegetnie. Terry csaknem életével fizet azért, mert teljesíteni igyekszik a kérést. Megmenekül, ám már nyakig benne van a játszmában, egyre világosabbá válik számára, hogy Jake is csupán egy kis hal, s hogy ki irányítja valójában nemcsak a sportklub, hanem a város életét is.

S amikor a történet végén felcsendül Phil Collins e film számára írt dala, a nézőnek kell megfejtenie, vajon hogyan alakul a jövőben Terry és a csodaszép Jessica kapcsolata.

Egyesült Államok, 1984
Főszereplők: Jeff Bridges, James Woods, Richard Widmark
Rendezte: Taylor Hackford
117 perc

Forgalmazza a MOKÉP

Meghalok érted

(To die for...)

Egy Los Angeles-i vidám partin Kate találkozik egy furcsa, magányos idegennel. A gazdag fiatalember különös, tartózkodó viselkedése felkelti a lány érdeklődését, annyira, hogy vőlegényével is összeveszik. A két fiatal egymásé lesz, abban a középkori stílusú kastélyban, amit Kate mint ügynök szerez a Romániából menekült Vlad Tepesnek. A fiú nem térhet haza, mert a kommunisták mindenüket elvették.

Románcukat csupán az zavarja meg, hogy Los Angelest titokzatos és borzalmas gyilkosságsorozat tartja rettegésben. A szálak Kate szerelmének barátjához vezetnek, és olykor az ifjú Tepes is kissé furcsán viselkedik.

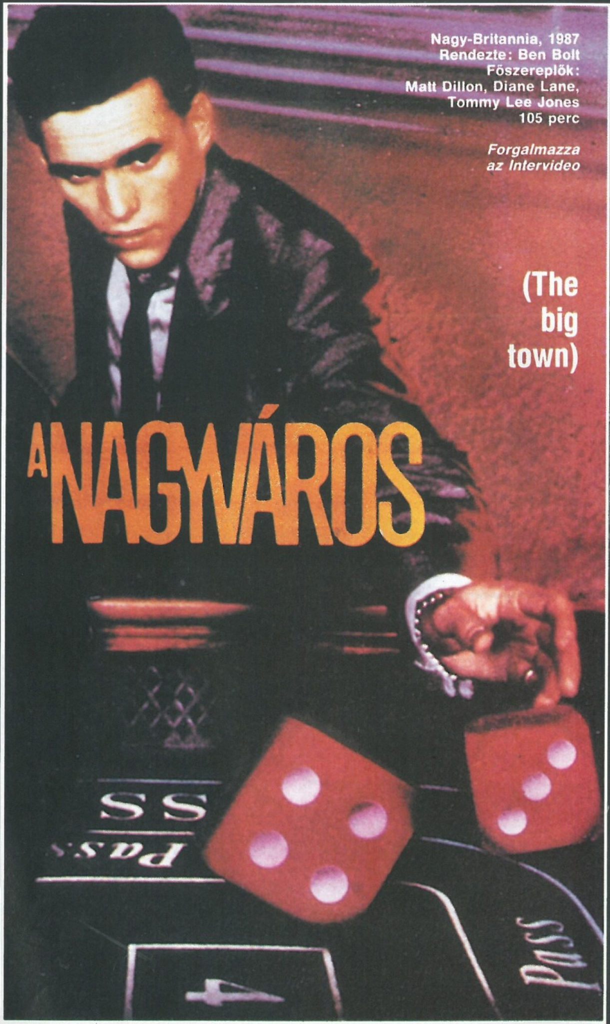
Az talán hétköznapi eset, hogy a fiú szerelmének legjobb barátnőjét is elcsábítja, ám meglehetősen sajátos módon: forró csókjaival elsősorban a lány nyakát borítja, ezzel némi érveszteséget okozva neki...

Vlad bulit rendez kastélyában, ahol vészjósló dolgok történnek; a házigazda barátja, Tom egy újabb hullával gyarapítja az addig elhunytak számát. Kate vőlegénye, aki szintén részt vesz az összejövetelen, egy régi könyvre bukkan, ami kezébe adja nemcsak a rejtélyes gyilkosságsorozat megoldásának kulcsát, de fényt derít Vlad hihetetlen múltjára is. Elméletét hamarosan bebizonyíthatja egy újabb gyilkossági kísérlet során...

Egyesült Államok, 1989
Főszereplők: Brendan Hughes, Amanda Wyss, Scott Jacoby, Steve Bond.
Rendezte: Deran Sarafin.
95 perc

Forgalmazza a Hungarovideo

Jack Cullen huszonéves fiatalember, aki egy amerikai kisvárosban éli sokak megszokott, hétköznapi életét az ötvenes években. Egyvalamiben azonban különb társainál: a kocsmában verhetetlen a kockajátékban. Nemcsak szerencséje van, ahhoz hozzáértése is párosul. Idős barátja, Hooker, a benzinkutas felfedezi benne a tehetséget, és a nagyvárosba, Chicagóba protezsálja, ott élő barátaihoz.

A barátok azonban inkább egykori üzletfeleknek tekinthetők. Így a vak Mr. Edwards is, akinek a pénzével kell játszania Jacknek, s a nyereségnek csak a töredéke lehet az övé. Ha a szerencse forgandó is, a tudás nem, így Jacknek egyre több lesz a pénze. Megjelennek körülötte a nők is. Ki csupán a szeretetért – egy gyermekét egyedül nevelő csinos felszolgálólány –, ki a pénzéért. Ez a nő azonban nem más, mint a felesége annak a klubtulajdonosnak, akinek játéktermében Jack a saját pénzéért is forgathatja a kockákat.

Minél több Jack pénze, annál veszélyesebb helyzetbe sodródik, s végül belekeveredik egy gyilkosságba is, melyről nem tudja, vajon érte vagy ellene történik.

A film Clark Howard The Arm című regénye alapján készült.

Add meg magad, John Brown!

A szépreményű kadétok még nem sejtik, hogy néhány esztendő múltán ellenségként állnak majd szemben egymással Észak–Dél háborújában. Most még csupán a női szívek meghódításában vetélkednek. Errol Flynn (Jebb Stuart) kemény versenytársra talál Ronald Reaganben (George Custer). Olivia de Havilland (Cit Carson Holliday) kezére pályáznak mindketten, ám ez nem csorbítja barátságukat.

Nemcsak a gyengébb nem megnyeréséért harcol azonban az elválaszthatatlan páros. Megbízást kapnak, hogy elfogják a „nagy bajkeverőt", John Brownt, aki a négerek felszabadításáért fogott fegyvert elvbarátaival, és már vérbe borította egész Kansast. Az sem téntorítja el céljától, hogy előbb a legkisebb fia, majd a két idősebb is áldozatul esik apjuk fanatikus küzdelmének.

Jebb és George váltakozó szerencsével üldözik John Brownt, sőt Jebbet egy felderítő akció közben majdnem fel is akasztják, de nekik nem sikerül a hurkot az elszánt férfiú nyakára kötni. Cit Carson szíve azonban egyre inkább Jebbért dobog, és George kénytelen tudomásul venni: barátja ezt a csatát megnyerte.

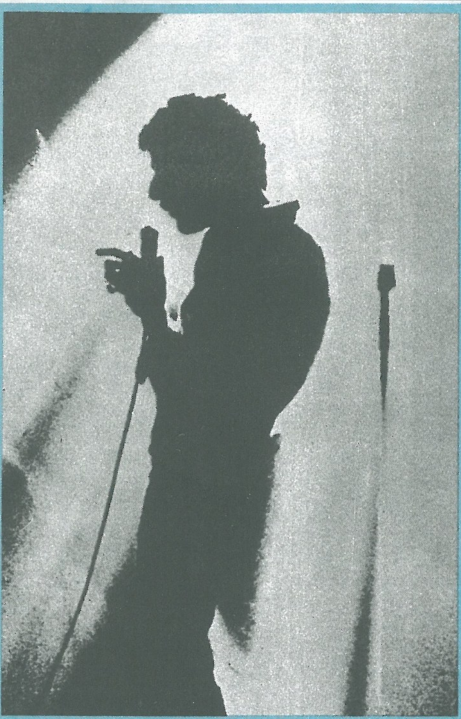
A másik arcvonalon is közeledik az utolsó ütközet ideje, s a két vetélytárs jó barát együtt indul a rohamra a rettenete golyózáporban.

Egyesült Államok, 1940
Főszereplők: Errol Flynn, Olivia de Havilland, Raymond Massey,
Ronald Reagan
Rendezte: Kertész Mihály (Michael Curtiz)
110 perc

Forgalmazza a Helikon Video

SANTA FE TRAIL

LENNY

Ebben a filmben nem lőnek, nincsen gyilkosság, autós üldözés, verekedés, túszmentés, ám van benne hazudozás, saját játék a szavakkal, kitűnő színészi játék és egy különleges rendezési mód.

Lenny, a humorista, a showman halott. Negyvenévesen kergették a halálba, üldözte saját magát a halálba. Anyja, felesége, menedzsere töredékes visszaemlékezéseiből áll össze a kép, Lenny tragédiába torkolló története. Kis lebujokban, sztriptízbárokban kezdődik a jó beszédkészséggel megáldott fiatalember karrierje. Feladata, hogy kezében egy szál mikrofonnal töltse ki a műsorszámokat, és váljék közben maga is önálló műsorrá. A képekből összeálló élettörténetből megtudjuk, hogyan ismerkedett meg egy sztriptíztáncosnővel és vette őt feleségül, miként fejlődött felfelé ívelő pályafutása során előadásmódja, gondolkodása az ötvenes, a hatvanas évek Amerikájában. Miként üzent hadat az álszent, képmutató, magát erkölcsösként számon tartó közönségnek, s hogyan kellett megküzdenie a bírósággal azoknak a trágár szavaknak a kimondásáért, amelyek már a hetvenes években is közszájon forognak. Lenny a trágárságot eszközként használta fel, hogy felhívja a figyelmet a képmutató világra, miközben családi élete válságba jut és őrlődése közben a kábítószer saját életét is tönkreteszi.

Egyesült Államok, 1974
Főszereplők: Dustin Hoffman, Valerie Perrine
Rendezte: Bob Fosse
108 perc

Forgalmazza az Intervideo

Keiko Sei,
a Video Magazin tudósítója jelenti Tokióból:

A japán videószoftver

A japán videóműsor-gyártás számadatai körülbelül feleakkorák, mint az amerikaié. A videókazetták száma 120 millió (az Egyesült Államoké 245 millió), a piaci forgalom 467 millió dollár (USA: 1,1 milliárd.) A kölcsönzőboltok száma Japánban 14 és félezer (USA: 27 ezer).

A japán műsorpiac egyik sajátossága, hogy kevesebb a mozifilmek aránya, mint Amerikában (Japán: 64,6, USA: 88,3 százalék). Japánban változatosabb a műsorkínálat. Ugyancsak szigetországi jellegzetesség, hogy a videóhasználók átlagéletkora az Egyesült Államokhoz viszonyítva alacsonyabb (Japán: 20–30 évesek, USA: 30–40 évesek). És persze sokkal többféle műszaki formátumban forgalmazzák a műsorokat, mint más bármely más országban.

A forgalmazónak döntenie kell, milyen formátumban jelenteti meg a műsort. Csak akkor hozzák forgalomba a teljes skálán (VHS, Beta, LD, VHD, 8 mm, S–VHS, ED–Beta) a filmet, ha biztos sikerre számítanak. A VHS a legkevésbé kockázatos (ugyanis a Beta aránya gyorsan csökken), majd az LD, 8 mm, a VHD, az S–VHS és az ED Beta következik a népszerűségi listán. A tipikus japán kölcsönző tehát sokféle, főképp a fiataloknak szóló műsort kínál különböző műszaki rendszerekben.

Ezúttal inkább az Európában kevésbé szokványos műsortípusokról essék szó. Múlt alkalommal említettem, hogy a japán gyerekek fényképezőgép helyett videókamerát visznek iskolai kirándulásaikra. Japán szokás, hogy a fényképezőgépükkel olyan fotót akarnak készíteni, amilyen az útikönyvekben látható. Most ugyanezt teszik a videókamerával, ezúttal a műsoros kazettán megjelenő útikalauzokat utánozzák. Az ilyesfajta felvételeknek két típusa van: az egyik a hagyományos, ismertető jellegű útifilm, a másik a komplett túra, amely azt a benyomást kívánja elérni, hogy amikor a turista elmegy a színhelyre, az legyen az érzése, mintha járt volna már ott.

Ugyancsak népszerű műfaj a különböző közlekedési eszközökről készített városnéző túrafilm. Van biciklis, motoros, autós túra, de még olyan szélsőséges „városnéző" eszközökről is készítettek – szimulált – filmet, mint például UFO, tank vagy Mirage harcirepülő. Ez utóbbit egy Hi–8-as kamerával vették fel, melyet a gép orrában helyeztek el. Az így készült lézerlemez állítólag rajta van a COCOM-listán.

Hogyan videózzunk? Hogyan szokjunk le a cigarettáról egyetlen hét alatt? Fogyókúra-tanfolyamok és tőzsdespekulációs tanácsok is szerepelnek a műsorkínálatban. Aki arra kíváncsi, hogyan fejlesztheti agyának jobb féltekéjét, az is talál útmutatást. És sokféle gyakorlati oktatóműsor kapható az üzletekben: a sminkelésről és a fodrászkodásról (mármint, hogy miképp végezhetjük el mindezt magunk), hogyan szerezhetünk jogosítványt, miként viselkedjünk társas összejöveteleken (Japánban nagy jelentősége van a ceremóniáknak), hogyan csináljunk képregényt, magyar gulyást, de arról is kapható háromkazettás (!) sorozat, hogy miként együk a fugu nevezetű halat.

A videó a kikapcsolódás tökéletes médiuma. Kétféle ázsiai meditációs kazetta van forgalomban, a kiko és a jóga. Még különösebbnek hat az a műsoros kazetta, melynek anakovizuális jelei gerjesztik az agyban az α-hullámokat és ezzel csökkentik a stresszt. Minthogy a japánok nem tudnak meglenni, ha nem villog a képernyő, vannak speciális háttérkazetták, amelyeken a dekoratív jelenetek képei peregnek – egyetlen hang nélkül.

Akadnak tenyérjós-kazetták, melyen Japán leghíresebb jövendőmondói árulják el titkaikat, dr. Sydney Omar, Nancy Reagan tenyérjósa is hazavihető a japán videókölcsönzőkből.

A dokumentumfilmek nem voltak népszerűek Japánban, egészen addig, míg Hirohito császár állapota válságosra nem fordult. A videógyártók ezerszám kapták azután a telefonokat, hogy készítsenek Hirohito-filmet. Az elkészült dokumentumfilmek a császárról és a Showa korokról szólnak. A 90 perces műsorok 80–180 dollár közötti áron kaphatók.

Egy másik gyakran keresett kazetta a „Dokumentumfilm a májtranszplantációról". Ezt a véres videók mániákusai viszik, nem az orvosok.

Ha Tokióban manapság videómániákusnak mondja magát valaki, s különösen a vértől csöpögő vagy kalózokat szerepeltető filmeket kedveli, azt potenciális bűnözőnek tekintik. Történt ugyanis, hogy egy aberrált gyilkosnál, aki több lányt is megölt, 6000 gyereklányt szerepeltető és gyilkosságokat tartalmazó filmet találtak.

A Lolita-komplexus (gyereklányok iránt érzett szerelmi vágy) terjedése nem csoda a japán férfiak körében. A tömegmédia állandóan tizenéves csitri lányokkal van tele, s a videósok egyik kedvelt műfaja az úgynevezett „Idol"-videó, ahol tini lányok (vagy fiúk) mesélik el élményeiket zenével, tánccal, többnyire fürdőruhában.

A japán videórajongó elsősorban LD- (lézerlemez) vagy VHD- (házi videólemez) rajongó. Ez az egyetlen ország, ahol széleskörűen elterjedt a videólemez. Az LD-műsorok nem csupán „alantas" műfajok terjesztésére alkalmasak. A lemez természeténél fogva ragyogó média nyelvtanuláshoz, hiszen az egyes részletek gyorsabban hozzáférhetők, és fizikai károsodás nélkül igen sokszor ismételhetők. A videólemeznek tökéletes az állóképe, ezért múzeumi tárlatlátogatást is ezen érdemes forgalmazni. Még a Bibliát is kiadták lemezen – az egyes oldalak képekkel együtt jelennek meg a monitoron.

Egyre többféle videómagazin kapható, melyek a napi 20 órán át nyitva tartó boltokban vásárolhatók 10–15 dollár körüli áron. Ahogy a verseny keményedett, egyre különösebb magazinok bukkantak fel. Ezek egyike a „sztár"magazin. Ha egy lány vagy fiú tinisztár akar lenni, akkor beküldi a fényképét a szerkesztőségbe s ennek alapján behívják felvételre. A játék támogatója a JVC, s a gyártások felvételeit videón és lemezen rendszeresen kiadják.

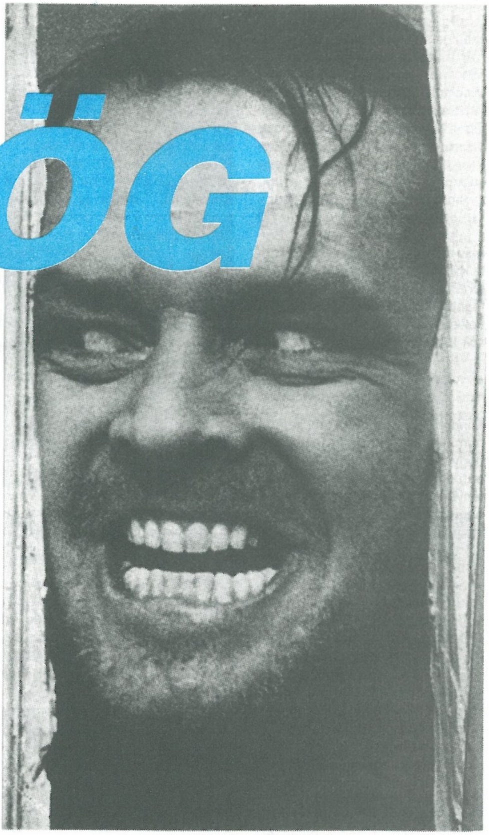
Gyorsan terjed a 8 mm-es videómagazin-formátum. Vannak közöttük „divatlapok" fiúknak és lányoknak, speciális műsorok az üzleti elitnek és persze akadnak Playboy típusú szexprogramok is. Kicsinyke méretük miatt feltűnésmentesen elhelyezhetők a bevásárlókosárban, s nem kell a vásárlónak pironkodnia a többiek előtt.

Megindult a különböző videómagazinok HD (nagy felbontású) változatainak kiadása is, s közel az idő, amikor már nagyrészt ezek a rendszerek uralják majd a piacot.

A legújabb és egyben legfurább videósműfajt az a fanatizmus hozta létre, mellyel a gazdik igyekeznek elkényeztetni háziállataikat. Hogy a blöki ne unatkozzon míg egyedül van a lakásban, távozás előtt a kutyabarát speciális műsort tartalmazó kazettát dug videójába, mely elszórakoztatja a jószágot. Persze lehet, hogy a gazdinak is ez a kedvenc műsora.

Tokió, 1990 március

Az ÖRDÖG mozija

Ragyogás

Hősünk, Mr. Angel, a róla elnevezett detektíviroda főnöke és egyetlen alkalmazottja üzenetet kap egy titokzatos úrtól. Végre megbízás áll a házhoz. Még nem tudni, milyen jellegű: elcsavargott feleséget kell visszatoloncolni mérges férjéhez, netán enyveskezű urak nyomába kell eredni. A titokzatos telefonáló nem árul el magáról semmit. Csak egy helyet és egy időpontot jelöl meg, találkozót kér, és megmondja a nevét. Hősünk a keze ügyébe készített jegyzetfüzetre gépiesen le is írja: Louis Cypher. A kamera ráközelít a névre, a zene borzongató. Alan Parker rendező nyílt kártyákkal játszik. Az első pillanatban jelzi, hogy filmjében az Angyalt és Lucifert engedi egymásnak. Mindkettőt emberi inkarnáltságában. Három perc telt csak el a filmből, láttunk egy irodát, egy arcot, hallottunk két nevet: de máris tudhatjuk, hogy a Sátán-mítosz egyik történetére fizettünk be.

A közönség többsége azonban nem veszi a lapot. És ezért sokáig nem érti, majd nem szereti Parker pazar alkotását. A mi mozijainkba ugyanis az *ördög*nek csak a legsematikusabb példányai jutottak el. Mítosz helyett a sekélyes horror közegében jelentek meg. Lényük lényege maradt rejtve. Az oksági lánc, mely működteti, hajtja őket, nyughatatlanul, tagadva, rombolva, sejtelmesen, szenvedve, kacagva. Bűzt, hányadékot és lópatákat képzelünk az ördögnek, pedig a művészet tudja – legyen az irodalom vagy film akár –, hogy a sátán nem különbözik tőlünk. Mert bennünk is létezik. Mert csakis angyali vágyaink révén kap értelmet.

Sátánológia

De hát ki is ez az ördögnek-sátánnak nevezett úr? A korai bibliai világkép még nem ismeri. Az Ószövetségben sokáig csak „szembeszegülő" értelemben fordul elő, olyan embert jelöl például, aki a bíróságon a vádat képviseli. Isten angyala, aki Bileámnak és szamarának útjában állt: ő is szembeszegülő, akinek hatalma és feladata, hogy Isten ítélőszéke előtt kíméletlenül vádolja az embert. Jób könyvében már Isten fiaként jelenik meg, Zakariás látomásában pedig a bűn képviselőjeként látjuk viszont.

A Sátán eleinte büntető angyalként szerepel a korai zsidóság világképében. Világosság és sötétség kettősségében ő képviseli a gonoszság hatalmát. Sátán és Gonosz: egyazon lény elnevezéseivé válnak. Eszköze Istennek? Annyi bizonyos, hogy eljön majd az idő, amikor Isten végképp megsemmisíti őt és világát is.

Az újszövetségi korban bomlik ki igazán Belzebub-Lucifer személyisége. Bukott angyalnak látjuk, aki épp bukásában válik Isten ellenfelévé, e világ fejedelmévé, gonosz vádlóvá, ellenséggé. Hatalma szinte mérhetetlen: gazdaggá tehet, fegyvert adhat, félrevezethet; kárhozatba dönt, az embert a bűn rabszolgájává teszi, sőt tőle származik a bűn maga is. A sátán tehát Isten országának ellentétét valósítja meg a Földön: ezért ő a világ fejedelme. Akit szolgálói, a démonok megszállnak, azok betegek lesznek: a tisztátalan lélek emberfölötti erőt kölcsönöz a megszállottaknak, de gyötri is őket. Velük veszik föl a küzdelmet az ördögűzők – de ami sikerült Fülöp vagy Pál apostolnak, nem mindig adatik meg napszámos leszármazottaiknak.

Az evangelisták a betegségeket, különösen az elmebajokat a gonosz lelkek titokzatos hatásának tulajdonították: az ördög által megszállt emberek betegségleírásában jól felismerhetők a hisztéria vagy az epilepszia tünetei. A Sátán tehát testet és lelket egyaránt megtámad: belénk költözik, bennünk lakik.

Az ókor végére készen áll az emberre vonatkoztatott dualisztikus kép világosságról és sötétségről: mindkét fejdelem kipécézett minket, belénk bújt, iszonyatos vetélkedésüket nemcsak a világban, bennünk is vívják.

A testet öltött ördög

A Sátán egyik nagy titka, hogy láthatatlan tud maradni, akár ősi vetélytársa, az Isten. Néha persze lelepleződik, amikor bohó módon kígyónak öltözik: de erről naiv Ádámok és százsorosan Belzebub Évák tudnának részletesebb felvilágosítást adni.

A gyarló ember általában részördögöket pillanthat csak meg. A horrormitológia ezért dolgozta ki például a vámpírok tanát. Drakuláról ugyanis nehéz eldönteni, hogy ő maga-e a Sátán, vagy ő is csak ember, akit leigázott a sötétség ura. A klasszikus *Nosferatu*-filmben az ördög reinkarnációja jelenik meg – Herzog remekművében az esendő ember, aki szenved a gonosz hatalmától. Vagyis megtestesül az igazi misztérium: az, hogy az ember sátán, s hogy a sátánban van valami vonzóan, természetesen, eredendően emberi. A *Dr. Caligari dolgozószobája* is ezt a képletet igazolja: ha Isten úgy döntött, hogy a teremtést saját privilégiumának tekinti, akkor a teremtő embernek szükségképpen a lehetőségtől ugyancsak megfosztott, természetfelettiségében korlátozott ördöggel kell cimborálnia.

Az ördög tehát általában egy arra alkalmas ember bőrében jelenik meg. A bibliai megszállottak és Caligari doktor ily módon rokonai egymásnak. A felismerésnek, tehát hogy bennünk isteni és ördögi egyaránt lakozik, zseniális formába öltöztetése *Dr. Jekyll és Mr. Hyde* története. – Az ördögről alkotott elképzelés több formában köszön vissza a lebilincselő némafilmben. Egyrészt a világosság és a sötétség kettősségében, más- ▶

▶ részt a tudathasadás – tehát a betegség – egyszerre modern és archaikus felfogásában. (Hogy milyen messzire hat ennek az ördögi kettősnek a története, elég a Hitchcock által megfilmesített „női" változatra gondolnunk: a *Vertigo* esetében ugyancsak az a kérdés, hogy ketten vannak-e egy személyiségben, avagy ketten tesznek-e ki egy valamirevalót. Azt már akár a filmtörténet ördögi játékának is tekinthetjük, hogy Hitchcock ezt a filmjét a jeles francia krimiszerzők, Boileau és Narcejac történetéből szinte kárpótlásul forgatta le – az első történetet ugyanis egy fürgébb kollégája elcsente előle; annak a filmnek egyébként a címe *Az ördöngösök* lett...

A mi ördögeink

Mindennapi életünk során, sajnos, nemigen adatik meg a lehetőség, hogy felváltva s külön-külön alakban élhessük angyali vagy ördögi lényünket. Azt is mondhatnánk, hogy a paradicsomi állapot megszűnésének ez is egyik fázisa. Az édenkertben még volt saját Luciferünk: filmen a legbájosabbat és ezért legkegyetlenebbet Jeles András alkotta meg *Angyali üdvözletében*, egy tíz év körüli kislány képében. Igen, ő az a gonosz, akit magunkkal hurcolunk már születésünk pillanatától, ő irányítja lépéseinket, ő tesz kétkedővé, ő visz minket a bűnökbe, hogy a szabadságra távozott cinikus Istennek legyen mit feloldoznia, miközben részvétlenül figyeli pusztulásunkat.

Mert a lélek ördögei a veszedelmesebbek. *A test ördöge,* bár kamaszkori képzelgéseim egyik legvonzóbb filmjében jelent meg, könnyebben legyűrhető. Nem ellenfél igazán – pontosabban csak akkor válik azzá, amikor lelkünket is le bírja igázni. Ezért nem használ semmit a test vesszőzése; pedig a Diderot-műből készült *Az apáca* hősnőjétől kezdve hány és hány szentségre esküdött porhüvelyéből igyekeztek kipálcázni a démonokat! Nem albérlők ők: őslakosok.

Dosztojevszkij tudta igazán, mennyire azok. S hogy milyen közel áll egymáshoz a Sátán és Isten trónja. Ennek az istenördög által irányított akaratnak, a szabadságnak, a dosztojevszkiji megváltásnak legszebb ördög-filmjeit Robert Bresson készítette. A *Zsebtolvaj* a Bűn és bűnhődés változata: hősének logikája szerint a tolvaj is lehet hasznos és felsőbbrendű, ha ezzel a felfordított világot képes talpra állítani. Dosztojevszkij istenembere önként adja föl magát, hogy bűnhődhessen, Krisztusként megváltódhasson és megválthasson – Bresson hősében az emberi, az

Omen

ördögemberi elem az erősebb, ő akár lebukhat, akár szerethet is egy nőt.

Igen, az ördög megszállta ember mindig közelebb marad emberségéhez, emberi mivoltához, mint az istenkereső megszállott. Bresson modern emberei éppen ezért állnak közelebb a hétköznapi szeretethez, ahhoz az aktushoz, melyet Istentől nem tudott az emberiség megtanulni: az egyes ember igen, miközben a benne lakó démonnal küzdött és küzd. Így lesznek a vallás ördögeiből a filozófia ördögei Dosztojevszkij hús-vér hősei Andrzej Wajda szép és unalmas filmjében, az *Ördögökben*, akik kísértenek, akik kárhoztatnak, hogy maguk is elkárhozzanak.

A mi ördögi világunk

A fimművészet ördögei sokszor egy kor jelképeivé is válnak. A hatvanas évek izgalmas amerikai kísérleti filmjeiben a Sátán jelöli a társadalmi közeget magát. Kenneth Anger, Lucifer legmisztikusabb földi helytartója *Könyörgés Démon Bátyámhoz* című filmjében a fény hordozójának tekinti Lucifert – a név egyébként azt is jelenti –, megvalósulásának a spártai társadalmat, a Pokol Angyalainak nem

Ördögök

épp szelíd motorosait; egy travesztált ördög nyálas szórakozásának a fekete ruhás nácikat, a szegecselt csizmás erőszakangyalokat. Az erő és a tűz: az ördög attribútumai, melyek leigázzák a kort. A kort, melyben a szeretet papnői Belzebub-lányokként tivornyáznak Walpurgis-éjeken. És mintha ugyanezek a társadalmi kor-szörnyek jelennének meg Jancsó Miklós szocializmusvíziójában, a *Szörnyek évadjában* is – egy hamis alternatívák közé szorított közösség képtelen haláltáncában, melyben az ördög mindig új és új alakban kél életre.

Persze ezt az alapvetően filozofikus gondolatsort kommerszszé is lehet aljasítani. Így keletkeznek egyre nagyobb számban a horror ördögfilmek. Az *Omen* alapgon-

Christine

Vertigo

Dr. Caligari dolgozószobája

dolata – egy ártatlan kisgyerek képében születik újjá a Gonosz – ismerős a klasszikus filmekből és az irodalomból is: de a film a remek játék helyett arra koncentrál, micsoda szörnyűségeket bír végighorrorkodni az angyalarcú kisfiú. Az *Exorcist* is abból ered, hogy a gonosz bennünk van, hogy lényünk kettőssége az igazi eredendő bűn: ám ahelyett, hogy egy modern történetben mesélné el a bibliai alapmotívum, tehát a betegség + megszállottság = ördög képlet mai lehetőségét, hánytató hókuszpókuszokkal veszi el a kedvet az egésztől.

Pedig az ördöghorrornak nem feltétlenül kell gusztustalannak lennie. A *Christine* óriási sikere abban rejlik, hogy egy „ördög táplálta" nagyon is emberi vágyat – hogy különbözhessünk a másiktól, hogy legyőzhessük a magunk kisszerű, szerencsétlen énjét – öltöztet ördöggé, pusztító gonosszá: s persze hogy ez a gonosz autó képében inkarnálódik, csak tovább fokozza a hatást. Stephen King, az alapmű írója még számos ördögi horrorfilmhez nyújtott segédkezet. A *Ragyogás,* Kubrick mesterműve a tudathasadás, a megszállottság története. Az igazán nagy ötlet benne az, hogy három hőse is bensőséges viszonyban van a sátánnal: csakhogy a kisfiú és a néger szakács a fényt hozó Lucifert ismerik, míg az apa a tudathasadás betegségét hozó, kiűzhetetlen gonoszt hordozza testében-elméjében. (Még megemlíthetjük *Az ezüst pisztolygolyók* című King-adaptációt is, melyben a sátán Isten emberét, tehát egy papot kerít hatalmába, alakít át emberfarkassá – de az állatemberek megint egy másik történet, újabb filmtörténeti „vonulat".)

Angel Heart

Parker filmjét valahol az elején hagytuk ott a moziban. Ott, ahol legtöbb nézője elveszti a fonalat. És sosem találja meg: mert csupán horrort vár. Mert nem ismeri az ördög természetét. Mert nem meri vállalni, hogy a sátán benne is ott lakik.

Hisz Parker nagy ötlete éppen ez. Hogy az angyalról bizonyítja be: ő is az ördög szolgája. Lucifer visszaköveteli magának, ami az övé. A halhatatlanságot. A büntetlenséget. Az angyal a bűn után nyomoz – és eljut önmagához, saját kettős személyiségéhez, saját iszonyatához. A fogadást, melyet Isten és az Ördög kötött, a kaporszakállú vesztette el.

Mert az ember után ismét elbukott egy angyala. Immár a második. Az elsőt Lucifernek hívták.

Bányai Gábor

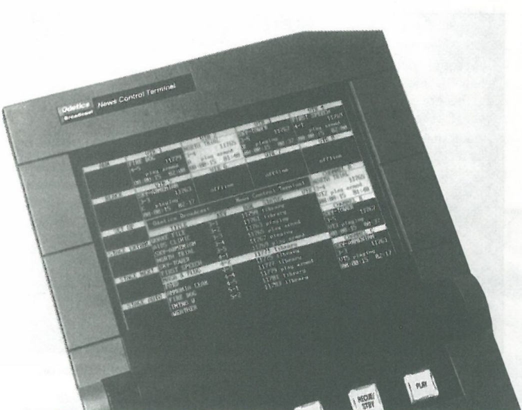
Programvezérlő számítógépek

Tévéadások közben számos kamera, képmagnó, esetleg több élő helyszín és még sok egyéb dolgozik együtt, amelyek munkáját pontosan kell irányítani. Bármilyen hibás utasítás vagy kapcsolás súlyos kellemetlenséget okoz – ahogy a hazai tévé adásaiban is előfordul. Ezért minden lehetőt meg kell tenni azért, hogy a teljes áttekintés birtokában valaki abszolút biztonsággal adja ki az utasításokat, illetve végezze a kapcsolásokat. Valaki vagy valami – mert egy ilyen adással együtt járó rendszer ma már annyira bonyolult, hogy egy ember számára alig-alig áttekinthető. Jobb tehát, ha egy számítógépet szerződtetünk erre a célra.

Egyre több cég készít olyan speciális számítógépeket, amelyekbe egyszerű módon be lehet táplálni egy adás technikai forgatókönyvét és az ahhoz kapcsolódó stúdiókonfigurációt, technikai lépéseket. Mindez egy színes képernyőn jelenik meg, amelyet a jobb áttekinthetőség érdekében mezőkre osztottak. A képernyőhöz tartozó írógép-billyentyűzet segítségével lehet a géppel utasításokat közölni vagy adatokat bevinni.

Természetesen több képernyőt is lehet alkalmazni annak érdekében, hogy több személy hozzáférjen – egy-egy adást általában nem egy személy, hanem egy stáb irányít. Ezek között a rendezőn és asszisztensén kívül helyük van a műszakiaknak is, akik akár az egyes gépek – kamerák, képmagnók stb. – beállításait, üzemi jellemzőinek változásait is figyelemmel kísérhetik a képernyőn kiírt adatok nyomán.

A kaliforniai Moseley vállalat MRC–2 típusú készüléke tulajdonságai közül ki kell emelni, hogy előre programozható bizonyos nemkívánt krízishelyzetekre, ezáltal elkerülhető a képkimaradás és az ilyenkor szokásos kapkodás a stúdióban. Ha az egyik kameralánc váratlanul meghibásodik, automatikusan át lehet kapcsoltatni egy másikra stb. Az egyes jellemzőket azonnali (real-time) beaavatkozással is lehet módosítani. Tetszés szerint lehet kiépíteni hozzá vezérlőpultokat és kijelzőmonitorokat, így akár egy egész tévéstúdió összes jellemzőjét kezelni tudja. Ezzel rengeteg diszpécsermunkát, vagyis munkaerőt takarít meg. Modemek segítségével telefonvonalakhoz is illeszthető, így a telefonon érkező utasításokat vagy adatokat is fel tudja dolgozni.

Végül minden adat és utasítás automatikusan tárolodik, ami lehetővé teszi az egyes események visszakeresését pl. abból a célból, hogy elemezzék egy speciális élő adás tanulságait műszaki szempontból, vagy bizonyos statisztikákat készítsenek stb.

Másik ábránkon egy olyan készülék látható, amely hasonló célt szolgál, de csak egy speciális feladatot lát el. Az Odetics

Hordozható S–VHS képmagnó

A helyszíni felvételek után csaknem minden esetben szükség van valamilyen utómunkálatra, editálásra, amelyekhez speciális szerkesztőgépekre, utómunkálati stúdióra van szükség. Ez nem kevés költséggel jár, az editálógépek kihasználtsága pedig nem megfelelő ahhoz, hogy beszerzésük és üzemeltetésük költségei megtérüljenek.

Ezért a profi technikában is törekednek arra, hogy a gyártást egyszerűsítsék, és a gépeket minél jobban kihasználják. Ehhez azonban speciális típusokra van szükség. Ilyen gép a Hitachi VL–S100 S–VHS rendszerű hordozható képmagnója, amely a stúdióban az utómunkálatok során ellátja a bejátszógép funkcióit, és teljes értékű editálásra is képes akár assembly, akár edit módban. Ehhez a stúdióminőség érdekében időalap-korrektorra (TBC) van szükség, amit e készülék magában foglal. Így a Hitachi VL–EC10 típusú editáló távvezérlőjéhez közvetlenül csatlakoztatható.

A VL–S100 használatát az is könnyíti, hogy az előlapon lehet a kezettát behelyezni, ami mind a helyszínen, mind a stúdióban kényelmes kezelést tesz lehetővé.

Természetesen hifi hangot rögzít; ezenkívül el van látva ún. kofidenciafejekkel, amelyek a felvétel során lehetővé teszik a felvett anyag folyamatos, azonnali ellenőrzését, így a felvétel bármilyen hibája – beleértve a szalag defektusait is – azonnal felderíthető.

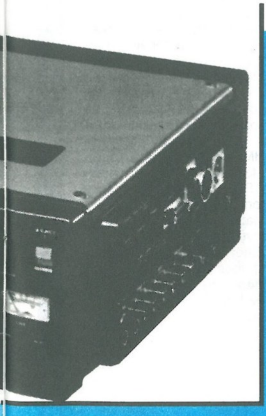
Kétségtelen, hogy egy ilyen készülék nem nyújtja azt a kényelmet, amit egy kamkorder, de a felsorolt előnyökön túl meghagyja annak lehetőségét is, hogy olyan kamerát használjunk a videós munka során, amely az adott feladatnak legjobban megfelel.

A készülék egyetlen hátránya, hogy jelenleg csak az amerikai piacra szánt kivitel kapható...

Mi újság a HDTV körül?

Broadcast távvezérlő rendszeréről van szó. A híradó jellegű műsorokban igen sok rövid bejátszásra van szükség. Az egyes részletek néha külön szalagon, néha ugyanazon a szalagon vannak, de nem természetes időrendben. A gépek kézi indításakor néha a legnagyobb figyelem mellett is előfordulnak hibák: vagy nem indul el a bejátszás, vagy nem az a gép indul, vagy nem ott áll a szalag, ahol kellene. Ez a speciális távvezérlő egyszerre nyolc bejátszógépet tud kezelni. A kijelzőjén az összes aktuális adat látható, amelyekből a kezelő minden lényeges információt pontosan megtudhat és egyetlen gombnyomással elindíthatja a megfelelő gépet. Amennyiben az Odetics saját, automatikus kazettacserére is képes gépeit használjuk, akár egyetlen fő képes egy folyamatos tévéadást irányítani – természetesen sok-sok szalagon levő, előre összeválogatott műsorrészlet segítségével. Csupán annyi a kikötés, hogy elegendő idő legyen a kazettacserékre, illetve a szalagon való keresésre. Ezért kell több bejátszó képmagnót alkalmazni. Egyetlen parancs egyszerre több gépet is irányíthat. Az egyes utasítások megjelennek a vezérlőterem monitorain is.

Az ilyen és hasonló szerkezetek nemcsak a nagy stúdiókban találhatnak alkalmazásokat, hanem kisebb, kábeltévés hálózatok központjaiban is, ahol általában kevés az élő adás, és a műsor főleg hosszabb-rövidebb bejátszásokra épül.

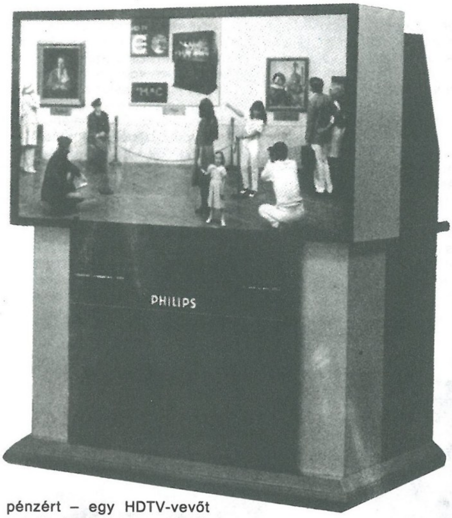

Az utóbbi nagy videókiállítások tapasztalatai azt mutatják, hogy megindult a roham a HDTV-piac meghódítására. A HDTV először pusztán tudományos téma volt, majd átkerült a szakmai érdekek területére, később politikai felhangot kapott, és most úgy látszik, nyugvópontra jutott. Legalábbis egy időre, hiszen ki tudja, mit hoz a jövő.

Japánban már jó ideje folyik napi egy órán keresztül HDTV-adás, amelyet mintegy kétszáz, forgalmas helyen felállított HDTV-vevőn, illetve projektron lehet nézni. Az olasz tévé már játékfilmet is készített a HDTV-technika segítségével.

A műszakiak sokat vitatkoztak azon, hogy milyen legyen a HDTV formátuma. A vita nem a minőségi jellemzők, hanem a megvalósítás műszaki részletei körül folyt, és egyelőre nem vezetett eredményre. Ennek következtében marad az a vigasztalan helyzet, miszerint a világ távoli tájaival legtöbb esetben csak úgy cserélhetünk videóanyagokat, ha közben egy igen bonyolult és költséges transzkódolást iktatunk közbe, ami ront a felvétel minőségén. Mint tudjuk, Európában ez idő szerint a D2–MAC rendszer mellett döntöttek.

A legutóbbi angliai videókiállításon szétosztott kérdőívek tanúsága szerint a legtöbb felhasználó azért vonakodik a HDTV technika alkalmazásától, mert nem látja biztosítva, hogy elegendő HDTV-programot kap a berendezései számára. Előtérbe kerül tehát az a kérdés, hogy hogyan lehetne a HDTV-vevők/monitorok felé a kompatibilitást biztosítani a jelenlegi (PAL, SECAM, NTSC, illetve MII, S–VHS stb.) rendszerek felől. Nyilván szívesebben vesz meg – nem kevés

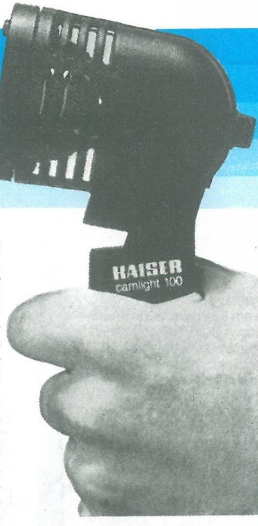

pénzért – egy HDTV-vevőt valaki akkor, ha azon a régebbi anyagait is nézheti, és nem kell e célra egy másik tévét készenlétben tartania. Még a képmagnók esetében is fontolgatják, hogy olyan készülékeket kellene piacra dobni először, amelyek – átkapcsolással – a régebbi, hagyományos jeleket is rögzíteni tudják. Valószínű, hogy a HDTV akkor robban be a köztudatba, amikor nagyobb, világraszóló esemény – pl. olimpiai játékok – kapcsán fokozódik az érdeklődés a videótechnika iránt a fogyasztók részéről.

Az is bizonyos, hogy a HDTV-vevők eleve két kivitelben készülnek: ahogy ábráinkon is látható, a hagyományos képcsővel felépített tévé mellett lesz projektoros kivitel is. Ez a készülék ugyanis sokkal jobb minőségű képet nyújt, és ezért nagyobb nagyítást bír el; ugyanakkor az üvegből készült képcső méreteit technológiai okokból nem célszerű bizonyos határ fölé növelni. Ezek persze nem hordozható készülékek, mivel szekrény nagyságúak és súlyuk is tekintélyes. Ábránkon a Thomson képcsöves HDTV készüléke és a Philips projektoros gépe látható, mindkettő képaránya 16 : 9; az előbbi képátlója 38 coll (kb. 95 cm), az utóbbié 54 coll (kb. 140 cm). A Philips bemutatott egy olyan típust, amelyen a 4 : 3 arányú, hagyományos formátumú videóanyagokat is lehet nézni úgy, hogy ilyenkor kétoldalt mechanikus takarólemezek csökkentik a képernyő felületét.

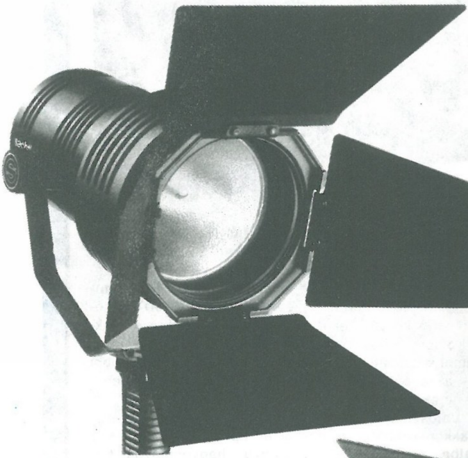
A Thomson cég fejlesztői egy olyan képmagnó prototípusán dolgoznak, amely az S–VHS jelek mellett a 16 : 9 arányú HDTV-képeket is rögzíteni tudja. A Philipsnek pedig van egy négyfejes, HD-MAC rögzítésre alkalmas gépe, amelynek játékideje 80 perc. Ugyancsak a cég tervei között szerepel egy olyan készülék, amely a képet és a hangot egyaránt digitális úton rögzíti.

Lámpaújdonságok

A videókamerák, illetve kamkorderek érzékenységének növekedésével a világítás szerepe megváltozik. Eddig alapszabálynak lehetett tekinteni, hogy ritka, kivételes esetektől eltekintve – mint amilyen pl. a napfényes külső helyszín – világítani kell ahhoz, hogy a videófelvétel zajmentes, jó felbontású legyen. Ma már a digitális zajcsökkentő és jelfeldolgozó áramkörök segítségével szerényebb fényviszonyok között is jó minőségű videójel kerülhet a szalagra.

Világítani azért kell, mert a videó kontrasztátfogása nem befolyásolható úgy, ahogy a filmtechnikában, ahol a nyersanyag megválasztásától a laboráláson át a kópiák készítéséig számos ponton avatkozhatunk be annak érdekében, hogy a kemény világítás mellett készült felvételeken is megmaradjanak az árnyalatok. Elvileg lenne erre lehetőség az elektronikus képfelvételi rendszerekben is, de ez olyan beavatkozás (a gamma változtatása), amelyet nem célszerű a felhasználó számára hozzáférhetővé tenni. A gamma változtatásával ugyanis a színvisszaadás, jelzaj viszony, az érzékenység és még egy csomó dolog együtt változik, ami teljesen felborítja a kamera normális működését, olyannyira, hogy az alaphelyzet visszaállításához komoly műszerezettséget igénylő bemérésre volna szükség.

Marad tehát a tény: megfelelően lágy világításról kell gondoskodni annak érdekében, hogy a mély árnyékok derítését elvégezhessük, és így minden részlet látható legyen a videóképen. Ehhez néha még napsütéses külső felvételeknél is világítani kell, de legalább valamilyen derítőlapot kell használnunk, ami viszont terjedelmes és nem is mindig eredményes.

Azok a pici és általában akkumulátorról működtethető lámpák, amelyek az utóbbi időben tűnnek fel a videótechnikában, segítenek ezen a gondon. Általában csak rövid ideig – maximum 20 percig – képesek egy akkuról működni, viszont az akkut gyorsan lehet cserélni, és a feltöltése is rövid ideig tart. Kettőt mutatunk be ezek közül, mindegyik az NSZK-ban készült.

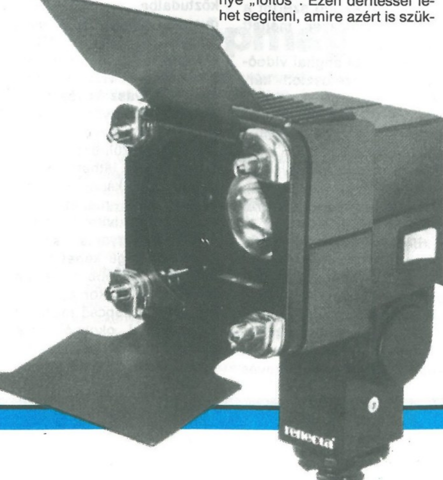
A Bogen cég DR–100 típusú kvarc-halogén lámpája 100 vagy 50 wattos izzóval használható, amely könnyen cserélhető. A fény szórását takarólemezekkel lehet csökkenteni, amennyiben szükséges. Az izzó előtt hőálló védőüveg van arra az esetre, ha az izzó üzem közben felrobbanna, amely bizonyos típusú izzóknál sajnos meglehetősen gyakori jelenség. Az izzó mögötti reflektáló felület a fényerő növelésére szolgál.

A Camlite 100 nevű lámpát a Kaiser cég forgalmazza. Ugyancsak 100 wattos izzóval működik, azonban nem nagyobb, mint kb. 10 × 10 cm és alig 30 dekagramm. A benne alkalmazott Osram Xenophot kvarc-halogén izzó fénykibocsátása mintegy 20%-kal nagyobb a hagyományos izzókénál.

Minden lámpa egyik fő jellemzője a színhőmérséklet, bár ennek jelentősége csökken azáltal, hogy az újabb kamkorderek teljesen automatikusan állítják be a fehéregyensúlyt, folyamatosan korrigálják, és még kevert fény esetén is meglehetősen színhelyes képet biztosítanak. Ugyancsak lényeges a megvilágítás egyenletessége. A legtöbb reflektálófelülettel ellátott lámpa fénye „foltos". Ezen derítéssel lehet segíteni, amire azért is szükség van, hogy a kis, pontszerű fényforrás által keltett kemény, kontúros árnyékokat el lehessen tüntetni. Ezek a lámpák tehát önmagukban csak végszükségben használhatók, azonban körültekintéssel alkalmazva rendkívüli mértékben javíthatják videófelvételeink képminőségét.

A lámpát a kamera/kamkorder tetejére lehet rögzíteni a tartozékok részére szolgáló papucsba, ami – bár kényelmes megoldás – lapos, néha nagyon kellemetlen világítást eredményez. Olyan riportszerű körülmények között azonban, ahol egyébként nem volna mód felvételt készíteni, néha az ilyen megoldás is megteszi.

A profi technika számára a jó nevű Sachtler cég nemcsak kiváló kameraállványokat készít, hanem lámpákat is. A 270D jelű lámpája, amelynek hat változata is van, egy 270 wattos HMI izzóval működik, amely a lámpától 5 méter távolságban 5800 lux fényerőt állít elő. Fénye 1 : 6 arányban precízen fókuszálható, azaz a fókuszálással a fényerő hatszorosára növelhető. Kiváló, nappali fényhez hasonló megvilágítást ad, amely egyaránt használható riportfelvételeknél és stúdióban is, mivel akkuról és hálózatról egyaránt működtethető. A HMI lámpák fénye egyenetlen, a fénycsőhöz hasonlóan villog. Ennek kiküszöbölésére elektronikus „ballasztokat" lehet alkalmazni. Az ilyen nagy teljesítményű lámpák általában indirekt (fehér reflektálófelületre irányított) beállításban is adnak annyi fényt, amennyi a kifogástalan felvételhez szükséges – és ez ráadásul általában a természeteshez közel álló, kellemes, szórt fény. Persze az ilyen lámpa ára össze sem hasonlítható az előbbiekével.

Sachtler kameraállvány

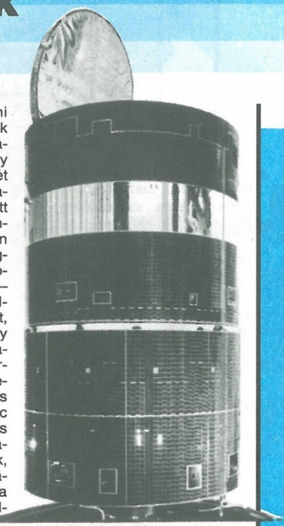
A videófelvételek egyik nem mellékes, de az amatőr gyakorlatban gyakran figyelmen kívül hagyott minőségi jellemzője a kameramozgás egyenletessége. A korszerű kamkorderek és kamerák mind a professzionális, mind az amatőr gyakorlatban egyre nagyobb átfogású variókkal vannak felszerelve, amelyek teleállásban igen kényesek minden mozgásra. Kézből ilyen helyzetben a legjobb operatőrök sem képesek tökéletes mozgásokat produkálni. A stúdióban alkalmazott speciális kameraállványok mellett újabban egyre több olyan hordozható állvány jelenik meg, amelyek ugyancsak folyadékos csillapítással működnek, súlyuk azonban tört része amazokénak. A kameraállvánnyal néha igen mostoha körülmények között dolgoznak, ezért igen masszívnak, merevnek kell lennie. A legtöbb amatőr célra készült statív nem felel meg ezeknek az elvárásoknak.

Nem így a Sachtler NSZK-beli cégé. Hot Pod fantázianevű, képünkön látható terméke kb. kétméteres magasságig kihúzható, elég magas ahhoz, hogy dobogó nélkül dolgozni lehessen vele akár tömegben is. Három lábát egyetlen kallantyú elmozdításával lehet beállítani és rögzíteni a kívánt helyzetben. Gömbcsuklós platnija egy szempillantás alatt vízszintesre állítható. A Hot Pod elég erős és merev ahhoz, hogy egy profi kamkordert is elhordozzon.

A kiváló tulajdonságokért persze drágán kell fizetni. Egy ilyen állvány többe kerül, mint egy jobb kamkorder...

Hírgyűjtő műholdak

A japánok, ha meg kell oldani egy feladatot, nem kímélnek sem időt, sem pénzt, sem fáradságot – és az eredmény általában a siker. Tavaly két olyan műholdat állítottak pályára, amelyek – többek között – a tévéhíradó hírgyűjtő munkáját is szolgálják. A dologban semmi túlzás nincs. Ha meggondoljuk, hogy milyen bonyolult földrajzi viszonyok – hegyek, szigetek, nagy távolságok – jellemzik Japánt, könnyen beláthatjuk, hogy más megoldással nem is nagyon hatékony és gyors híradóláncot szervezni. A kábeles továbbítás túlterhelt és nem megbízható, a mikrolánc fenntartása sokba kerül és ugyancsak véges a kapacitása. Nyugodtan kijelenthetjük, hogy egy olyan ország számára, mint Japán, a probléma korszerű megoldása a műholdas átjátszás.

A közvetítőkocsikat tehát felszerelték egy műholdra állítható paraboloidantennás adóval, és így lehetségessé vált, hogy szinte bárhonnan, bármilyen körülmények között kifogástalan egyenes adást lehessen közvetíteni. A műholdakhoz természetesen egy nagyon bonyolult földi hálózat tartozik, amely a hírgyűjtést és -szétosztást végzi. A rendszer ugyanis nemcsak több tévétársaságot, hanem egyéb hírügynökségeket is kiszolgál, akik egyéb programok és információk átvitelére is felhasználják a szabad kapacitást. Van ezek között oktatási program, adatátvitel és számos üzleti információ mellett kábeltévé is.

Talán ez a jövő útja: a költséges, bonyolult és korlátozott kapacitású kábelek helyett műhold segítségével közvetítik majd a helyi tévéadást egyik utcából a másikba? Nem kizárt. Ha az őrtechnika a katonai feladatok helyett átáll békés, polgári célok szolgálatára, a felszabaduló kapacitás segítségével a távközlési és műsorszóró műholdak tömkelegét állíthatják üzembe akár már ez év során is. Japánban aggódnak, hogy a rohamosan bővülő lehetőségekhez való hozzájutás felborítja a tömegkommunikációs piac egyensúlyát, és félő, hogy központi beavatkozásra lesz szükség.

Talán az sem a távoli jövő zenéje, hogy hazánk is kapjon egy kevéske műsoridőt a Kárpát-medencében fogható valamelyik műholdas csatornán...

TESZT

A mérések a Magyar Elektrotechnikai Ellenőrző Intézet laboratóriumábam készültek. A tesztet összeállította és az értékeléseket készítette Géczy Géza.

Hárman a Video 8-asok közül

Úgy tűnik, tesztrovatunk rendszeres szereplőivé válnak a kamkorderek is. Fél évvel ezelőtt három VHS-C rendszerben működő készüléket mutattunk be, amelyek az első hazai hírnökök voltak. Akkor úgy éreztük, hogy e választásban nagy szerepet játszhatott a kompatibilitás, a VHS-C kazetták ugyanis VHS magnókon egy adapter segítségével közvetlenül lejátszhatóak.

A gyakorlatban az egy-egy utazásról, eseménysorozatról készített felvételek – ritka kivételtől eltekintve – igényes videósoknak vágás nélküli emberi fogyasztásra alkalmatlanok. Ez viszont azt jelenti, hogy egy alkalommal szerkeszteni, vagyis át kell másolni az anyagot. Ilyenkor másodlagossá válik, hogy a felvevő kamera milyen rendszerben, VHS-C-ben vagy Videó 8-cal dolgozik. Vagy talán mégsem?

A két rendszer között alapvető különbségek vannak, melyek a kazettamechanika méreteiben, a fej körüli vezetésben s a rögzítési eljárásban mutatkoznak meg. Kezdjük a kazettával, melyben a szalag szélessége a korábbi 12,7 mm--ről 8 mmre csökkent (innen a rendszer neve is). Ezzel a hosszúság és szélesség ugyan néhány mm-rel nőtt, a vastagság azonban jelentősen csökkent. Ami ennél is lényegesebb, a rögzíthető műsoridő számottevően növekedett. VHS-C rendszerben 30 perces kazettákkal dolgozhatunk, míg a Video 8-nál 30, 60 és 90 perces kazettákra lehet felvenni a képanyagot. A Video 8 a VHS-nél alkalmazott „M" befűzéssel szemben – mely 180°-os szögben vezeti a szalagot a fej körül – az Ω rendszert használja, vagyis a szalag és fej kapcsolata 220°-os szögíven tart, amivel lehetőség nyílik valósághűbb hangvisszaadást biztosító PCM (impulzuskód-modulált) eljárással rögzíthető sztereó hang visszaadására.

Mindezekre a „trükkökre" – melyek mögött nem kevés műszaki erőfeszítés és óriási fejlesztési költségek húzódnak meg – azért van szükség, mert a kis szalagsebességből következően az álló hangfejes magnóknál csak szerény hangátvitel biztosítható. A mi készülékeink monó hangrögzítésűek, melyekben a kísérőhang felvétele FM (frekvenciamodulált) rögzítéssel kerül a szalagra a helikális forgófej segítségével biztosítva a relatíve nagy szalagsebességet is. Ez az URH rádiózásból ismert eljárás széles sávú jelátvitelt és jobb jel/zaj viszonyt eredményez. A forgófejbe épített törlőfej az egyes jelenetek jobb illeszthetőségét biztosítja. Magán a szalagon az információsűrűség nagyobb, mint a VHS-eknél, a szalagsebesség kisebb, ami a hosszabb műsoridőt biztosítja.

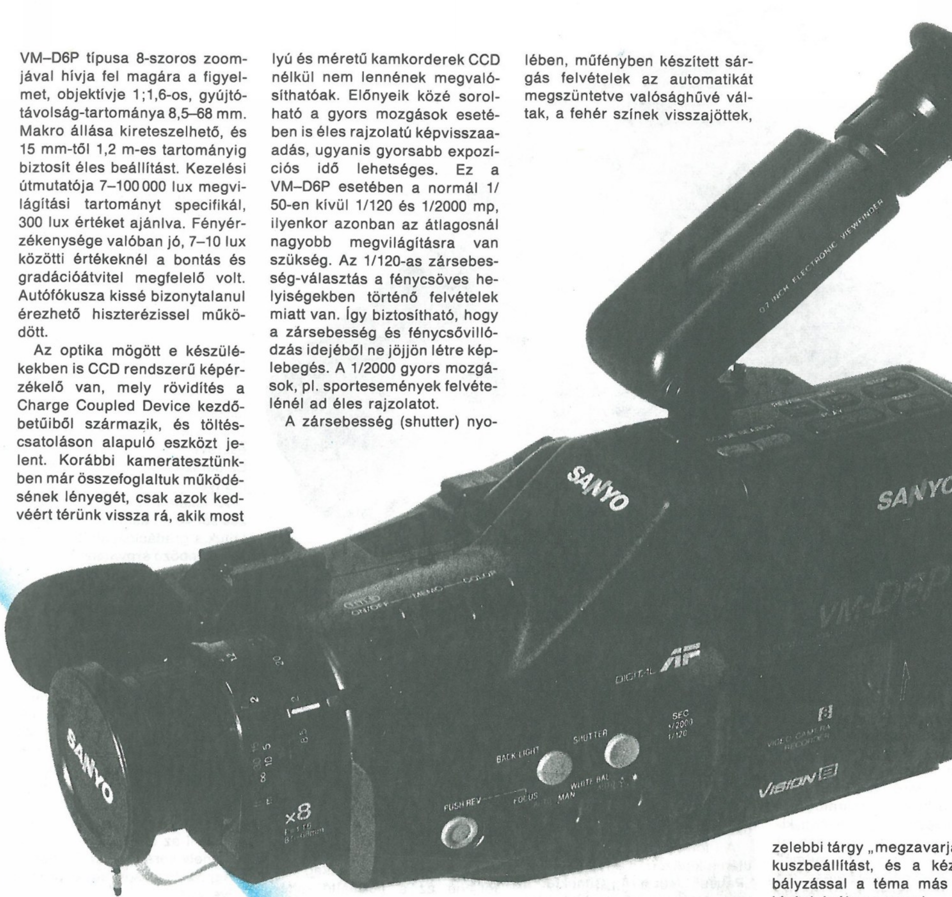
Azonos műsoridőt feltételezve a Video 8 olcsóbb, mint a VHS-C, de lényegesen drágább, mint a VHS kazetták. Az átvihető sávszélesség nagyobb, ami elvileg nagyobb bontást eredményez.

Végigtekintve az eddigieket, szinte úgy tűnik, hogy felesleges is tovább mérlegelni. Valójában a VHS rendszer kompatibilitása, a gépek közötti ár- és minőségkülönbség a versenyt nyitottá teszik. A kamkorderteszteket ugyan a Video 8-asok nyitják (leszámítva az S-VHS és S-VHS-C formátumokat), de aztán igen színessé válik a befutók mezőnye, és figyelembe véve az összértékelést, nem könnyű kimondani a végső ítéletet.

E hosszú eszmefuttatásra azért volt szükség, mert most három, Video 8 rendszerben dolgozó kamkorder került a kezünkbe: a Sanyo VM–D6P, a Minolta 8 8200E és a Canon E80 típusai. Mindhárom kamkorder normál és kétszeres idejű (SP és LP) lejátszásra alkalmas, hangfelvételük monó, FM rendszerű.

Szokás szerint vegyük sorra delikvenseinket. A Sanyo

VM–D6P típusa 8-szoros zoomjával hívja fel magára a figyelmet, objektívje 1;1,6-os, gyújtótávolság-tartománya 8,5–68 mm. Makro állása kireteszelhető, és 15 mm-től 1,2 m-es tartományig biztosít éles beállítást. Kezelési útmutatója 7–100 000 lux megvilágítási tartományt specifikál, 300 lux értéket ajánlva. Fényérzékenysége valóban jó, 7–10 lux közötti értékeknél a bontás és gradációátvitel megfelelő volt. Autófókusza kissé bizonytalanul érezhető hiszterézissel működött.

Az optika mögött e készülékekben is CCD rendszerű képérzékelő van, mely rövidítés a Charge Coupled Device kezdőbetűiből származik, és töltéscsatoláson alapuló eszközt jelent. Korábbi kameratesztünkben már összefoglaltuk működésének lényegét, csak azok kedvéért térünk vissza rá, akik most ismerkednek a kamerával. Miről is van szó? Egy olyan, elemi cellákból álló, félvezető alapú felületről, melyre a lencserendszeren keresztül érkező kép leképződik.

A rendszertechnikai adottság határain belül a képelemek (pixelek) száma nagymértékben befolyásolja a kép felbontóképességét, rajzolatát. Az e felületre érkező képinformáció intenzitásának és hullámhosszának megfelelő töltést hoz létre az elemi részeken, és ezeket az így már elektromos jellé átalakított információkat az elektronika meghatározott rendszerben kiolvassa. Számos előnyük közül kiemelendő, hogy nincs eltérítő és fókuszáló rendszer, lényegesen jobb a képtorzítás (gyakorlatilag nincs, illetve ezt az optika határozza meg), kicsiny az energiaigény, s a méretek is jóval kisebbek.

Gyakorlatilag a jelenlegi súlyú és méretű kamkorderek CCD nélkül nem lennének megvalósíthatóak. Előnyeik közé sorolható a gyors mozgások esetében is éles rajzolatú képvisszaadás, ugyanis gyorsabb expozíciós idő lehetséges. Ez a VM–D6P esetében a normál 1/50-en kívül 1/120 és 1/2000 mp, ilyenkor azonban az átlagosnál nagyobb megvilágításra van szükség. Az 1/120-as zársebesség-választás a fénycsöves helyiségekben történő felvételek miatt van. Így biztosítható, hogy a zársebesség és fénycsővillódzás idejéből ne jöjjön létre képlebegés. A 1/2000 gyors mozgások, pl. sportesemények felvételénél ad éles rajzolatot.

A zársebesség (shutter) nyomógombja alatt van az automatikus fehéregyensúly (white balance) kapcsolója, melynek az automatikus helyzeten kívül egy műfény és napfény állása is van. Automatikus állásban megfelelő fényviszonyok mellett az automatika feladata a fehér színek jó visszaadása és a színhelyesség biztosítása. Tévesztések makro üzemben, azonos színű teljes felületeknél vagy kis fényviszonyok mellett fordulhatnak elő. Ilyenkor a fény színhőmérsékletének megfelelő korrekciókat kell alkalmazni, izzólámpa, halogénlámpa, esetleg gyertyafényes felvételeknél a lámpát szimbolizáló piktogram helyzetbe kell állni, míg természetes megvilágítási körülmények között, fénycsővilágításnál a napfény kapcsolóhelyzet használata a célszerű.

Az eredmény jól érzékelhető volt gyakorlati próbáink során is, az érzékenységi határ közelében, műfényben készített sárgás felvételek az automatikát megszüntetve valósághűvé váltak, a fehér színek visszajöttek, a színtónusok helyessé váltak. S ha már a színekről is szó esett, a három készülék közül a VM–D6P-nek volt a mi megítélésünk szerint a legjobb színvisszaadása, színhűsége.

A nyomógombok sorában a következő a „back light" feliratú ellenfény-kapcsoló, mely módosítani tudja az objektíven keresztül belépő fénymennyiség blendeautomatikájának beállását. Ennek akkor van szerepe, ha erős napfénnyel vagy egy közeli izzólámpa fényével szemben készítjük felvételeinket, és azok torzítják a fényviszonyokat. A nyomógomb megnyomásával az írisz értéke módosul. Az automatikus és manuális fókuszállító gomb nem igényel különösebb magyarázatot, s bár az autofókuszbeállítást jónak éreztük, mégis vannak olyan helyzetek, amikor célszerű és szükséges a normális beállítást használni. Ilyenek a makro felvételek vagy az olyan esetek, amikor egy közelebbi tárgy „megzavarja" a fókuszbeállítást, és a kézi szabályzással a téma más részét kívánjuk élesre venni.

Van a készüléknek egy igen szellemes nyomógombja, mely mellett a „focus rev" felirat olvasható. Ennek az a szerepe, hogy kameramozgatás közben egy-egy fókuszsík rögzíthető. Gondoljunk arra, hogy a strandon azt vesszük fel, ahogy csemeténk játszik, miközben más gyerekek is elszaladnak előttünk, aztán oldalt fordítjuk a kamerát a vízben fürdőzők felé. Végig autofókusz állásban veszünk fel, de amíg a gyerek játékát rögzítjük, addig benyomva tartjuk a „focus rev" gombot. Ezt a helyzetet manuális állásnak érzékeli a kamkorder és nem fogják idegesíteni a zavaró „berepülések".

További specialitás, mellyel hazai piacon lévő készülékeknél eddig nem találkoztunk: a cím ▶

vagy a kiegészítő grafika beblendézése. Feliratokat generáló készülékkel találkoztunk, itt azonban másról van szó. A fehér lapra készített feliratot, ábrát (lényeges, hogy kellően kiemelkedő, kontrasztos legyen) egy elektronika a „title memo" gomb megnyomására veszi, és a sötét részleteket memóriájába rögzíti. Ezek a feliratok későbbiekben különböző színű fedést jelentenek a felvett anyagnak. Így különböző színű: fehér, kék, vörös, sárga, fekete feliratok, grafikák készíthetők, de csinálhatunk olyan huncutságot is, mintha pl. kulcslyukon keresztül vettük volna fel témáinkat. Mindez a memóriában úgy rögződik, hogy a kamera kikapcsolásával sem merül feledésbe, így az otthon készített feliratot utazás közben is a képre varázsolhatjuk.

A felvételt, mint a többi készüléknél, egy fekete-fehér elektronikus monitoron keresztül lehet ellenőrizni, mely a kamkorderhez van erősítve, de pozíciója 90°-os szögben változtatható, kényelmes kezelést biztosítva különleges testhelyzetekben is. A kereső fényessége és fókusza csavarhúzóval állítható, élessége egy kis karral a szemhez húzható, amely összességében nagyon jó képminőséget eredményez. És ha már kijelzőről és memóriáról is szó volt, nézzük, mi mindennel segítik a megjelenő feliratok a kameramann dolgát.

A felvételgomb lenyomása után a kijelzőben egy fel-feltűnő „Pause" felirat figyelmeztet a készenléti üzemre. A jobb kézben tartott kamera indítógombja a hüvelykujjhoz illeszkedik. A gomb megnyomásával indul a felvétel, és a felirat „Rec"-re vált. Az más kérdés, hogy ez az egyébként hosszúkás gomb csak akkor reagál, ha középen éri a nyomás. A felvételt villogó piros lámpa folyamatosan égőre váltása is jelzi. Folyamatos tájékoztatást kap a kezelő arról is, hogy AF (autofókusz) vagy MF (manuális fókusz) állásban van-e. Villogó felirat figyelmeztet arra, ha nincs kazetta a gépben, ha páralecsapódás miatt nem indul el, ha kimerülőben van az elem, vagy ha a végéhez közeledik a szalag. Felirat jelzi az eltelt szalagidőt, a zársebesség idejét, ha az a normáltól eltér. A dátum vagy a felvétel időpontja a felvételre is felírható. Nem szóltunk még a beépített mikrofonról, mely az optika mellett található, és amely mellett két 3,5 mm-es jack csatlakozó biztosítja a külső mikrofon és a fejhallgató csatlakozását.

A lejátszási funkciókról csak röviden szólunk; a normál lejátszási funkción kívül vagy gyorsképkeresés előre és hátra, valamint állókép, ez azonban enyhén szólva is inkább csak információnak nevezhető, mivel a képmező felső része erősen zavart. Kombinálva a scane search üzemmel, pontosan kiválasztható az a kép, ahova esetleg egy új jelenetsort kívánunk beilleszteni. És éppen ideje, hogy e hosszabb, a funkciókat részletesen taglaló bevezető után, melyet a kamerák területén kevésbé jártas olvasóink kedvéért, mi több érdeklődésének felkeltésére tettünk, tapasztalatainkról is szóljunk. Az illesztések, vágások zavarmentesek voltak, szinte nem lehetett észrevenni az utólagos munkát. Ez persze a forgó törlőfej eredménye.

A fekete-fehér kép bontása 260 sor volt, hasonlóan jónak találtuk a gradációátvitelt, a szürke különböző árnyalatai jól megkülönböztethetők, a nagyobb fényességű részek mosódnak kicsit összébb. LP, tehát kétszeres felvételi idejű üzemben is 240 soros bontást tapasztalunk, bár a rajzolat valamivel reszketősebb szélű lett. A kép jel/zaj viszonya normál üzemben 42 dB volt, míg LP üzemben sem tapasztaltunk 40 dB-nél rosszabb értéket. Ez a gyengébb megvilágítású képeknél biztosít tisztább felvételeket. És ha már a gyengébb fényviszonyokról esett szó, külön kell beszélni az ún. Smear-effektusról, mely korábbi tesztünkben a megpróbáltatások egyik próbaköve volt.

Gyakorlatilag arról van szó, hogy sötét felületekből kiemelkedő apró fényes pontok, mint egy hangulatosan megterített asztalon égő gyertya, vagy egy fényfüzér, függőleges fehér rácsokat képes rajzolni felvételünkre, ami zavaró rács mögé kényszeríti témánkat. Nos a VM-D6P-nél ezt szinte egyáltalán

Teszteredmények és szolgáltatások

	Sanyo VM–D6P	Canon Canonvision E 80	Minolta 8200 E
Rendszer	Video 8	Video 8	Video 8
Kamerarész			
Objektív	1:1,6	1:1,4	1:1,4
Gyújtótávolság-tartomány	8,5-68	9-54	9-54
Zoom kivitel	8-szoros	6-szoros	6-szoros
Makroállás	van	van	van
Ellenfénykapcsoló	van	van	van
Blendeszabályozó	nincs	nincs	van
Feder	nincs	nincs	van
Autófókusz	van	van	van
Zársebesség-állítás (mp)	1/120,1/2000	1/500,1/1000	1/1000
Felvétel-visszamérés (mp)	3	2	2
Inzert snitt	van	van	van
Címbeírás	van	van	nincs
Intervallumfelvétel	van	van	van
Távszabályozó	nincs	van	nincs
Sepia	nincs	van	nincs
Magnórész			
Maximális felvételi idő Standard/Long play	90/180	50/180	90/180
Gyorskeresés	van	van	van
Állókép	van	van	van
Képléptetés	nincs	nincs	van
Lassítás	nincs	nincs	nincs
Mikrofonbemenet	van	van	van
Fejhallgató-kimenet	van	van	van
Mérési eredmények			
Video jel/zaj viszony (db)			
SP	4	41	33
LP	4	40	32
Sorbontás SP/LP (sor)	260/240	275/230	255/220
Hangrés frekvenciaátvitel (Hz)			
SP	28 Hz-13 kHz	26 Hz-16 kHz	30 Hz-20kHz
LP	120 Hz-11,5 kHz	300 Hz-11kHz	130 Hz-20 kHz
Audio jel/zaj viszony (db)			
SP	50	56	54
LP	58	55	54
Akusztikus zaj (súlyozott)			
Normál/zoom (db)	47/45	32/32	49/49
Nyávogás SP/LP	0,013/0,014	0,015/0,016	0,06/0,018
Minimális megvilágítás (lux)	7	7	8
Átcsévélési idő (PS-60 kazettával)	320/320	270/270	215/235
Akkukapacitás (mAh)	1000	1000	1000
Méretek (mm)	118 × 302 × 152	118 × 280 × 121	99 × 148 × 247
Tömeg (kg)	1,12	1,2	1,1

nem tapasztaltuk, s mivel tesztünk egy része karácsonykor készült, felvételeink jól sikerültek.

Külön kell szólni a hangról, melytől lényegesen többet várunk, mint amit a VHS gépek produkálni tudnak. Az elektronika 30 Hz-13 kHz átvitelére képes. Az üzemi zajszint 60 dB körül van és ez LP üzemben sem lesz 2 dB-el rosszabb. Az akusztikai zajszint 47 dB, ami zoom használatakor csak 2 dB-lel romlik, ami nem zavarja a felvételt. A szalagsebesség-ingadozás vizsgálatánál ismét előtérbe kerülnek az FM rendszerű hangfelvétel előnyei. A nyávogás a VHS rendszerhez képest egy nagyságrenddel jobb, 0,013% körül volt.

Kezelhetőség, a gombok elhelyezése szempontjából átgondolt készüléknek tartjuk a VM-D6P-t. Minden a „helyén van", a felvétel közben használt gombok enyhe nyomásra működnek, felületi kiképzésük jól elkülöníthető. Az akkumulátor felhelyezve jól belesimul a készülék vonalába. Ez egyébként 1000 mAh-s. Nyúzva a kamerát, indítva, állítva, gyakran zoomolva is jó 30 perc felvételi időt biztosít a teljes feltöltés után, de folyamatos felvétellel a műszaki adatokban leírt 45 perc idő is teljesül. A további tartozékok között van egy hálózati tápegység, mely egyben töltő is és egy speciális csatlakozóval a kamkorder feszültségellátását biztosítja. A VRF-300 típusú konverter közbeiktatásával az UHF sáv 31–39-es csatornáinak valamelyikén az egyébként AV jel UHF frekvenciára ültetve a tv antennabemenetére is rácsatlakoztatható a mellékelt kábel közbeiktatásával. Az viszont baj, hogy AV kábel nem része a tartozékoknak, mivel ennek kamera felőli csatlakoztatása speciális, 8 pólusú miniatűr csatlakozó. A tartozékok sorát egy vállszíj zárja.

Ritkán szoktunk írni a kezelési útmutatókról, bár némelyik több szót érdemelne, nemegyszer elmarasztalóan is. E kamera kezelési útmutatója megítélésünk szerint kifejezetten jó, a kezelési tudnivalókon kívül kezdő videósoknak beállítási ismereteket is ad.

Ideje, hogy tovább lépjünk, s a vizsgálóasztalra tegyük a Canon E80-as jelzésű kamkordert. Zoomja 6-szoros, lencséje 1:1,4, gyújtótávolsága 9–54 mm, és makro állással is rendelkezik. Képfelvevője természetesen CCD rendszerű.

A kezelőszervek csoportosítása hasonló a Sanyóéhoz, a jobb oldalon elhelyezett kézrögzítő szíjba becsúsztatott kezünk hüvelykujjával indítjuk és állítjuk a felvételt, míg a középső és a mutatóujjunkkal kezeljük a zoomot. Baloldalt találhatók a felvétel közbeni állítószervek, míg felül a lejátszási funkciók, a hátsó oldalon pedig az egyéb beállítások gombjai.

A készülék doboza szürke színű, láthatóan gondot fordítottak formatervezésére, sajátos megjelenésére éppúgy, mint a felvétel közben kezelendő gombok eltérő kialakítására. Az is igaz, hogy – mint az később olvasható – a burkolattal voltak gondjaink. A kezelőszervek sorát az optika felé haladva két hosszúkás gomb nyitja meg, a felső az ellenfényállítás nyomógombja, melyet itt BLC-vel jelöltek, alatta a fehéregyensúly korrekciójának többfunkciós gombja található. Egy nyomásra manuálissá válik az egyensúlyállítás, míg hosszabb idejű nyomással a keresőben egy „Sepia" felirat olvasható, felvételünk pedig nosztalgikusan öregbített hatású, gyakorlatilag barnás árnyalatú lesz.

A következő sorban először a zársebesség-állítást említjük, ez 1/500 és 1/1000 értékre változtatható. Felette az auto vagy manuális fókuszszabályozás gombja, míg e felett a „fade" (úsztatás) nyomógomb található, mellyel a snitt végén a kép halványítható vagy előrehozható egy szürke homályból egy új felvétel kezdetén. Az optikához legközelebb a „title", vagyis a feliratozó, alatta a „date", tehát a dátum gombja van. Az előbbi készüléknél, mint írtuk, bármilyen grafikát el lehet helyezni a memóriába, itt két sorban 16-16 karakterből álló cím vagy felirat ▶

rögzíthető a videószalag bármely részére. Ezt a memória egy lítiumelem segítségével bármeddig tárolja.

A zoom nyomógombjai itt is a kézrögzítőbe csúsztatott jobb kéz mutató- és középső ujjára esnek, az előbbivel a távolítást, az utóbbival a közelítést lehet vezérelni. A kézrögzítő alatti fészekbe csúszik bele az akkumulátor (vagy a tápegység csatlakozója). Ez egyébként 30, 45, 70 és 90°-ban rögzíthető, s a lencse tengelyéhez képest a kamkor-

der jobb oldalához simuló, elfordítható, a benne elhelyezett elektronikus keresővel együtt. Ez a megoldás állványról vagy föld közeli tárgyakról készített felvétel esetén tesz jó szolgálatot.

Az állványról készített felvételeket más is indokolja. Egyrészt lehetőség van az önkioldó használatára úgy, hogy a felvétel 10 mp-cel késleltetve indul, így az E80-asnál mindenki a képre kerülhet, de az operatőr távolról is vezérelheti a működést. Ez ugyanis az eddig látott készülékek közül az első, mely távvezérlővel is rendelkezik. Szolgáltatásai közül, melyek a magnófunkciókat is tartalmazzák, a felvétel indítás-leállítás, a zoom és az úsztatás funkciók jelentenek jól kihasználható segítséget. Működési tartománya ±45°-os.

A specialitások sorát az intervallumfelvétel-készítéssel zárjuk, mellyel választhatóan 10, 20 vagy 60 mp-enként készíthető 0,5 mp-es felvétel. A lejátszási funkciók a Canonvision E-80-nál hasonlóak, mint a többi kamkordernél, kiegészítve itt is olyan lehetőséggel, hogy van képkeresési lehetőség az új snittek bevágására, és a „rec review" gomb megnyomására, az újonnan felvett anyag utolsó néhány másodperce visszanézhető.

A bemutatkozás után összegezzük tapasztalatainkat. Képminőség szempontjából a Canon E80-as típusának volt a legjobb a bontása és a legkontrasztosabb a képe. Ez visszahatott viszont a gradációátvitelre is, a sötét részleteket jobban összemosottnak éreztük, az utolsó három kockát a 10-es gradációs lépcsőn kevésbé tudtuk megkülönböztetni. A bontást a monoszkóp felvétele alapján 270-280 sorban határoztuk meg, megjegyezzük, hogy ez eddig a legnagyobb érték, amit hazai forgalomban lévő készüléken láttunk. Igaz, hogy a képfelvételen ez enyhe túllöveses hatásban mutatkozott. A jel/zaj viszony jó volt, maga az elektronika 41 dB-es értéket produkált, ez közel azonos volt az előbb látott Sanyóéval, szalagról 38 dB-t mértünk.

Kevésbé tetszett a színtónusátvitel, a piros különböző árnyalatait kissé összemosta és kifakította. A smear-effekt a legerősebben ezen a gépen jelentkezett, gyakorlatilag lőttek a szép hangulatos karácsonyi felvételeknek. Az autofókusz viszont kifejezetten nyugodtan működött. Biztosan beállt, manuális állásra váltva szinte semmit sem kellett korrigálni. Mindezt magabiztosan egy mozdulattal csinálta, minden idegeskedés, oda-vissza keresgélés nélkül. Mindezt azért emeljük ki, mert a VM-D6P-nél már szóltunk az autofókuszról, mely ehhez képest örökmozgó volt. Előbb mindig túlfutott, aztán visszaállt. A Canon az ilyen üresjáratokat nem ismeri.

Ejtsünk szót a hangról is. Ez a legfájóbb pontja ennek a masinának. A saját beépített mikrofonnal készített felvételek zúgnak. A motor hangját a műanyag ház elviszi a mikrofon foglalatához, mely egy jack csatlakozóval rögződik – pattan be – a házba, és valószínűleg a csillapítás elégtelensége miatt bekerül a hangba. Ha lazítottuk a foglalatot, valamelyest javult a helyzet, de kiküszöbölhető nem volt. Csendes helyiségben – ha nem volt elég fedőzaj – állandóan magára vonta a figyelmet. Azért tesszük szóvá, mert ez nem egyedi hiba, eredménytelen készülékcseréről is tudunk ilyen reklamáció miatt. Marad tehát a külső mikrofon, és akkor rögtön minden szép lesz. A 32 dB-es akusztikai zaj standard és normál üzemben is 56-55 dB értékű. A frekvenciaátvitel viszont 0 dB-es szintnél (0,1 mV) 320 Hz–11,5 kHz, ami 20 mV-os jelnél 26 Hz–16 kHz-es tartományra nő, miközben a torzítás 0,2% körüli. A szalagsebesség-ingadozás 0,015%, hasonló az előbbi készülékéhez.

A tartozékok közül a WL–E80 XP jelű távszabályozóról már szóltunk. E készülékhez is tartozik egy hálózati adapter (egyben töltő), egy speciális csatlakozó, mely külső egyenfeszültségű táplálás esetén az akkumulátor helyére csúsztatható, de egyébként két akku töltését egyidejűleg végzi. A BP–E77K típusú 6 V-os Ni-Cd akkumulátor 1000 mAh-s, egy óra alatt töltődik fel, és közel 3/4 óra üzemre elég. A specifikált 45 percet nekünk nem sikerült elérnünk. Ne tagadjuk, hosszabb útra több akku is kell.

Az AV csatlakozás RCA rendszerű és a gép oldalán van. Ide csatlakoztatható a speciális kialakítású RF egység, mely a tv felé küldi a 31–39 csatorna valamelyikén a jeleket. A kezelési utasítás szerint – a Canontól már megszokott módon – számos egyéb kiegészítő tartozékok, lencsék és optikák is szerepelnek a megrendelhető tartozékok között. Elszomorító, hogy az akkumulátorok, a csatlakozások nem csereszabatosak, így egy hosszabb út előtt mindenre fel kell készülni. Tetszett viszont a Canovision E80 kezelési füzete: világos, jól használható.

E két készülék után került sor a Minolta 8 8200E típus közelebbi vizsgálatára, amely már formájával is felhívja magára a figyelmet. Felépítésével, gombjainak elhelyezésével igen kompakt hatást kelt, valójában arról van szó, hogy az akkumulátort az optikával átellenes oldalon, vagyis a hátlapon lévő sínek rögzítik, így a gombok a bal kéz felőli oldalra és a felső síkra szorultak. Ez meglehetősen nagy figyelmet követel a kezelőtől, bár igaz, hogy kialakításuk jellegzetes, így használatuk nem igényel túl sok ujjgyakorlatot.

Vegyük sorra: a legalul vannak a felvétel közben is használatos gombok, kapcsolók. Az első ezek közül a manuális-automatikus fókuszüzem átkapcsoló, mely manuális állásra kapcsolva, benyomott állapotban ismét automatikus állást vesz fel. Az írisz ezen a készüléken ujjheggyel folyamatosan állítható, az óramutató járásával ellenkező

irányba forgatva zár, középen automatikus működésű, míg visszafelé forgatva nyit. A shutter, vagyis zársebesség a normál álláson kívül 1/1000 időre képes. Végül emellett található az LP–SP szalagsebesség-választó kapcsoló. A középső sáv első gombja a dátumkapcsoló, majd az elektronikus keresőben kijelzett információk nyomógombja következik, ezután egy memóriagomb következik, ami biztosítja, hogy gyors előre-hátra tekercseléskor szalagunk megtalálja a kívánt helyet. A reset kapcsolóval nullázni lehet, s végül egy review feliratú gomb megnyomása felvételi készenlét üzemmódban, az utolsó snitt néhány másodperces visszanézési lehetőségét biztosítja. A legfelső kapcsolók: üzemi bekapcsoló, magnó/kamera váltó és kazettafészek-nyitó.

A kamkorder tetején a magnófunkciók, törlés, inzert és intervallum kapcsolók találhatók. Ebből következik, hogy a készülékkel intervallumfelvételek is készíthetők, képbeillesztési tulajdonságai jók. Egyébként a 8200E háromfejes készülék, jó állóképpel és képléptetéssel.

A felvétel indítása történhet hüvelykujjal, vagy a külön megrendelhető vezetékes távvezérlővel. Optikája 1:1,4, 9–54 mm-es gyújtótávolság tartománnyal 6-szoros zoommal.

A tartozékok között a tápegységadaptert, a töltőkészüléket, az akkumulátort és az RF konvertert említjük, persze van csatlakozókábel és vállszíj is a tartozékok között. Hálózati táplálás esetén a tápegységet az akku helyett kell becsúsztatni a vezetősíkba, ami jó 4,5 cm-rel megnöveli a készülék hosszúságát. Ilyenkor csak bal szemmel készíthető a felvétel, különben orrunk beleütközik a burkolatba. Célszerűbb tehát egy feltöltött akku használata. A videócsatlakozó lapos, miniatűr kivitelű, 16 pólusú (12 van kihasználva), ami megint azt juttatta eszünkbe, hogy – nem a 8200E elmarasztalására – ahány Video 8-as, annyiféle megoldás.

Mérési és gyakorlati tapasztalatainkat igyekszünk tömören összefoglalni. A felbontás normál sebességgel 250-260 sor között volt, míg kétszeres szalagkihasználás mellett csak 220 sort merünk leírni. A részletek megmaradtak, ám a fenyőfa tűleveleit már csak sejteni lehetett. A kép feltétlenül kontrasztszegényebb volt, magasabb frekvenciás összetevőknél (sűrű vonalkázott felület) gerjedést tapasztaltunk. Színhűségben is többet vártunk, a piros színek kifakultak, s inkább a téglavörös felé hajoltak.

A videó jel/zaj viszony értékét csupán 33 dB-ben tudtuk meghatározni, ami a másik két delikvenséhez képest elég gyenge érték, és látható volt a zaj a kisebb fényességű felvételeknél. Smear effekt a felvételeken is erősen jelentkezett. Hang szempontjából nagyon jó volt a frekvenciaátvitel, ez a készülék tudta a legtöbbet, mint ahogy a hang jel/zaj viszony is jó volt. Akusztikai zajszint szempontjából is itt mértük a legjobb értékeket. A szalagsebesség-ingadozás 0,016%-os, ami LP üzemben sem nőtt a szalag közepén 0,018% fölé. A felvételi szintszabályzó határolási értéke 10 mV-os bemenőjel hatására erős torzítást produkált.

Összességében a Sanyo VM–D6P-t tartjuk a legkiegyenlítettebb készüléknek, bár viszonyítva a másik kettőhöz, autofókusza idegesebben viselkedett. Bontása elfogadható, zaja jó volt, színhűsége e típusnak volt a legjobb, hangfrekvenciás szempontból is egyenletes minőséget mutatott, és szellemes volt a cím és a grafika beírása is. Igaz, nem volt távszabályozása és intervallumfelvétele. A Minolta gyenge video jel/zaj viszonyával, gyengébb színhűségével hátrább szorult. Legellentmondásosabb a Canovision E–80-as volt, melynek a bontása nagy volt, de a felfutó éleket keménynek éreztük, színhűségét nem tartottuk kifogástalannak, és a beépített mikrofon esetében a felvételeket egyenesen idegesítőnek éreztük.

Végezetül még egy dolgot kell megemlíteni, saját kamerán lejátszva a felvételeket, azok tiszták voltak. Másik kamerába áthelyezve azonban a szélek erősebben-gyengébben kiszőrösödnek, persze a Video 8-at nem videótékák céljaira fejlesztették ki.

Földi csillagvadás

Amit egyik nap még távközlési műholdnak tekintettünk, és vételét szigorú előírásokkal korlátozták a jogszabályok, annak műsorai előbb-utóbb vízumot kapnak vevőkészülékeinkre. A közösségi rendszereket szervezők mind több programot ígérnek hálózataikon keresztül átvinni, versenyezve az egyedi vétel nyújtotta előnyökkel, lényegesen jobb gazdasági kondíciók között. Úgy tűnik azonban, hogy a nagyobb lakóközösségektől távolabb eső családi házas településeken az egyedi vevőknek is egyre nagyobb tábora alakul ki, sőt ma már a motoros mozgatású tükrök terjedésével kezd kialakulni a „csillagvadászok" tábora is.

MIT TUD AZ AM-MIKRO?

A pontot az i-re a Posta Rádió- és Televízióműszaki Igazgatóság új szolgáltatása tette, amely az 1987-ben bevezetett kiemelt budapesti szállodák számára biztosított távközlési műholdakról vett és AM mikroláncon sugárzott szolgáltatását kiterjesztette az e vétel iránt érdeklődő lakosságra is. E műsor vételének azonban korlátai és kötöttségei is vannak. A korlátot a sugárzó elhelyezése, iránya és teljesítménye határozza meg, kötöttségeit a jóváhagyott, az előírásokat teljesítő vevőkészülék és a bejelentkezés, illetve előfizetési díj jelenti.

Mivel a sugárzás a Széchenyi-hegyi tv toronyból történik, egyrészt a korábbiakban működő kilenc diszkrét irányba, melyet később szektorsugárzók váltanak fel, az említett AM-mikro rendszerben. Ez azt jelenti, hogy a jel vételének feltétele az adó- és vevőantenna „egymásra látása". Így egyes területek – s ezt magunk is szomorúan tapasztaltuk – e földi jóból kimaradnak. Ilyen a Vár-hegy keleti oldala, a Szilágyi Erzsébet fasor, a II. kerületi Vörös Hadsereg útja környéke, a Városmajor és a Gellért-hegy által takart részek. A beszórt terület körzete az északi iránytól számított 20° és 230° között viszont, körülbelül 17 kilométeres körön belül jó vétellehetőségű. Egy-két helyen magunk is csináltunk vételi próbát az importált Kathrein rendszerrel, és elég nagy körzetben, így Törökbálinton, Halásztelken is jó vételt tapasztaltunk. A műsorsugárzás a 12,3...12,5 gHz-es frekvenciasávban történik, ahol 21 tv és 7-7 sztereó, illetve monó rádiócsatorna helyezhető el.

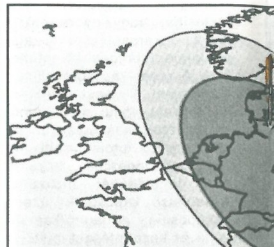
A tv-csatornákat 8 MHz-es raszterben surgározzák PAL szinsegédvivővel 6,5 MHz-es hanggal, ami a földi adásnormának felel meg. A jelenleg sugárzó és nálunk vehető műholdak jobbára a földi normáknak megfelelően frekvenciamodulációval sugároznak, de egyre több szó esik a jövőről, a D2–MAC-ről és nagy felbontású televízióról.

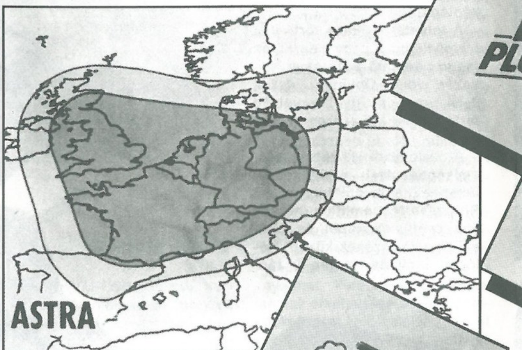
MI VALÓJÁBAN A D2-MAC?

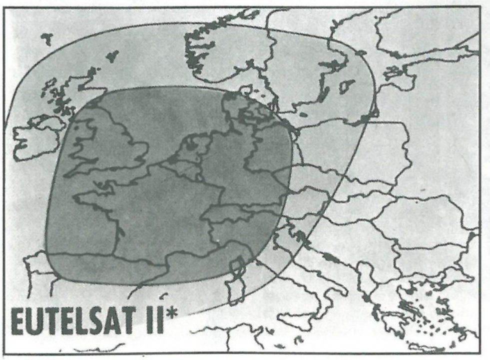
A múlt év őszi nyugat-berlini híradás-technikai kiállításnak az új televíziósnorma fontos részét képezte, s bár az Eureka vásári standja a nagy felbontású tv-adására és vételére volt berendezve, egyetlenegy műhold volt, mely ezt égi jelekkel tudta kiszolgálni; a francia TDF 1, mely ez időben D2–MAC norma szerint vitte át a jeleket. Az azonos rendszerben dolgozó német TV-Sat-2-t nagy várakozás előzte meg, ám július közepére tervezett startját elhalasztották. Persze nem ez volt az első kudarc. Még él emlékezetünkben az Ariane 2 rakéta többször is elmaradt fellövése, mely végül is a világűrbe juttatta a német TV-Sat–1 műholdat. A szakemberek ezt megelőzően ezerszer nyittatták ki a műholddal a napelemeket. A mechanika csupán három alkalommal mondott csődöt. Negyedszerre is megtette ezt, de már 36 ezer kilométer magasságban. Ez drága boszszankodás volt a német postának, sőt átmenetileg visszaesést jelentett a D2–MAC fejlődésében is. Olyannyira, hogy sokan tudni vélték, ezzel e kódolási eljárásnak végleg befellegzett. Valójában e halasztás a készüléekgyártóknak jelentett némi előnyt, mert ebben az időben még nem volt kész a dekóderchip, és veszélyben volt a piacképes vevőkészülékek időbeni megjelenése.

Nos a 89-es berlini Super Show-ra a D2–MAC a korábbra várt fényében jelent meg, s nemcsak a tunerek sorakoztak a kiállítók standjain, hanem több tv-készülékbe és videóba beépítették a dekóderegységet.

Mi is tulajdonképpen a D2–MAC? Technikai szempontból nézve az új norma számtalan előnnyel rendelkezik. Jobb tv-képeket közvetít és azt a lehetőséget, hogy az adás nyolcnyelvű monó hanggal vagy négy sztereó csatornával történjék (lehetnek ezek önálló rádióműsorok is), mindez digitális tech-

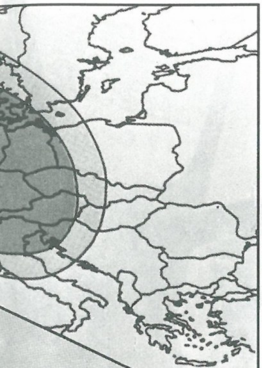

szat

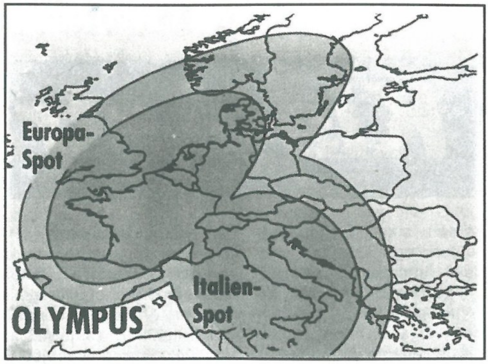
nikával, majdnem CD minőségben. A MAC jelentése: Multiplexed Analogue Compenents (analóg összetevők multiplex rendszere), ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy a televíziós kép átvitelekor jelen lévő két összetevőt; a világosságjelet, amit luminenciának, másképpen Y jelnek szokás nevezni, és a színjelet, amit krominenciának, vagy C jelnek nevezünk, időosztásos módon egymás után továbbítja.

A jelenlegi földi műsorszóró rendszerekben ugyanis akár a PAL, akár a SECAM rendszerről beszélünk (bár nyugodtan maradhatunk az előbbinél, hiszen, mint láttuk, a hazai AM-mikro lone is így kódol), a jeleket bonyolult módon egymásba szőve sugározzák. Ez pedig hátrányokkal jár. A televízióvevőkészülékben ezeket a jeleket újra szét kell választani, ami egyáltalán nem könnyű, és ráadásul fokozza a bajt, hogy az Y és C jelek kölcsönösen hatással vannak egymásra. Ennek következménye a színzavar, amit cross-color hatásnak nevezünk.

Visszatérve a MAC jelre, az időmultiplex rendszernél először kizárólag a C jel, és csak ezután az Y jel kerül átvitelre. E képkomponensek előtt még egy harmadik csomag is van, mely a digitális hifi-hangot tartalmazza. Az előbbiekből következik, hogy az új norma nem vehető a hagyományos tv-készülékkel. Olyan műholdvevőt (beltéri egységet) kell közbeiktatni, mely képes a D2–MAC jelek dekódolására. Azokhoz a programokhoz pedig, melyekhez nem férhet hozzá bárki (előfizetés ellenében vehető kódolt műsorok), még egy descembler is szükséges, hogy újra össze lehessen rakni a széttöredezett képet.

MIKOR JÖN A HDTV?

Az az út persze, ami az új adásnormához vezet, egyáltalán nem tekinthető simának, és még ma is számos problémát vet fel. A műholdas televíziózásról már szó szerint kimondhatjuk, hogy nem ismer határokat, melynek kapcsán számtalan jogi kérdés vetődik fel. Nem hagyható figyelmen kívül azonban a másik oldal, a programokat üzemeltető menedzserek gondja, amelyek a nyelvi sokszínűség, a nemzeti sajátosságokból következő eltérő érdeklődés és ennek ellenére mind nagyobb nézőszám megszerzéséért folytatott erőfeszítések kapcsán jelentkeznek. Ez igaz akkor is, ha egy program a hirdetésekből él meg, és igaz akkor is, ha előfizetői rendszerű. Mindezzel együtt úgy tűnik, nemcsak világ-, de egységes európai programirányvonal felé tett fáradozások is kudarcba fulladnak. Az ipar ugyanis egy egészen újfajta televíziózásra készül, a HDTV-re, mely az angol High Definition Television (Hi-Vision) elnevezésből kapta rövidítését, a finom képfelbontású televízió fogalmát takarja.

Ennek a rendszernek két fő jellegzetessége van, az egyik az említett nagy felbontás, tehát jobb minőségű kép, a másik a képernyő méretének a szélesvásznú mozifilm oldalarányaihoz való igazodás. Ez azt jelenti, hogy az eddigi 4 : 3 arányok a cinemascope rendszerben 16 : 9-re változnak. Ez önmagában elfogadható, sőt figyelembe véve a számottevő technikai javulást, igen szépen hangzik, azonban a világméretű vita alapján úgy látszik, hogy az európaiak is, a japánok is és az amerikaiak is kitartanak amellett, hogy mindenki a saját rendszerét használja. Ez pedig különböző letapogatási eljárásokat és képváltásokat jelent. Persze annak nincs technikai akadálya, hogy az egyes normák bármelyik másikra átalakíthatók legyenek, ez azonban mindig költséget, minőségromlást és elkülönülést jelent.

A Közös Piac „Eureka 95" programjában 30 európai cég, póstai intézmény és televíziós társaság, mint pl. a Philips, Thomson, Emi, Thorn, Bosch, ITT foglalkozik a jövőbeni HDTV rendszer fejlesztésével, azzal a nem titkolt céllal, hogy minőségben ne csak a konkurensektől való lemaradást dolgozzák le, hanem némi előny megszerzését is biztosítsák. A japán Hi-vision és az amerikai ACTV–2 európai konkurense a HD–MAC és amint a neve is mutatja ez egy D2–MAC-re alapozott technológia. Gyakorlatilag D2–MAC kompatibilisnak kell lennie, ami annyit jelent, hogy a kis felbontású minőségben minden D2–MAC vevővel nézhető legyen függetlenül attól, hogy 4 : 3 vagy 16 : 9 formátumban történik az adás, és megfordítva: a HD–MAC televízió képes legyen a D2–MAC csatornák vételére is, persze újra csak kis felbontású minőségben.

A nagy felbontás tehát csak akkor érvényesül, ha a sugárzás HD-MAC rendszerű és a vevő is képes e norma szerint dolgozni. Az eddig 625 sor helyett az új rendszer 1250 sorral dolgozik, és ebből kétszeres függőleges felbontás adódik és vízszintesen is egy képsoron belül is kétszer nagyobb lesz a felbontás, mint az eddigiekben volt. A kép ezzel finomabb szemcsézettségű lesz, és a struktúrák jobban látszanak.

A technikai minőségi előnyök kétségtelenek, az előbecslések az elterjedést illetően azonban erősen megoszlanak. Egyes szakértők szerint a mind élesebb kép megvalósítása szárnyakat kaphat, és a HDTV 1995 körüli nyugat-európai általános elterjedésével számolnak, sőt a bátor álmodozók még ezt korábbra is el tudják képzelni.

Az NSZK-beli Video-Magazin óvatosabban fogalmaz, sőt kétségekről is ír, amelyeket száraz anyagiakkal támaszt alá. Egy komplett HDTV-stúdió berendezést 30 millió márkára becsülnek. Ennek megtérülése nem rövid idő, ami tovább bonyolódik azzal, hogy a produkciók a különböző világszabványok miatt egyszerűen nem cserélgethetők, illetve normaátalakítással, minőségveszteséggel vihetők át a másik rendszerbe.

A privát tv-adóknak egyelőre nincs szükségük D2–MAC-ra, és PAL-lal adnak. Úgy látszik, hogy mindent, amit D2–MAC és HDTV rendszerben fognak kisugározni, az PAL-ban is elérhető lesz (kivéve persze az előfizetői rendszereket), így a háztartásokban fellelhető készülékek még hosszú ideig nem öregednek el...

Sky Movies, Lifestyle és a többiek

Kis Astra-kalauz

Miután sikerült megvásárolnom egy Astra műholdvevő rendszert, szívdobogva vártam a szerelőt. Arról, hogy milyen rendszerben sugároz, hogyan kódolt, semmit sem tudok. A mester – áldott legyen a neve! – alig fél óra alatt életet lehelt a készülékbe, összepasszította a csatlakozókat, és máris a nagyvilág költözött a falak közé. A régi adók – Sky Channel, Super Channel, TV5 – helyett az Astra műholdról sugárzott adások özöne került megfogható közelségbe.

Haladjunk sorrendben: az első a *Sky One,* azaz a „főszkáj". Programját, sajnos, a többi Astra adással egyetemben, egyetlen napi- vagy hetilap sem közli, s ezért meglehetősen nehéz eligazodni a műsorban. Ez az adó amolyan vegyesfelvágott – film, zene, hírek, talkshow-k egyaránt megtalálhatók itt, bőséges reklámmal fűszerezve. Jó és főleg új filmeket adnak, amelyeket amerikai szokás szerint reklámokkal szakítanak meg úgy 15-20 percenként. A *Sky News* a kettes számú, legalábbis az én számozásom szerint. Az amerikai CNN hírcsatorna „európaira fésült" változata. A nap huszonnégy órájában közöl híreket információkat, tudósításokat. Elemez, közöl és bemutat. Röviden és szabatosan.

Nem úgy, mint a hármason fogható *Sky Movies,* azaz a Sky filmcsatorna, amely hamarosan kódolt lesz. (Szerencsére lapzártáig még nem az.) Napi 12-16 órában sugároz ugyanis filmeket, mégpedig jókat. Szinte naponta van egy-egy olyan „mozi", ami feltétlen megnézésre vagy rögzítésre érdemes. Hogy csak a legutóbbi napok terméséből csemegézzek: A rózsa neve, a Cotton Club, a Color of Money, a Három férfi egy csecsemő és társaik. E csatorna az igények legszélesebbjét is képes kielégíteni, hiszen szerdánként vértől csöpögő Schwarzenegger- vagy Rambo-filmeket ad, de ugyanakkor sorozatban vetítették Woody Allen alkotásait is. Általában egy filmet három-négy különböző időpontban forgatnak, hogy az is megnézhesse, aki egyszer elmulasztotta. A kínálatot reggel 8 óráig egy inzerten adják, de napközben is többször látni. A délután 4-kor kezdődő filmműsor előtt pedig „televásárlás" célját szolgálja ez a csatorna –, legalábbis a Lajtán túl élők számára. Bemutatják az árut, és adnak mellé egy telefonszámot, ahol azt azonnal meg is lehet rendelni. Aki esetleg már unja a filmeket, rögvest két sportcsatorna műsorából válogathat. Az egyik az *Eurosport,* amelynek műsorát délután a „régi" Sky Channel is átveszi, a másik a *Sportnet.* Mindkettő jellegzetessége a szinte hihetetlen „műfaji"

változatosság. Szörfvilágbajnokságtól az amerikai fociig szinte minden sportággal törődnek, ami egy kicsit is érdekli a nézőket. A domináns persze a tenisz, a foci, a jégkorong és a Forma–1-es futamok. De a kanadai és amerikai hokiliga mellett már a csehszlovák jégkorongbajnokságról is tudósítanak.

A fiatalok álma éveken át az MTV, azaz a *Music Television* volt. Az Egyesült Államokban napi 24 órán át zenét sugárzó adó megvetette lábát Európában is. A szokásos klipdömping helyett és mellett azonban igazán változatos programok is találhatók. Filmelőzetesek, riportműsorok, vetélkedők, sőt környezetvédelmi hétvége is volt már. Tapasztalataim szerint ennek az adónak a kép- és hangminősége a legjobb – pedig ugyanarról a műholdról sugározzák, mint társait!

A *Lifestyle* elnevezésű csatorna reggel 8-tól este 6-ig üzemel. Vetélkedők, amerikai tévéállomásoktól átvett „levetett" szappanoperák, azaz teleregények végtelen folyama látható itt, reggelente gyermekfilmekkel kiegészülve. Hasonlóképpen kevéssé érdekes számunkra az RTL–V, azaz az *RTL Veronique* nevű holland adás is, amelynek egyetlen előnye, hogy az angol és amerikai filmeket eredeti hanggal – holland felirattal adják, tehát legalább ez élvezhető.

Akad még néhány adás, amelyek azonban már csak dekóderrel foghatók. Ilyen a *Disney Channel,* azaz a kedvelt Walt Disney-filmeket sugárzó csatorna és a *Filmnet,* azaz a másik, csak filmeket sugárzó adó. Ezeket megfelelő beruházás után sem biztos, hogy legálisan „foghatnánk", mert ezekre havonta elő kell fizetni. Sajnos fenyegető veszély, hogy a Sky Movies mellett a Lifestyle idén már szintén csak kódolt adásokat ad, a választék így megint csökken. Ennek ellentételeként viszont, ha minden igaz, az év derekán egy újabb Astra műholdat lőnek fel, amelyen újabb – immár német nyelvű – csatornák indulnak be, s ami a fő, ezeket az Astra vételére alkalmas „régi" rendszerekkel is fogni lehet majd.

Persze a néző állandóan elégedetlen, a jót ugyanis szinte hihetetlen gyorsasággal lehet megszokni. A korábban áhított műsordömping ma már ásításra ingerli a magyar tévé egyenműsorán évtizedekig diétára fogott nézőt. Ám azért van, ami még a legfinnyásabb ínyenceket is elkényezteti. Az RTL–V műsorában például hetente – havonta? – egyszer igazi szex-show látható, amatőrök részvételével. A többórás műsorban látható lányok a lehető legminimálisabb öltözékben táncolnak, énekelnek a nagyérdeműnek, akinek szavazatától függ, mennyi lesz a honoráriumuk.

Ami viszont hiányzik, az a művészeti csatorna, vagyis az Arts Channel, ami ugyan minden prostektusban szerepel, mégsem fogható itthon. Az mindenesetre bizonyos, hogy nívós koncertek, dokumentumfilmek, politikai vitaműsorok, izgalmas természetfilmek nem szerepelnek – vagy csak meglehetősen ritkán – az említett Astra-csatornák műsorán. De ezen egyáltalán nincs mit csodálkozni. A Sky-adók, az ausztrál médiakirály Rupert Murdoch impériumának, a News International elnevezésű cégnek tagjai, s mint ilyenek, elsősorban is profitorientáltak. Igaz, eddig csak a pénzt vitték, és viszik mégpedig az irdatlan mennyiségű pénzt. De Murdoch úr optimista; úgy véli, az égi csatornákon egy-két éven belül majd vagyonokat keres, mégpedig akkora összeget, amely kárpótolja az első évekért. Addig sem kell sajnálni szegény ausztrált.

Ám számunkra a lényeg az, hogy nekünk is jó programokat kínáljanak – s ami fő, díjmentesen...

Szakonyi Péter

Kis Astra-kalauz

video magazin

Mostantól a hírlapkézbesítőknél is előfizethető!!!

MEGRENDELŐLAP

Megrendelem a Video Magazin havilapot ... példányban és kérem az alábbi címre kézbesíteni:

Egyéni megrendelő neve: ....
címe: ....

Közületi megrendelő neve: ....
címe: ....

Az előfizetés díja: fél évre 294 forint, egy évre 588 forint.

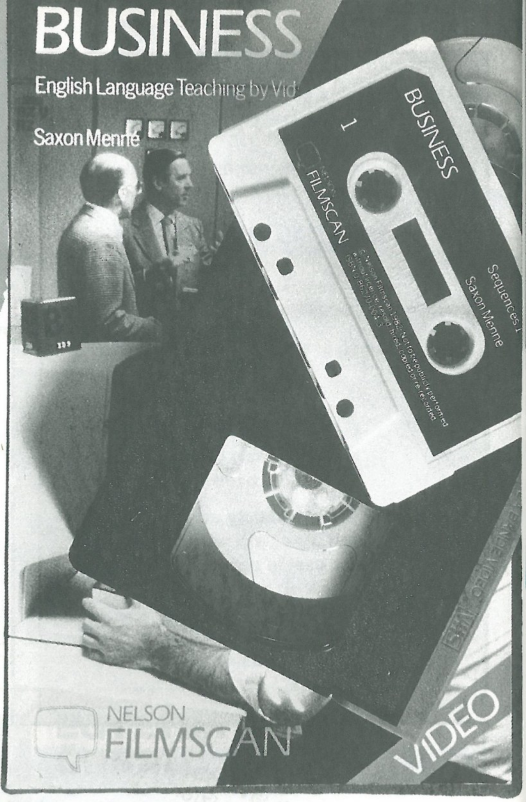
....
aláírás

Kérjük a megrendelőlapot a következő címre adják fel: Hírlap és Lapellátási Iroda, 1900.

NYELVLECKÉK V.

Sok magyar vállalatnál talán irigykedve nézik...

Business

(Kiadó: Nelson Filmscan, 1982)

A cím ne tévesszen meg senkit: az angol nyelvben a *business* nemcsak pénzügyi üzletet jelent, ennél sokkal tágabb az értelme. Az itt tárgyalt tananyagnak is csak egy része foglalkozik a pénzforgalommal: valójában a 18 lecke egy angliai vállalat működésének különböző területeivel ismertet meg bennünket. A szerző, *Saxon Menné* neve talán ugyanolyan jól cseng az angol nyelv oktatásában, mint a helyszínül választott 3M United Kingdom nevű vállalaté a nemzetközi üzleti életben. A cég, mint Geoffrey Smith, az igazgató elmondja, „ezerféle terméket gyárt, az egyszerű ragasztószalagtól egészen a csúcstechnológiával készülő magnó- és videókazettáig".

A tananyag szerzője mintha csak utánozni akarta volna a vállalat sokoldalúságát, három darabból álló munkáját úgy szerkesztette meg, hogy háromféleképpen lehet felhasználni – a lehetőségektől függően. Használható csak a tankönyv és a magnókazetta, vagy csak a könyv és a körülbelül 40 perces videókazetta, de a legjobb, ha *mindhármat* felhasználjuk a tanfolyamon vagy az egyéni tanulás során. A szerző ugyanis a felhasználás módját sem köti ki; ha a tanuló már nagyjából elérte a *haladó* nyelvi szintet, egyedül is bátran nekivághat az anyag elsajátításának. *Középhaladó* szinten is lehet próbálkozni vele, de akkor nyilvánvalóan több tanári segítségre, irányításra van szükség.

Ugyanis a tanuló már az első leckékben a *business English* „sűrűjében" találja magát. A cég megszólaló alkalmazottait megkérték, hogy természetesen beszéljenek, ne lassabban vagy tisztábban a megszokottnál, így azután a szereplők az angol beszélt nyelv jó néhány változatát felvonultatják, és némelyikükön bizony jól hallani, hogy a kiejtése nincs a a nyelvtanulók számára „megfésülve". Lényegében a vállalat életének kis szeleteibe kapunk bepillantást az egyes leckékben, olyan szituációkban, amelyek mindennaposak a munkahelyeken. A szereplők néha egymás szavába vágnak, egy-egy mondat befejezetlen marad, de ebben nincs is semmi meglepő. Sőt, a szerző szándéka az, hogy kétféle hallás utáni megértésre serkentse a tanulókat (mindkettőre nagy szükség van az „igazi életben"): az egyik a beszélgetés *lényegének*, a másik a *részleteknek* a megértése. Vegyünk egy példát: a rádióban vagy a tévében híreket mondanak idegen nyelven. Nem minden hír érdekel bennünket, egy részének tehát csak a tartalmára vagyunk kíváncsiak. A hírek másik részét viszont szóról szóra akarjuk érteni. Ez utóbbira *intenzíven* odafigyelünk. Ugyanígy kell szelektálnunk az egyes leckékben előforduló *szakszókincs* esetében is. Ha az adott téma nem éppen a tanuló saját területébe vágó, elég, ha a lényeget érti. *Menné* szerint négyféleképpen osztályozhatjuk az előforduló nyelvi, nyelvtani struktúrákat, lexikát:

a) ezt már tudom
b) ezt még nem tudom, és most kell elsajátítanom
c) ez még várhat egy kicsit
d) erre soha az életben nem lesz szükségem.

A szókincs esetében a tanuló maga is könnyen megítélheti, mi melyik kategóriába tartozik. A nyelvtani szerkezetek, kifejezések esetében már nem ilyen könnyű a helyzet – meg kell kérdezni a tanárt, hogy a kérdéses rész hogyan is kezelendő.

A nyelvhasználatnak, nyelvtanulásnak *négy fő területéről* szoktunk beszélni, tekintsük most át, mely készségek hogyan fejleszthetők ezzel a tananyaggal.

A hallás/megtekintés utáni megértés

Nem szorul különösebb magyarázatra, hogy ez alapvetően fontos nyelvi készség; csak gyakorlással sajátítható el és fejleszthető tovább, erre pedig igen kiválóan alkalmas az anyag, a tanuló kedvére „hegyezheti a fülét".

Beszédkészség

Ennek a szintje nagyrészt a tanuló által ismert szavak és nyelvtani szerkezetek mennyiségén múlik. Ahhoz, hogy a leckéket fel tudjuk dolgozni, legalább középhaladó szinten kell angolul beszélgetnünk. Ne felejtsük el, hogy a beszédkészséget csak *beszélve* lehet továbbfejleszteni! A témák adottak, már csak partner kell, és sok-sok gyakorlás.

Írott szöveg megértése

A tananyag ezen a területen nem nyújt segítséget, mindenkinek a saját szakterületéről kell segédanyagokat felhasználnia.

Íráskészség

Sajnos az anyanyelvűek írásban kevésbé nézik el a hibákat, mint a beszédben. A hibás nyelvhasználat, a rossz helyesírás sokkal előnytelenebb képet fest a nem angol anyanyelvű személyről, mint beszédben az idegen akcentus.

Nézzük meg közelebbről, hogyan zajlanak a munkás hétköznapok a 3M United Kingdomnál 40 percben, videószalagon elbeszélve. Az első két leckében történő bemutatkozás után megtudjuk, hogy a vállalat szíve a komputer, és tanúi leszünk, amint az újonnan felvett munkatársak megismerkednek a számítógép kezelésével. Feladatuk: egy elszámolás bevitele a komputerbe. Gyerekjáték az egész, mindenki mosolyog, még akkor is, amikor valami hiba csúszik a gombok nyomkodásába, és a számítógép tévedést jelez.

A korábbiakban már említett fülhegyezésre kiválóan alkalmas a 4. lecke telexszobája, ahol célzatosan felvett háttérzajban mesélik el, mennyire fontos a vállalat számára ez az egység. Később szó esik a telefonhálózatról és tervezett fejlesztéséről, mert nehézkes a walesi leányvállalattal való kapcsolattartás. Betekintést nyerünk a cég készpénz- és bankügyleteibe, adózásába, a belső pénzügyek menetébe. Megtudjuk azt is, hogyan tervezik meg a kölcsönök visszafizetését, és hogyan hajtják be más vállalatoktól a tartozásokat. A szerelőszalagon végtelen hosszú sorban vonulnak el szemünk előtt a fekete festéket tartalmazó fúvópalackok, miközben kiselőadást hallunk a termelés tervezéséről, szervezéséről és a késztermékek elszállításáról.

A *szerencsés 13-as számot* kapta az a lecke, amely talán nem csak nyelvi szempontból érdekes: ebben esik szó a vállalaton belüli munkerőmozgásról, az előléptetésekről, és az illetékesek azt is elmesélik, milyen szempontok alapján

töltenek be egy-egy megüresedett állást. Jelentem, a *3M-nél* csak a szakmai tapasztalat, a rátermettség és a képzettség foka számít...

Szép, modern irodahelyiséget látunk a továbbiakban, ahol arról kapunk információt, hogyan szervezik meg az adminisztrációt, és miféle korszerűsítéseket terveznek e téren. (Csak zárójelben jegyzem meg, hogy a tananyag 1982-ben készült, nyilván egy kicsit korábbi állapotot tükröz, de most, 1990-ben, pestiesen szólva „nekünk legyen mondva" ez az elektronikus írógépekkel, diktafonokkal végzett adminisztrációs tevékenység, amit, ugye tetszenek látni, kedves tanulók, *tovább kell korszerűsíteni!*)

És ha még tart a tanfolyam vagy az egyéni tanuló buzgalma, az utolsó három leckében elmondják, hogyan képezik ki és képezik tovább a dolgozókat, hogyan számítják ki az egy főre jutó munkaterhelést, és miféle szempontok szerint emelik a fizetéseket. És a búcsú – stílszerűen a nyugdíj, amely Angliában tudvalevően nem jár automatikusan minden cégtől a munkás évek eltöltése után. A *3M* egyik vezetője nem kis büszkeséggel mondja el, milyen szempontokat vesznek figyelembe a nyugdíj összegének meghatározásánál.

Minden leckéhez vannak *előkészítő gyakorlatok*, ezekkel kell kezdeni. Könnyebben megy a szituációk, párbeszédek megértése akár a videó-, akár a magnókazettáról, ha előre tudjuk, hogy körülbelül mit fogunk hallani. Ezután következik a lecke *egyszeri* megtekintése a videókazettáról (megállás és visszacsévélés nélkül!), és az úgynevezett *általános megértést elősegítő* gyakorlatok sora, melyek a lényeg kiszűrését célozzák. Ha ez megtörtént, akkor jöhet a lecke részleteinek feldolgozása az *intenzív megértést* célzó gyakorlatokkal. Itt kell az egyes szavakra, kifejezésekre koncentrálnunk, kiszűrni őket a háttérzajból, vagy kitalálni egyes ismeretlen szavak jelentését a szövegkörnyezetből. Olyan gyakorlat is van, amelyben azt kell logikusan kikövetkeztetni, milyen nyelvi elem következhet a mondatban egy elhangzott szó után, vagy éppen milyen mondat következhet egy elhangzott közlés után. A leckék ezen fázisában használjuk együtt a kazettát és a könyvet, s kedvünk szerint akár százszor is visszacsévélhetjük a szalagot. Hiszen a cél az, hogy a legapróbb részleteket is megértsük. Egyet nem szabad tennünk, ha nem akarjuk önmagunkat becsapni: megnézni a párbeszéd leírt szövegét a lecke végén, mert akkor a gyakorlat értelmét veszti. (Nos jó, ha már ezerszer meghallgattuk, és még mindig nem értjük, akkor azt az egy szót vagy félmondatot megnézhetjük a könyvben, de csak azért, mert fennállhat a veszély, hogy elkopik a szalag, vagy, ami még ennél is rosszabb, a tanuló elveszíti a lelkesedését.)

Ha ez megvan, következnek a szóbeli és írásbeli *nyelvtani és különböző készségfejlesztő* gyakorlatok, valamint minden lecke végén az úgynevezett *„kiterjesztés"*. Ez utóbbi gyakorlattípus az adott lecke szavaiból és nyelvtanából indul ki, és azokat a tanulók különböző szituációkban használják fel, rendszerint párbeszédes formában.

Összefoglalva: a *Business* nagyon *időszerű* tananyag ma Magyarországon, amikor úgy kell nekünk a szakterületéről angolul tárgyalni tudó gazdasági és műszaki szakember, mint egy falat kenyér. A nyelvtanfolyamok és az egyéni tanulók dolgát is nagyban megkönnyíti, ha nem innen-onnan kell összegyűjteni a szakszókincset, szakkifejezéseket tartalmazó szövegeket, mert akkor rendszerint még mindig ott a nagy kérdés: mit lehet kezdeni az összegyűjtött nyersanyaggal? Most itt áll készen, lépésről lépésre kidolgozva. Elsajátítása „csak" idő és elhatározás kérdése. A ráfordított költség hamar megtérül. Az első megtakarítás: nem kell *tolmácsot* vinnünk a tárgyalásokra...

(Forgalmazza a MOKÉP)

Asbóth László
tanársegéd
ELTE angol tanszék

Helikon Video:
havi nyolc új műsorral

Tavaly év végén alapította a Helikon Film és a svéd Nordic Tape Center a Helikon Video Kft.-t. A stockholmiak adják a kazettákat (AGFA, BASF, Philips) – és ők fizetik a filmek jogdíjait, melyeket magyarországi terjesztésre vásárolnak meg. A sokszorosítást és a feliratozást is a skandináv fővárosban végzik, bár ezek, a tervek szerint, a jövőben itthon készülnek majd. Szinkronnal csak azokat a műsorokat hozzák forgalomba kazettán, amelyeket a Helikon Film saját filmhálózatában már bemutatott. A szinkronköltségeket ugyanis a videóterjesztés nem bírná el.

A zenés filmeket sztereó hanggal dobják piacra. Ismerve a hazai műsoros kazetták árait, a Helikon Video kifejezetten jutányosan kínálja saját darabjait: a Skála Budapest, a Skála Metro, a Centrum Lottó, a Flórián téri Keravill-áruház és az Inter-Triál Lenin körút 24. szám alatti boltjában, 599–799 forintért vásárolhatók meg a kazetták.

A Helikon Video ígéri, huszonnégy darabos kezdő kínálatát havonta nyolc újabbal bővíti. Az úgynevezett „prémium" kazetták – az összes magyar film ilyen lesz – 180 perces műsoridejükkel lehetőséget adnak arra, hogy a megvásárolt film után, még tetszés szerint vehessen fel rájuk tulajdonosuk. Áruk megegyezik a normál kazettákéval.

A Helikon Video nem kíván szex- és pornófilmeket kiadni. Céljuk, hogy lehetőleg az egész család együtt nézhesse a műsoros kazettákat. A kft. gondol a legkisebbekre is, ezért sok rajzfilmet kívánnak értékesíteni. Talán a szülők is szívesen megnézik gyermekkoruk kedvenceit: Popeye-t, a tengerészt, Tapsi-Hapsit, Dodó kacsát, Gullivert vagy éppen a Supermant.

Nem hiányoznak majd a magyar rajzfilmgyártás legjobb alkotásai sem.

A koncertfilmek kategóriájában a 30-40-es évek dzsesszzenéje: Duke Ellington, Louis Armstrong és Tommy Dorsey mellett a disco, rock, punk, sőt az alternatív zene rajongói is megtalálhatják kedvenceiket. Már kapható koncertfilmen a Genesis és a Depeche Mode. A Helikon Video számos humoros műsorral is jelentkezik: Stan és Pan, Buster Keaton, Chaplin főszereplésével. A régi nagy westernek és klasszikus filmek is kaphatók Jean Gabinnal, Gary Cooperrel, Cary Granttal vagy éppen John Wayne-nel. Sikerre számíthatnak rétegérdeklődésre számot tartó művészfilmkínálatuk, Bergman, Fellini, Godard, Cocteau és Buñuel műveivel. A zalaegerszegi székhelyű Helikon Film mutatja be Menahem Golan új vállalkozásának, a 21st. Centurynak a filmjeit, s a mozibemutatókat követi majd a videó is.

B. T.

Videa

A múlt év végén megalakult Budapesten a Videa videóforgalmazó kft., melynek révén hamarosan újabb külföldi játékfilmek jelenhetnek meg a hazai videókölcsönzőkben. Az alapítók, fele-fele arányban az Intercom és az Intervideo. Az előbbi cég eddig csupán mozifilm-forgalmazással foglalkozott – e vállalkozás hozta Magyarországra példás gyorsasággal egyebek mellett a Denevérembert és a Veszedelmes viszonyokat. Az Intervideo másfél esztendeje alakult, s kölcsönzői, elsősorban a Warner Brothers filmtermését kínálva, a legnépszerűbbek közé tartoznak.

A vállalkozás célja, hogy minél több alkotást jelentessenek meg műsoros videókazettán is. Az Intercom a moziforgalmazásra vásárolt filmjeinek videóforgalmazási jogát is igyekszik megvenni a Videa számára, melyeket az új cég az Intervideo hálózatán keresztül juttat el a videósokhoz. A Videa úgynevezett ínyencfilmekkel szeretné meglepni a filmbarátokat, ám elsőként a Los Angeles-i székhelyű Omega Entertainmenttől vásároltak száz alkotást, főként vígjátékokat, akciófilmeket, amelyek hamarosan kölcsönözhetők lesznek.

SÍ-BŰVÖLET

SÍLECKÉK APJOK ILDIKÓVAL

Itt a tavasz, vége a sízsezonnak. Legalábbis Magyarországon. Mert a környező országokban még áprilisban, májusban is találhatunk sportolásra alkalmas havat. Ám aki már a következő telet várja, nem bánja meg, ha megismerkedik a *Síbűvölet – Síleckék Apjok Ildikóval* című, harminckét perces műsoros kazettával. E videó az első pillanatától kezdve leköti, szórakoztatja és tanítja a nézőt. A megkapó látvány, a kép, a zene, a szöveg teljes összhangban van egymással.

Talán a sielés örömét, a hegyek tágas szabadságát nem ismerő urbánus embernek is mondanak valamit a jó ritmusú váltások, tájak, mozdulatsorok és a ritmusos aláfestő zene, de a tárgyat és helyszíneket ismerő és szerető „szakmabelinek" is nagy élményt jelent ez a film. Olyan kitűnően válogatott remek síelők mutatják be a „tananyagot", akik felkészültek, és üdén, frissen, élményszerűen mozognak. A nagyvilágból ismert síoktató filmeken általában hivatásos edzők mutatják be a gyakorlatokat. E kazettán Apjok Ildikó, Kovács Barna, Bónis Attila és a Rozmaring síiskola fiataljai sokkal életteltebben és „maibban" sielnek, mint a „profi" síoktatók. Szakmai szempontból azonban úgy érzem, ha valaki ebből a félórás videóból szeretne megtanulni síelni, még sokat kellene hozzáolvasnia és ide-oda forgatnia, mert a film nem sokkal több, mint egy jól átgondolt kivonat a síiskolából, az alapfogalmaktól a versenyzés bemutatásáig. A képek és a magyarázatok szépek, világosak, érthetőek. A síszakmában idegen kifejezések magyarítása példaszerű.

A film elhiteti –, és ez a valóság – hogy néhány nap alatt, jó körülmények között az ügyes kezdő síelő eljuthat a megfelelően biztonságos sielésig, a sport élvezetéig.

A látványos képek sora az illeszkedő szakszerű magyarázattal és harmonikus zenével, a kép a képben elemek kombinációjával plasztikusan mutatja be a sízés alapját. Ez a rendező-operatőrt, Borz Miklóst dícséri. Ha a néző figyelmes és többször megnézi a filmet – videóról lévén szó, ez természetes – tapasztalhatja, hogy szinte mindenről szó esik ami a mai sielésben fontos, sőt, korábbi kísérletektől eltérően, ez a munka nem valami külföldi anyag fordítása, hanem önálló, még nem publikált elemeket is tartalmaz könnyed, természetes stílusban.

Azért óva intem az olvasó-nézőt attól, hogy a film megnézése után tanult síelőnek érezze magát! Gondolom, az érdeklődés felkeltése, a közönség megnyerése jó és elegendő cél egy ilyen film esetében. Szeretném remélni, hogy a Síbűvölet első darabja egy tervezett sorozatnak, mert valóban tanító értékű anyagot a bemutatottnál részletesebb, többlépcsős formában tudnék elképzelni. Olyan fogalmak tisztázása, mint például völgyláb, élezés, terhelés, előre-hátra, bot helyes fogása stb. részletesebb magyarázatot is érdemelne. Ezért talán e kazetta mellé egy kísérő könyv kiadása sem lenne érdektelen. Meggyőződésem, hogy a videó ennek ellenére van olyan jó, hogy külföldön is terjeszteni kellene, s érdemes a munkát tovább folytatni.

Gönci András
a magyar női alpesi síválogatott edzője

(A kazettát több vállalat, áruházlánc forgalmazza, 1500–1800 forintos változó árakon.)

Szex D, E, F

Kezdünk belejönni!

Nem tudni, mitől van, de az tény, rögtön látni, ha valaki ért ahhoz, amit csinál. Hofi egy régi monológjának bölcs megállapítása volt: Filmrendező rendezzen filmet! Attól valahogy olyan filmszerű lesz minden.

A legelső magyar videófilm, amely a pornográfiával kacérkodott – persze szigorúan „oktatási" célzattal – a Szex ABC volt. Azután jött még egy-két kifejezetten amatőr munka, amelyeknek alig titkolt szerepük kimerült a primőr zöldség után keletkező extraprofit betakarításában. El kellett múlnia egy kis időnek, amíg végre valaki azt adta, amit ígért. Ha szexuális felvilágosítást emlegetett, akkor nem álcázott pornófilmet igyekezett ránk sózni – és ha majd egyszer fordítva akarja, akkor abban is biztosak lehetünk, hogy nem ver át.

Filmrendezőnek kellett belépnie a „szexpiacra" ahhoz, hogy megjelenjen a profi minőség, a tiszta műfaj. Mert a Szex D, E, F profi minőségű, tisztán felvilágosító munka. Látszik rajta Dobray György szaktudása. A közreműködő Halász Zoltán pszichológus és dr. Makara Péter szociológus is elkerüli a közhelyeket, dicsérhető Ertsey Attila, a forgatókönyv szerzője is, aki eltalálta az arányokat.

Fiatal, jóképű fiúkból és csinos lányokból álló hallgatóság előtt, egytemi előadóteremben, egyenes, egyáltalán nem tudálékos bevezetővel indul a videó. A terembe minden egyes rész után visszatérünk: a helyszínen feltett, valóban spontán kérdések egyrészt oldják az esetleges feszültséget, másrészt alkalmat adnak újabb részletek megtárgyalására, aggodalmak eloszlatására – vagy éppen keltésére.

Mert aggódnivaló akad bőven. Ez a kazetta másfél órán keresztül azokról szól, akinél bajok vannak a nemi élettel. A D, E, F nem egyszerűen az ABC folytatása. A betűk a „Durvaságok, Eltévelyedések, Furcsaságok" alcím rövidítéséből származnak. Azt, hogy mi melyik kategóriába tartozik, elmondják az összekötő szövegben, ám nem magyarázzák agyon a dolgot. Hagyják, hadd beszéljenek a képek.

Azok pedig beszélnek, hiszen a szituációk nagyon is életszerűek. Az atmoszférateremtés, a színészek vezetése éppen olyan tudomány, mint a helyes világítás vagy a kamera kezelése. Egy szeretkező pár videóra rögzítése még nem film – ahhoz több kell.

Az önkielégítéstől elindulva a film sorra veszi a fetisizmus két különböző formáját, majd következik a homoszexualitás. Ebben a részben Dobray igazán őszintén, egyenesen, a mai magyar közegben talán kockázatos nyíltsággal ábrázolja a férfiak egymás iránti vonzalmát. Már az is bátorságra vall, hogy a Magyar Homoszexuálisok Országos Egyesületének vezetője, egy pszichiáter (!) kiáll a közönség elé, és elfogulatlanul, kendőzetlenül beszél gondjaikról, helyzetükről. Az pedig, hogy a videó csókolózó, mi több, szerelmeskedő férfiakat is bemu- ▶

Torna babáknak, mamáknak

Idehaza még újdonságnak számít minden aerobic-, fitness- vagy egyszerű tornagyakorlatokat bemutató kazetta, ám még a nagyvilágban sem sok baba-mama torna került videókazettára. Úttörő vállalkozás Magyarországon dr. Tóth Anikó csaknem hatvanperces filmje, mely egyszerűen a *Baba-mama torna* címet viseli.

E regeneráló torna lényege, hogy a gyakorlatsor közben a baba a mama testén van, s vele együtt mozog. A képernyőn öt fiatal mama mutatja be a látszólag könnyűnek tűnő gyakorlatokat. E tornát a gyermekek három hónapos korától lehet elkezdeni, ha a baba már túl van a csípőficam-vizsgálaton.

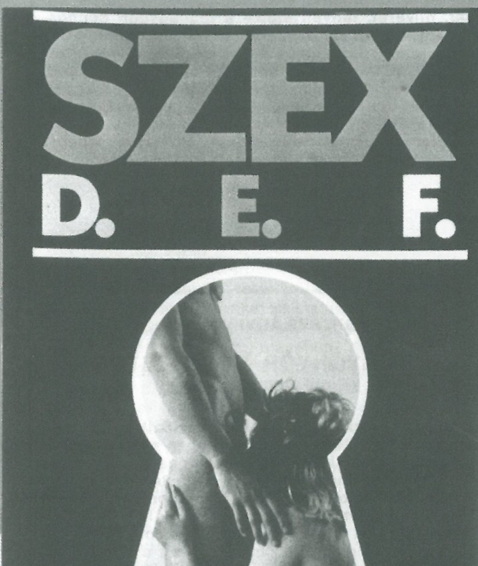
Ez az a videó, amelyet nem lehet karosszékben, kényelmesen üldögélve egyhuzamban végignézni. Illetve lehet, de nem érdemes. Mert ez az a műsoros kazetta, amelynek segítségével naponta akár többször is lehet pihentető, felfrissítő mozgásokat végezni a család szeme fényével. A koreográfus dr. Tóth Ildikó hisz abban, hogy az állandó fizikai kontaktus örömérzést nyújt mind a baba, mind a mama számára.

A befejező rész dr. Hermann István relaxációs gyakorlataival zárul. E koncentrációval egybekötött pihenés során a mama teljesen átadhatja magát érzéseinek, miközben gyermeke a hasán pihen.

A kazettaborító szerint a gyártó Filmpremier Kisszövetkezet e kazettát egy videósorozat első darabjának tekinti, hamarosan jönnek tehát az újabb gyakorlatok.

(A kazettát az Intervideo forgalmazza, ára 1000 forint.)

tat, valószínűleg sokakat taszít majd. Nálunk az ilyesmit idáig nem illett tudomásul venni, talán még elképzelni sem. A nők homoszexualitása bocsánatos bűn, a pornófilmeken is kifejezetten gyakori jelenet, ám a férfiak hasonló viszonyát a társadalom sokkal nehezebben képes „megemészteni". Ezért vállalkozott e kazetta nagyon veszélyes feladatra – sikerrel. Realista módon, de nem gusztustalanul ábrázolja a homoszexuális kapcsolatot.

A többi szexuális zavart, a „dörzsölődők", a „kukkolók", az exhibicionisták motívumait is megmagyarázza a film, mellyel szétoszlatja a körülöttük tapasztalható „mítoszt".

A csoportszex, a mazochizmus, sőt a szadizmus sem maradt ki – valamennyit olyan szituációban mutatják be, hogy hihetővé válik jelenléte a mindennapi életben is.

Talán csak a szadizmus „illusztrálásával" van egy kis baj. Nem eléggé egyértelmű, hogy törvénybe ütköző cselekedetekről is szó lehet – a videón szereplő helyzetjáték legalábbis egyértelműen ilyen jeleneteket ábrázol.

A csoportos nemi erőszak kérdése is kissé túl játékosan, a cselekmény igazi súlyánál pajkosabban vetődik föl. Mintha nem súlyos börtönbüntetéssel járó dologról lenne szó, hanem többé-kevésbé ártatlan időtöltésről, amit tovább könnyít, hogy a lány a társaság egyik tagjával önként is hajlandó. Azzal a feszültségoldó fogással, hogy a jelenet után föltápászkodó és nyugodt hangon beszélgető szereplőket a vágás során „bennhagyták" az anyagban, egyszersmind az egész képsor fenyegető jellegét is elvették. Talán hatásosabb – és mindenképpen helyesebb – lett volna, ha a kis történet bírósági tárgyalással ér véget...

A Média Kiadói Kisszövetkezet összességében jó munkát végzett. Azt nem lehet megítélni, hogy üzletnek milyen lesz, hiszen viszonylag sok szereplővel, több helyszínen, a filmes szakma előírásai szerint forgatott következésképpen elég drága videó a Szex D, E, F. Miután nem pornófilm, a piaca is meglehetősen korlátozottnak ígérkezik, hacsak az egyébként szegényes borítón lévő színes képek félre nem vezetik a vásárlókat...

A dobozon lévő felirat csak 18 éven felülieknek ajánlja a filmet. Ez hiba. Már jóval fiatalabb korban is tisztázni kell, mi számít egészséges kíváncsiságnak, és mi eltévelyedésnek. (No meg bűncselekménynek.) Ezt a filmet minden középiskolásnak látnia kellene, és nem feltétlenül az érettségi előtt két héttel.

(Ára 1900 forint.)

Horváth Gábor

FELNÖTTEKNEK!
ERATO
KISKÖNYVTÁR

ALFRED DE MUSSET:

GAMIANI AVAGY A KICSAPONGÁS KÉT ÉJSZAKÁJA

Musset ezt a művét állítólag három nap alatt írta, fogadásból: be akarta bizonyítani, hogy a szokásos trágárságok és ízléstelenségek nélkül is lehet bővérű erotikus regényt írni. Valóban az összes perverziót (állatokkal való közösülés, műhimtagok, de különösen a leszbikus szerelem) megtalálhatjuk ebben a könyvecskében, meglehetősen plasztikus ábrázolásban, még sincs egyetlen mondat sem, melyet útszélinek minősíthetnénk. Sőt, kifejezetten költői részek is vannak benne, rendkívül megkapó például a hosszú önmegtartóztatástól már-már eszét vesztő ifjú fantasztikus erotikus vízióinak ábrázolása – ha másból nem, ebből a részből feltétlenül ráismerhetünk a XIX. század írófejedelmének szuggesztív stílusára (minthogy a könyv nem publikálásra íródott, sokáig homály fedte a szerző személyét, ma már azonban többé-kevésbé bizonyított, hogy Musset alkotása). Hogy Musset-től mennyire nem állt távol a „kicsapongás", arra a regényhez fűzött kis memoárrészlet is adalékot szolgáltat, melyben egy jobb sorsra érdemes örömlány írja le, milyen furcsán viselkedett vele szemben egy igen-igen híres, de züllött, féktelen életmódja miatt korán megvénült literátor...

A könyv az irodalmi pornográfia íratlan törvényeinek szellemében halálos extázisban végződik: mikor az őrjöngő kéjelgés tovább már nem fokozható, a hősnő – természetesen egy kukkoló szeme láttára – kéjgyilkosságban próbál újabb gyönyörre lelni.

(Kapható a könyvárusoknál!)

APOLLINAIRE:

TIZENEGYEZER VESSZŐ

Apollinaire álnéven jelentette meg valamikor az első világháború után ezt a pornográf könyvecskét, de azóta minden kétséget kizáróan bebizonyosodott a szerzősége. Nincs olyan erotikus sorozat, amelyben ne szerepelne, nincs olyan, az erotikus irodalomról szóló írás, amely ne hivatkozna rá. A Tizenegyezer vessző az erotikus irodalom csúcsteljesítménye; elképesztően trágár, obszcén, vad és kegyetlen (a kritikusok megegyeznek abban, hogy messze fölülmúlja Sade-ot, akit Apollinaire egyébként igen nagyra tartott); nincs még egy olyan írás, amely ennyire gáttalanul szabaddá engedné a legalantasabb vágyképeket is; és mégis, még a legsötétebb kéjgyilkosságok is úgy vannak megírva, hogy van bennük valami *humoros;* az egész felszabadítóan elvetemült. Kicsit a pornográfia paródiája is, meg a háború paródiája, elképesztő nyelvi leleménnyel megírva, s van benne több igen jól sikerült versbetét, melyek persze ugyancsak obszcén körülmények közt hangzanak el. Minden bizonnyal sokkolni fogja a magyar közvéleményt: van aki a hasát fogja majd nevettében, s van aki felháborodottan tiltakozni fog. A pornográfia foka még nyugati mércével mérve is magas. De mindenki olvasni fogja. A könyv vitathatatlanul remekmű a maga nemében.

(Kapható a könyvárusoknál)

RESTIF DE LA BRETONNE:

A NAGY FRANCIA ÁGY
(Anti-Justine)

Restif e méltán leghírhedtebb regényében nem kevesebbre vállalkozott, mint hogy megalkotja Sade márki Justine-jéhez az ellen művet: egy olyan *Erotikon*t, amely legalább olyan érzékletesen és nyíltan vezeti be az olvasót a szerelmi gyönyörök paradicsomába, de közben megkíméli őt a sade-i képzelet minden szado-mazochisztikus kegyetlenségétől. Restif eszménye az egészséges libertin: gyönyört és élvezetet, minden elképzelhető kéjmámort a végtelenségig – de szenvedés nélkül! A főszereplő Cupidonet kiterjedt nőrokonságát – húgát, nővérét, lányait stb. – a legnagyobb gondossággal vezeti be a szerelem művészetébe, hogy aztán a legképtelenebb kalandokat éljék meg szeretőik sűrűn váltakozó hadának oldalán (és másutt is persze). Kétszáz év távlatából nyugodtan elmondhatjuk: Restifnek sikerült a visszavágás, könyve éppúgy klasszikusa lett az erotikus világirodalomnak, mint Sade művei, és joggal: éppoly garantáltan kihozza sodrából a nyájas olvasót.

(Megjelenik február végén!)

DR. SZILÁGYI VILMOS:

A GYÖNYÖR MŰVÉSZETE
(Erotikus örömszerzés)

Az ismert szexológus szakíró, dr. Szilágyi Vilmos legújabb kötetében a felnőtt ember szexuális életének kiegyensúlyozottabbá, boldogabbá tételéhez nyújt mindenkinek megszívlelendő tanácsokat. Az Erato folyóiratban megjelent cikksorozat alapján készült *A gyönyör művészete* nem általánosságokat mond el a szerelemről, párkapcsolatokról, hanem konkrét, gyakorlati útmutatót ad a sokszor elhallgatott, de gyakori problémák megoldásához. Nyíltan beszél a nem hagyományos szeretkezési módokról, a női orgazmuskészség fejlesztéséről, a korai magömlés megakadályozásának technikájáról, a különös „G" foltról, a női magömlés titkáról és sok más könnyen megtanulható, de mégis kevéssé ismert testi és lelki tudnivalókról. A kötetet jól kiegészítik Lacza Márta grafikái, amelyek nemcsak illusztrálják a könyvet, hanem eligazítanak a leírtak pontos értelmezésében.

***A gyönyör művészete* című kötetet mindenkinek ajánljuk, aki a szerelemben örömet akar szerezni másoknak és magának.**

(Megjelenik márciusban!)

SIKERLISTA

MOKÉP

1. **A Sátán testvérisége** (amerikai horror)
2. **Alibitest** (amerikai thriller)
3. **Kemény pornóvilág** (amerikai dráma)
4. **Pókember** (amerikai sci-fi)
5. **Ingerlő idomok** (amerikai erotikus film)
6. **Harmadik típusú találkozások** (amerikai sci-fi)
7. **Gyilkos robotok** (amerikai sci-fi)
8. **Laura Mars szemei** (amerikai krimi)
9. **Éjféli expressz** (amerikai dráma)
10. **A néma düh** (amerikai akciófilm)
11. **Christine** (amerikai horror)
12. **Bosszúvágy II.** (amerikai akciófilm)
13. **Őrültekháza** (amerikai horror)
14. **Űrvadász** (amerikai sci-fi)
15. **Vakrémület** (amerikai krimi)
16. **Tragacsparádé** (amerikai vígjáték)
17. **A Sárga-folyó harcosa** (hongkongi karatefilm)
18. **Afrika expressz** (olasz kalandfilm)
19. **Trükkös halál** (amerikai krimi)
20. **Veszélyes éj** (amerikai horror)

VICO

1. **Gor** (amerikai sci-fi)
2. **Hercules** (amerikai sci-fi)
3. **USA invázió** (amerikai akciófilm)
4. **Murphy törvénye** (amerikai kalandfilm)
5. **Amerikai nindzsa** (amerikai akciófilm)
6. **Aladdin** (amerikai ifjúsági mesefilm)
7. **Rajzfilmek gyermekeknek 2** (amerikai)
8. **A szakaszvezető** (amerikai kalandfilm)
9. **Bolero** (amerikai szexfilm)
10. **Merénylet** (amerikai akciófilm)
11. **A Las Vegas-i zsaru** (amerikai akciófilm)
12. **A delta kommandó** (amerikai kommandófilm)
13. **A nindzsa színre lép** (amerikai akciófilm)
14. **Barbár fivérek** (amerikai sci-fi)
15. **GOR II. (Szökés)** (amerikai sci-fi)
16. **A röntgensugár** (amerikai thriller)
17. **Tudathasadás** (amerikai thriller)
18. **A szép déli nő** (amerikai történelmi kalandfilm)
19. **Dracula** (amerikai horror)
20. **A torreádor** (amerikai kalandfilm)

INTERVIDEO

1. **Sphinx** (amerikai kalandfilm Lesley Anne-nel)
2. **Shark's Treasure (A cápák kincse)** (amerikai akciófilm Yaphlet Kottóval)
3. **Doc Savage (Doc Savage, a bronzember)** (amerikai komédia Ron Elyvel, Michael Millerrel)
4. **The Bourne Identity (A Bourne-i rejtély)** (amerikai bűnügyi film Jacklin Smithszel, Richard Chamberlain-nel)
5. **Chato's Land (Chato földje)** (amerikai western Charles Bronsonnal)
6. **Busting (Hajsza)** (amerikai akciófilm Ellio Goulddal, Robert Blake-kel)
7. **Moonraker** (angol James Bond-film Roger Moore-ral)
8. **Exodus** (amerikai dráma Paul Newmannel)
9. **Go For It (Nyomás Utána)** (olasz filmvígjáték Terence Hill-lel, Bud Spencerrel)
10. **Man of the Last (Vigyázat, Vadnyugat!)** (amerikai kalandfilm Terence Hill-lel)

HUNGAROVIDEO

1. **A rózsaszín párduc** (amerikai rajzfilm)
2. **Komplett Beatles** (amerikai zenés film)
3. **Frankenstein, avagy az őrültek kórháza** (amerikai komédia)
4. **Hamika** (amerikai horrorparódia)
5. **Harc az Endor bolygón** (amerikai sci-fi)
6. **Az acél fiai** (amerikai zenés sci-fi)
7. **A meztelen halál** (amerikai bűnügyi film)
8. **Ahol fekete lesz a folyó** (amerikai fekete Tarzan-film)
9. **Kissyfur** (amerikai rajzfilm)
10. **Őrült Hold** (amerikai romantikus komédia)

Színes tv... Színes tv...

Böngésző

Böngésző rovatunkban tavaly októberben esett szó utoljára a színes televíziókról. Bemutatásuk akkor is a stuttgarti *Video* alapján készült, most sem szakítunk e gyakorlattal. A nagyobb képcsőméretű osztály táblázataiban jelentős változás nem történt – ott is ritkábban kerülnek fókuszba a tv-készülékek – ezért igyekszünk kiegészíteni a képet saját vizsgálódásaink alapján.

Mielőtt a részletekbe mennénk, két sokakat foglalkoztató kérdésre kell kitérnünk. Az egyik, hogy várható-e ugrásszerű, korszakos váltás a tv-technikában. Úgy ítéljük, hogy a 90-es évek közepe előtt nem kell ezzel számolni, itthon erre – leszámítva a közvetlen műholdas vételeket – még várnunk kell. A másik általános kérdés, hogy mit is várjunk el a tv-től. Ez bizony pénztárca kérdése is. Maguktól a képcsövektől felsőbb kategóriában: a teljesen sarkos, black-matrix kivitelt, mely csaknem mozi hatású, és jó kontrasztviszonyú és bontású visszaadást nyújt. Szólni kellene a 100 Hz-es kivitelről, mely villódzásmentes képet ad, ez azonban elsősorban a 3000 márka feletti klub sajátja (például M70-100 HDQ, KV-FX29TD). A sztereó kivitellel gondban vagyunk, mivel hazai sztereó adás még mindig nem várható. Videósoknál, egyedi műholdvétellel rendelkezőknél azonban már itthon is szóba jöhet. Fontosnak tartjuk a megfelelő csatlakozások meglétét, lehetőleg a scart bemenetet. Nem árt, ha külön csatlakozója van a műholdvevőnek, a videónak, és a jövőre is gondolva, az S-VHS kábelnek is. A programok számának növekedésével nem hanyagolható el a PIP áramkör sem, és a teletext is egyre több információt ad.

A PAL-SECAM színdekódolásnak ugyancsak meg kell lennie – ha netán multinormás lesz a készülék –, és sok kellemetlenségtől, bosszúságtól óvjuk meg magunkat, ha az OIRT normának megfelelő hangot is tartalmazza a modell. Ez persze áruházi kínálatokban még kuriózum. (Ez nem azonos a PAL-SECAM DDR kivitellel.)

Nézzük a legnagyobbakat! A Grundig méltán vezeti a táblázatot, bár ára még sajátosabb kategóriát teremt a számára. A 30 cm-es osztályban nincs számottevő változás, és a hazai piacon sem jelentkezett a Waltham WT 585 típussal versenyző Jumbo méret, leszámítva a devizáért árusító üzletek egy-egy példányát. Persze e készülék szerényebb szolgáltatásokkal rendelkezik, igaz, az alkalmazott Toshiba képcső paraméterei dicséretesek. Mindezzel együtt határon túli árcédulája (2200 DM) helyezi el a palettán a készüléket.

A 70 cm-esek közül az itt felsoroltak sztereóhang-vétellel is

Összes pontsz.	Típus	Képátmérő/cm	Ár/Dm	Kép	Hang	Szolgáltatás	Labor	Magazin minősítése
NAGY KÉPERNYŐS KÉSZÜLÉKEK								
63	Grundig M95-49/9	89	8000	34	16	11	2	jó
59	Philips 46CF761	117	5700	32	15	10	2	jó
59	Philips 41CF8741	104	4700	32	15	10	2	jó
TV-KÉSZÜLÉKEK 80 CENTIMÉTERES KÉPÁTMÉRŐVEL								
64	Panasonic TX-33A1D	80,5	5500	33	14	15	3	jó
63	Saba T9100	78	4500	31	14	16	2	jó
63	Telefunken P8500	78	4500	31	15	15	2	jó
58	Grundig Monaco	77	4300	31	13	10	4	közepes
58	Philips 7536	77	5400	31	14	10	3	közepes
58	Siemens FS 958M4	77	4600	31	13	10	4	közepes
57	Hitachi C33-P900	80,5	5500	32	13	10	2	közepes
57	Siemens FS 948	77	4200	31	13	11	2	közepes
56	Metz Mallorca 7884	77	4000	30	13	11	2	közepes
55	Grundig M82-495/9	77	4300	31	11	11	2	közepes
55	Grundig M82/395	77	4000	31	11	11	2	közepes
55	Blaupunkt CS82-108	77	4440	31	11	10	2	közepes
54	ITT 3988	77	4500	27	14	11	3	közepes
54	Loewe Art 32	76	5000	28	14	10	2	közepes
54	Schneider MAX 85	78	4000	28	14	10	2	közepes
51	Panasonic TX 3370	80	4700	25	14	8	2	közepes
TV- KÉSZÜLÉKEK 70 CENTIMÉTERES ÁTMÉRŐVEL								
65	Loewe Art TV 70 Sat	67	3300	32	13	15	5	jó
65	Siemens FS-940	67	3200	36	14	12	3	jó
64	Grundig M70-1000HDQ	67	3200	35	14	12	3	jó
63	Nordmende 72 PIP	68,5	34000	31	13	15	4	jó
63	Panasonic TX-28A1	67	2400	32	14	15	2	jó
62	Loewe Art TV 70	67	2700	32	13	15	2	jó
62	Panasonic TX-28 WID	67	2200	32	13	15	2	jó
62	Sony KV-FX29TD	69	4000	38	11	10	3	jó
61	Philips 27CE 4699	67	4000	34	14	11	2	jó
60	Telefunken P 590SV	68,5	2700	32	14	12	2	jó
60	Nordmende Prestige 72	68,5	3150	31	14	12	2	jó

Színes ... es tv...

rendelkeznek, így közvetlen összevetésre kevesebb mód kínálkozik. Ebbe az osztályba tartoznak a Thomson készülékei, melyek közül az újabb típusúak már S-VHS csatlakozóval is rendelkeznek.

Műszaki szempontból a készülékeket jónak találtuk, így megítélésünk szerint inkább újdonságuk miatt nem tagjai még e társaságnak. A hazai üzletekben látható Nordmende csak formájában sztereó, valójában monó kivitelről van szó. E típusokról az „E” jelzésű minták kifejezetten hazai piacra készültek. A 63 cm-es képcsövű készülékek közül már szélesebb a hazai választék. Az ITT–Nokia 6360 típus korábbi tesztünknek is résztvevője, és szintén az első tízes csapatba helyezhetnénk el a Thomson 6450-es családját. A Sony KV–27-es készülékről a kép – igen jó szubjektív megítélése miatt – nem változott.

Külön csoportba tartoznak a 40 cm-es képcsövű készülékek. Két számmal ezelőtt már beszámoltunk ilyen készülékekről. Mostani tesztünkbe azonban kicsit modernebbek kerültek, több szolgáltatással. A hazai kínálatból, úgy érezzük, kiemelkedik az ITT 3126, a Nordmende Galaxy 40 E és a Sanyo CEP 1505 típusa.

Összes pontsz.	Típus	Képátmérő/cm	Ár/Dm	Kép	Hang	Szolgáltatás	Labor	Magazin minősítése
59	Saba T 7280 VT	68,5	2800	31	14	12	2	jó
58	Grundig 70/490/9S/text	67	2550	30	15	11	2	közepes
58	Siemens FS 981 W 4	67	2500	30	14	10	4	közepes
57	Metz 7749 VT	67	2500	30	14	11	2	közepes
57	Philips 7791 VT	67	3000	30	14	11	2	közepes
56	Loewe Art T 28	67	2600	29	14	11	2	közepes
55	Quelle Nr.020.899	68,5	2700	31	14	8	2	közepes
53	Panasonic TX-C88	67	2200	30	12	9	2	közepes
53	Quelle Nr. 005. 126	68,5	2300	31	12	8	2	közepes
TV-KÉSZÜLÉKEK 63 CENTIMÉTERES ÁTMÉRŐVEL								
62	Panasonic TX-24 W1D	59,5	2000	32	13	15	2	jó
58	Blaupunkt IS 63-78VT	59,5	1900	30	13	13	2	közepes
58	Nordmende S63 VT	59,0	1850	31	13	12	2	közepes
58	Saba T6350 VT	59,0	1900	31	13	12	2	közepes
56	Telefunken P460CV	59,5	1900	31		közepes		
56	Grundig M63-470 text	59,5	2000	30	13	11	2	közepes
56	Metz Panama 7742VT	59,5	2000	30	13	11	2	közepes
56	Metz FST 7744	59,5	2000	31	13	11	1	közepes
55	Siemens FS967W4	59,5	1800	30	13	11	2	közepes
55	Blaupunkt MS 63-78	59,5	2200	29	13	12	1	közepes
55	Grundig M 63-475	59,5	2150	29	13	11	2	közepes
54	ITT Nokia 6360 VT	59,5	1700	28	13	12	2	közepes
54	Schaub-Lorenz T850VT	59,5	1800	28	12	12	2	közepes
53	Siemens FS 928-3	59,5	1900	29	13	11	1	közepes
53	Loewe Art S 24	59,5	2300	28	13	10	2	közepes
48	Seleco 25 SS 497	59,5	2400	26	14	11	2	közepes
48	ITT 3598 HIFI	59,5	2100	27	7	12	2	közepes
47	Philips 7571	59,5	2300	30	6	10	2	közepes
	Toshiba 258-T7D	59,5	1800	26	10	9	2	közepes
TV-KÉSZÜLÉKEK 40 CENTIMÉTERES ÁTMÉRŐVEL								
58	Grundig P40-440	36	850	32	11	13	2	közepes
54	Nordmende 40 IMC	36	800	27	12	14	1	közepes
54	Saba M40 U45	36	800	27	12	14	1	közepes
54	Telefunken P150 N	36	800	27	12	14	1	közepes
52	Sony KV-M16D	37	800	32	9	10	1	közepes
51	ITT-Nokia 4030 PS	36	800	31	8	11	1	közepes

Színes tv... Színes tv...

Centrum–Q Budapest

Boldogult hetvenes évek! A Nyugat egyik szimbóluma a rongyosra olvasott Quelle katalógus volt, melyet sóváran lapozgattak azok a szerencsések, akik hozzájuthattak.

A nyolcvanas évek elején azután egy szűk kör számára megnyílottak a paradicsom kapui. A külföldi kiküldetésben dolgozók, a külképviseletek munkatársai a Centrum–Quelle Váci utcai üzletében a csomagküldő szolgáltatást igénybe véve bármit megrendelhettek az ezeregyszáz oldalas katalógusból. Természetesen konvertibilis valutáért. Elkezdődött a videó- és a korszerű tv-készülékek beszivárgása is.

Kemény harcok után a Centrum Áruházak Vállalat szakemberei elérték, még 1984-ben, hogy a megrendelt áruk vámolásánál ne a belföldi, hanem a katalógusár legyen a mérvadó. Kudarcot vallottak viszont, egészen 1989-ig, azzal az elképzelésükkel, hogy a BC-számlák tulajdonosai is itthon költhessék el valutájukat.

A Centrum–Quelle üzletágat drámai hatások érték a devizás boltok rohamos szaporodásával, majd ezt tetézte az 1988-as világútlevél-rendelet életbe lépése. Az utasforgalom soha nem látott mértékben megnőtt, a vámkedvezmények pedig a már jól ismert tömeges bevásárlóturizmushoz vezettek. A hagyományos konstrukcióval a Centrum–Quelle már nem versenyezhetett a konkurenciával. Igaz, a legutóbbi vámszabálymódosítás, mely méltán vívta ki az állampolgárok haragját, ismét kedvez a vállalatnak.

A pénzügyi kormányzat kénye-kedvére persze egyetlen cég sem bízhatja magát. A Centrum–Quelle is igyekezett bebiztosítani magát a meglepetések ellen. A csomagküldő szolgáltatás mellett, a Városház utca 16-os szám alatti üzletében a helyszínen is vásárolható konvertibilis valutáért a valutás boltokra jellemző áruválaszték.

Az összevont valutaszámlával rendelkezőknek a kiváltás helyén rá kell íratni a valutaenge-

Quelle katalógus

VIDEÓMAGNÓK

1. **Universum** (3 fejes) VPT VHS HQ **1198 DM**
2. **Universum** (4 fejes) VPS HIFI azonnal indító **1898 DM**
3. **Universum** (4 fejes) VPS Digital azonnal indító **1498 DM**
4. **Universum** VPT Top-Videotex **1698 DM**
5. **NEC** (4 fejes) VPS Digital HIFI Stereo **3498 DM**
6. **Hitachi** VT–S 85 Super VHS–HIFI **2998 DM**
7. **Panasonic** NV–FS1–VHS–HIFI **2998 DM**
8. **ITT Nokia** VR 3968 HIFI **1498 DM**
9. **ITT Nokia** VR 3929 **1098 DM**
10. **ORION** VS 2400 HL HIFI Stereo **1298 DM**
11. **Panasonic**NV–F 70 HIFI Stereo **1898 DM**
12. **Philips**VR 6585 HIFI Stereo **1598 DM**
13. **Philips**VR 6185 **998 DM**
14. **Hitachi**VT–M 625 **998 DM**

A lista korántsem teljes, és csak lejátszó már **499 DM**-tól rendelhető, míg videót 649 DM-ért is kínál a Quelle katalógus.

TELEVÍZIÓK

1. **Universum** 70 cm, Stereo, 39 program **1998 DM**
2. **Sony** 68 cm, Stereo, 30 program **1998 DM**
3. **Sony** 72 cm, Stereo, 30 program **2298 DM**
4. **Philips** 70 cm, Stereo, 60 program **1998 DM**
5. **Philips** 63 cm, Stereo, videótex **1798 DM**
6. **Toshiba** 70 cm, Stereo, 30 program **1798 DM**
7. **Schneider** 85 cm, Digitech MAX 85 30 program **3498 DM**
8. **ITT–Nokia** 70 cm, 60 program, Digivision Stereo, videótext **1998 DM**
9. **Universum** 70 cm, HIFI Stereo, videótext, 39 program **2198 DM**

Szintén csak ízelítő a katalógus ajánlatából az igényesebb megrendelőknek, de természetesen a vékonyabb pénztárcájú vásárlók is megtalálják készüléküket.

B. T.

uelle

délyre, hogy belföldi vásárlásra akarják igénybe venni a kemény fizetőeszközüket. Csak ezzel a megjegyzéssel fogadhatják el a boltban a pénzt. Amennyiben a vevő elkölti az összes rendelkezésére álló valutát, bevonják a számlát, ha nem, rávezetik a számlára a maradványösszeget, s azt minden további nélkül kiviheti az országból. Az sincs kizárva a vásárlásból, aki nem rendelkezik valutaszámlával. Az egy háztartásban élők összevonhatják a külön engedély nélkül tartható 4 ezer forint értékű valutájukat, s azt itt szabadon elkölthetik.

A Centrum–Quelle igyekszik mást nyújtani, mint versenytársai, ezért inkább szezonális cikkeket kínál. Belvárosi boltjukban azonban tartanak híradás-technikai cikkeket is. Viszonylag széles árválasztékkal rendelkeznek. A Quelle márkaneve, az Universum videók és egyéb műszaki cikkek valamivel olcsóbbak, mint a szintén megvásárolható Panasonic, Hitachi vagy Sony készülékek.

Az üzletben található cikkek első pillantásra valamivel drágábbak, mint a katalógus kínálata. Ennek az az oka, hogy ez utóbbihoz hozzá kell számítani a vámot is, igaz, forintban.

A valutás boltokban vásárolt videókra, tévékre szokásos féléves garanciát a Centrum–Quelle megtoldotta még egy fél évvel. Saját szervizükben a Városház utcai számlával igazolt termékeket javítják. De elképzelhető, hogy a második félévtől, bármilyen, Magyarországon is forgalmazott híradás-technikai, műszaki cikk karbantartását vállalják.

Nem mondtak le a hagyományos csomagküldő szolgáltatásról sem. A Nürnberg–Budapest közötti szállítás költsége a cég rezsije, csak az itthoni házhoz szállításért kérnek fuvardíjat.

A Centrum–Quelle üzlete egyelőre jól megy. Attól sem tartanak, hogy az importliberalizáció visszavetné forgalmukat. Ha egyszer forintért is megfelelő választék lesz majd a hazai üzletekben – filozófiájuk szerint –, akkor is marad egy réteg, amely nem sajnálja a valutáját a legkorszerűbb videókra, televíziókra sem.

B. T.

Keres-kínál

Rovatunkban ingyen közzétesszük magánszemélyek 100 szótagnál nem hosszabb szövegű hirdetéseit. Levélben kérhetik gyári vagy házilag felvett, de megunt műsoros kazettáik, valamint „üres" kazettáik, prospektusaik, televízióik, monitorjaik, képmagnóik, kameráik hirdetéseit.

● Eladó egy megkímélt állapotban lévő Samsung SVX–303 típusú videómagnó. Irányár: 22 ezer Ft. Czeglédi Tamás, Komárom, Jókai tér 11. 1/6. 2900

● Keresem a tévében néhány éve sugárzott, háromrészes „Most és mindörökké" (f. f.), valamint a „Tűzvonalban" c. filmeket. Cserébe felajánlom filmjeim másolatát (listát küldök). Sági Endre, Ceglédberceli, Csevői út 10. 2737

● Németről magyarra fordítok műszaki fordítást vállalok, gyorsan és olcsón. Videómagnót és komplett parabolarendszert vennék. Németh László, Kiskunmajsa, Sallai u. 3/A/10 6120

● Amiga 500-as számítógépet keresek. Aiwa R450-es magnódeck eladó. Savanya Zsolt, Szeged, Széchenyi tór 4. 6720. Telefor.. 62/26-844

● Keresem a következő filmeket eredeti hanggal v. felirattal: The Wall, Rainman, Angel Heart, 9 és fél hét, Az utolsó császár. Továbbá fordítok angolról bármilyen kezelési útmutatót rövid határidővel. Tóth András, Fehérgyarmat, Kiss E. u. 5. 4900

● ITT DIGICONTROL 3946 HQ sztereó videó eladó. 335 napra 6 program, hozzáférés, letiltás stb. 38 ezer Ft-ért. Szolnok, Kolozsvári út 42. I/8

● Keresem az ITT VR 3908 videómagnó magyar nyelvű kezelési útmutatóját.

● Legújabb jó minőségű, hangalámondásos filmjeimet olcsón eladom. Érdeklődés esetén listát küldök. Lopatyúk Jefimné, Dunaújváros, Római krt. 45. 3/3. 2400

● Szuper C64-es programokat adok cserébe jó minőségű, lehetőleg szinkronizált filmekért vagy videókazettáért. 800 programból választhat, megegyezés szerint. Belegra Tibor, Bodajk, Petőfi S. u. 130. 8053

● Keresem az Ikrek, Indiana Jones és az utolsó keresztes lovag, Rövidzárlat, Az éj sötétje c. filmeket. Kizárólag jó minőségben, magyar hanggal vagy feliratosan. Megegyezés szerinti térítés ellenében. Molnár László, Kompolt, Alkotmány u. 39. 3356

● Vásárolnék Video 2000 rendszerű képmagnót, műszaki hibás, roncs állapotút is. VHS kazettáimat V–2000 kazettákra cserélem. V–2000 műsorcseréhez társakat keresek. Továbbá vállalom tönkrement videókazetták javítását (VHS, V–2000, Beta, SVC). Papp Dániel, telefon: 1755-534

● Javításhoz megvételre vagy fénymásolásra keresem a Video Sender nevű készülék kapcsolási rajzát, esetleg működő példányát. Zsíros György, Boldog, Árpád u. 3. 3016

● Jó minőségben keresem megvételre (400 Ft filmenként + a kazetta ára) az alábbi filmeket bármilyen nyelven: Vörös zsaru, Halálosztó, Canterbury mesék, Ezeregyéjszaka virága, Salo avagy Sodoma 120 napja, Kitty-szalor Caligula, Túl jónrosszon. Kis Kós Antal, Budapest, Varsányi Irén u. 1. 1027

● Térítés ellenében átvételre keresem az alábbi jó minőségű, magyarul beszélő vagy feliratos filmeket: Rendőrakadémia I-II-III-IV., Bosszúvágy I-II-III., Missing in Action I-II-III., A nagy bunyós. Érdekel még heavy metal zenekarok videófilmje is. Aux Béla, Kál, Kompolti u. 21. 3350

● Eladom a Videa c. kiadványt a Videó Magazin 8. és 20. számáért. Keresem kiváló minőségben másolásra a Tron és Ben Hur c. filmeket, valamint Spielberg filmjeit kizárólag eredeti angol nyelven vagy feliratosan. Horváth Sándor, Szombathely, Mikes Kelemen u. 3. 2/21, 9700

● Átvételre vagy megvételre keresem Martin Scorsese és Robert de Niro filmjeit. Csak jó minőségben. Oksai Péter, Pécs, Báthory u. 2. 7624

● Eladó egy (36 cm-es) PAL rendszerű, OIRT/CCIR hangnormás színes tévé vagy elcserélném videómagnóra. Ára: 20 ezer Ft. Kovács László, Bodony, Hunyadi út 4. 3243

● Eladnám Sharp VC–6V3 típusú féléves videómat, 24 ezer Ft-ért. Lőrincz László, telefon: 1807-076

● Keresek egy olyan komoly, kiváló szakembert, aki megjavítaná Grundig VS 380 típusú videómat. Egyben e készülék kapcsolási rajzát és magyar nyelvű használati utasítását is keresem. Mankovics István, Lábod, Hosszúfalvi u. 132. 7551

● Olyan műsoros videókazettát vennék, amin Tina Turner szerepel. Koncert, videóklip egyaránt érdekel. Saját videókazettámra is másoltatnám esetleg. Radics Tibor, Kecskemét, Kemény Zs. u. 1. 6000

● Keresem térítés ellenében a következő filmeket, csak jó minőségben, magyar hanggal: Ikrek, Harmadik típusú találkozások,. Cocktail, Tűzszekerek. Lehet szó cseréről is, kívánságra listát küldök. Barta Róbert, Domaháza, Petőfi út 24/B 3627

● Felvenném a kapcsolatot CPC 464, 664, 6128 tulajdonosokkal. Boldogh Gábor, Kaposvár, Zalka Máté u. 37. 7400

● Keresem a 3SAT-on 1989. október 23-án 14.30-tól sugárzott Peter's Popshow-t teljes egészében és baseball felvételeket jó minőségben, átmásolásra. Schneider Zsolt, Salgótarján, Lovász József út 15.

● Új ITT–Nokia 3929 digicontrol videómagnó és képjavító eladó! Érdeklődni: Kárpáti József Miskolc, Tizeshonvéd u. 1/2/1. Telefon: 46-85841

● Keresem eredeti minőségben átmásolásra a James Bond sorozatból a következő filmeket: Dr. No, From Russia With Love, For Your Eyes Only, Octopussy, The Living Daylights, Licence to Kill. Szalka János, Mosonmagyaróvár, Gábor Á. u. 17. 9200

● Videókamera SABA WM 6930 CCD tartozékokal eladó. Telefon: 1341-279

● Keresem megvételre a következő filmeket: Batman, Amerikai nindzsa II., Delta Force II., Indiana Jones és az utolsó kereszteslovag c. filmeket. Péter György Barcs, Petőfi Sándor u. 7570

● Keresem megvételre vagy átvételre a következő filmeket: Dirty Dancing, Aranyoskám, Csinos tűzoltók, Emanuelle V-VI. Galambos Gábor Dombóvár, Vörösmarty u. 29. 7200

● Extra Robur lakóautót eladnám vagy elcserélném normálkazettás videókamkorderre, csigatészta készítő gépre, nyugati lakókocsira – értékegyeztetéssel. Pintér Géza Pusztaszer, Petőfi u. 51. 6769, telefon: 62-75025

● Eladó új Hama nagylátószögű 0,5-ös objektív Ø = 52 mm. Közgyűrűkkel 49 és 46-os Ø is. Cserébe érdekel: videó másolásjavító, videó-audio mixer, vagy olcsóbb videókép feliratozó, vagy SONY RM-E 100 VA editáló – értékkülönbözettel. Lukács Lajos Miskolc, Középszer 68. 1/2. 3529

● Toshiba képcsöves színes monitor eladó. Szabó József Karcag, Kossuth tér 7–9. II. 12. 5300

● Keresem átvételre az Eurosportban az 1954-es labdarúgó vb-ről sugárzott filmet. Telefon: 1842-695

● Keresem Panasonic NV-G 45 EG, valamint Toshiba V–83 G típusú videómagnók magyar nyelvű kezelési utasítását átmásolás céljából. Sándor János Nyírbátor, Rózsa F. u. 5/A 4300

● Keresem a televízióban vetített Életfogytiglan c. film I-II-III-IV. részét. Valamint olyan videósokat, akik mozifilmeket tudnak jó minőségben felvenni. Olasz Zsolt, Budapest, Ady E. út 13–15. 1211. Telefon: 1147-772

● Keresem jó minőségben másolásra vagy megvételre Az elveszett frigyláda fosztogatói, Indiana Jones és a végzet temploma, Indiana Jones és az utolsó kereszteslovag c. filmeket. Árajánlatokat a következő címre kérek: File Miklós Balkány, Kállói út 91. 4233

● Eladó a Videó Magazin 1–29. száma 40 Ft/db áron és a Popcorn 1–18. száma 90 Ft/db áron. Esetleg értékben egyező videókazettára cserélném. Tóth Sándor Mezőtúr, Rózsa F. u. 82. 5400

● Eladóak az eddig megjelent Videó Magazinok, a 10., 15., 16., 20., 21., 22., 23. számok kivételével, valamint egy tucat audio-videó prospektus: Aiwa, Blaupunkt, Panasonic, Pioneer, Technics stb. Csonka Róbert Nyíregyháza, Mezőgazdasági Főiskola Kollégiuma, Rákóczi út 69. 4400. Telefon: 42-13411

● Keresem jó minőségben szinkronizálva vagy hangalámondással a Hóbortos népség I–V., Forró rágógumi I–V. c. filmeket. Sila József Cegléd, Nagykátai u. 18. 2700

● Panasonic D–80 digitális vámkezelt videómagnó sürgősen eladó. Kiss Árpád, 1317-789, 1110-639

● Mitsubishi 710 EG hordozható, beépített tuneres videómagnó, 3 éves, megkímélt állapotban, 50 000 Ft-ért eladó. Kiss Árpád, 1317-789, 1110-639

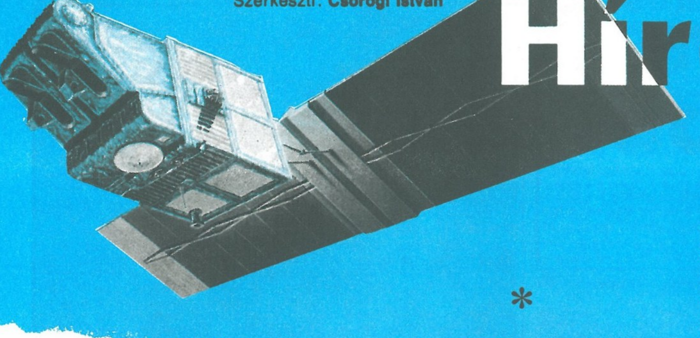
● Panasonic NV–70 EG pár hónapos sürgősen eladó. Kiss Árpád, 1317-789, 1110-639

● Elcserélném vagy eladnám Fisher PH-W–803L típusú 5 sávos equaliserrel, 2 × 3 hangszórós, 2 kazettás normál/gyors másoló 2 normásított Surround, Real CD bemenetes sztereó rádiómagnómat. Tel.: 1323-877

● Sharp VC–381 tip., 8 csatornás, programos, távirányítós, képlassítás folyamatosan állóképig A/V két bemenettel eladó. Irányár: 26 ezer Ft. Tel: 1323-877

Szerkeszti: Csörögi István

Hírözön

Éteri engedély

Magánszemélyek is felszerelhetnek a Szovjetunióban parabolaantennákat a műholdas adások vételére, s emellett hivatalosan engedélyezik a rádióadó-vevők használatát is – írta nemrégiben a Moszkovszkije Novosztyi, egy új rendeletet idézve, amely a jelek szerint véget vet az állami monopóliumnak az éterben. A népszerű szovjet hetilap kommentárja szerint a rendelet szép és jó, csak egy baja van: egyelőre nem lehet kihasználni az új lehetőségeket. A szovjet ipar ugyanis még nem gyárt magánszemélyek számára ilyen berendezéseket, noha állítólag rövid időn belül, már jövőre, kész lenne parabolaantennákat gyártani, 2-3 ezer rubelért. A hordozható adó-vevők már idén az üzletekbe kerülhetnek – állítják a szovjet gyártók, akik viszont arra panaszkodnak, hogy a kereskedelem nem rendel tőlük ilyen berendezéseket.

*

Mindenevő készülék

Februárban jelent meg a piacon a japán JVC cég „mindenevő", azaz minden formátumú kazettát magába fogadó – és persze azt le is játszó – videórendszerével. A készülék a különböző méretű hagyományos és a kompakt kazettákat egyaránt lejátssza, adapter nélkül is. A gép ára 175 ezer jen (1200 dollár körül). A videómagnót egyébként újonnan kifejlesztett képstabilizátorral is felszerelték. A JVC egyébként 1989 végéig összesen 260 millió VHS rendszerű videómagnót adott el a világon. A „mindenevőből" a vállalat úgy tervezi, hogy havonta 10 ezret értékesít majd.

*

A japán tv betör Európába

Az ASTRA műhold segítségével a japán televízió japán nyelvű műsorral szeretne fokozatosan bekapcsolódni az európai televíziózásba. A konzorcium tagjai az NHK, TBS, NTV, a TV Tokyo & Fuji. A híranyagot Londonban a Fujisankei Communications International állítaná össze.

Peter Brice, a WH Smith's Lifestyle munkatársa elmondta, hogy még tárgyalások folynak a japán féllel a bérleti díjakról és az adásidőről. A japánok szeretnék felirattal ellátni a sugárzott filmeket. Még tisázatlan, hogy a japán adásokat csak Angliában, vagy Európa más országaiban is sugározni fogják.

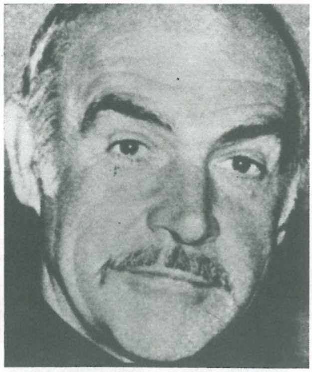
A WH Smith's Lifestyle csatornája Európa-szerte elsősorban az ideje nagyobb részét otthon töltő lakosság – gyerekek, tinédzserek, anyák – igényeit elégíti ki. A Lifestyle-csatorna 10 és 18 óra között sugároz adásokat, s 352 ezer otthonban tudják fogni a brit szigeteken.

A WH Smith's a japánokkal való együttműködés kiszélesítését tervezi. Kapcsolatba lépett Japán egyik legnagyobb kereskedelmi hálózatával, a Fuji 8-cal, mely vezető szerepet játszik a világ gyermekrajzfilm-készítésében.

*

Bond Moszkában

James Bond hamarosan golfozhat Moszkvában, pontosabban a filmhős egyik megszemélyesítője, Sean Connery. Connery, aki hosszú évekig harcolt a filmvásznon az oroszok ellen, beleegyezett abba, hogy megnyissa az első moszkvai golfbajnokságot. Ugyanakkor sértődötten vette tudomásul, hogy a játékok alatt nem hódolhat másik szenvedélyének, az autóvezetésnek. A hírek szerint a moszkvaiakat mindez nem különösebben rázta meg.

*

Virágzik a londoni videópiac

A londoni videótársaságok adatai szerint a kölcsönzések száma tavaly elérte a 7,5 milliót, ami 9 százalékkal több a megelőző esztendő adatainál. A videókazetták kölcsönzési díja átlagosan 1,45 font volt, s így a heti bevétel például az év harmadik negyedévében 15 százalékkal növekedett, elérve a 10,65 millió fontos forgalmat.

A BVA (British Videogram Association) felmérései szerint ugyanebben az időszakban a műsoros videókazattákból 1,2 milliót adtak el, s ez megközelítően 10,2 millió fontot jelentett hetente az átlag 8,5 fontért árusított kazettákból.

*

Stern-tévé

A Stern című nyugatnémet hetilap hamarosan félórás tévémagazint indít útjára. A magazin minden szerda este jelentkezik az RTL pluson. A kiadó tájékoztatása szerint politikai magazint szerkesztenek, kulturális betétekkel.

Következő számunk tartalmából:

Hitchcock, a Nagy Ijesztő

Pornósztár volt őnagysága

Természetvideók

Teszt: a hazai műholdvevők teljes választéka

Polanski-esküvő

Roman Polanski feleségül vette Emmanuelle Seigner 23 éves színésznőt, aki a nálunk is bemutatásra váró *Frantic* című film forgatása során sok gondot okozott Harrison Fordnak. Az esküvőt Párizsban, otthonuktól nem messze tartották.

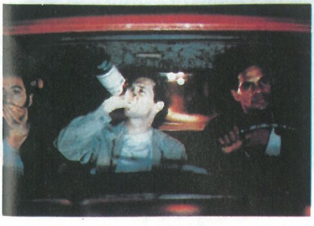
*

Mistery Train

Az egykori amatőrfilmes Jim Jarmusch legújabb filmje a *Mistery Train* komédia – játék az idővel. Az Ohióban született Jarmusch (a Florida, a Paradicsom neves alkotója) ismét egyetlen várost választott filmje színteréül: Memphist, Tennesseeből, a rock'n'roll bölcsőjét. Ennek ellenére nem a város körül forog a történet és nem is a Király, Elvis Presley körül, bár felületesen nézve minden epizód középpontjában ő áll. A Mistery Trainban idegen kultúrák, legendák és illúziók találkoznak össze.

Jarmuschnak legújabb, immár színes filmje létrehozatalában a régi jól bevált team segített. John Lurie most először nem a kamera mögött dolgozott, hanem a zenéért volt felelős. A kameramunkákat Robby Müller végezte.

Belmondo, az Oroszlán

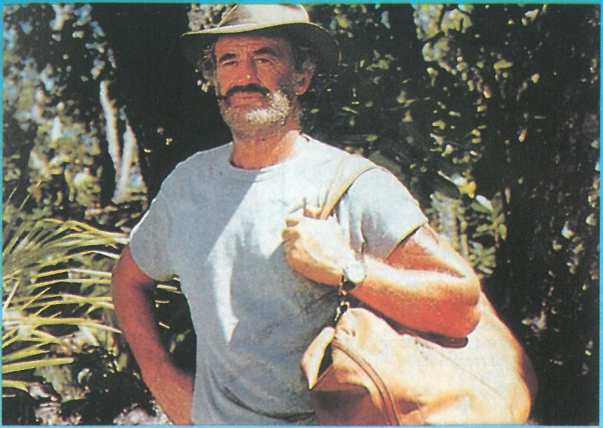
Claude Lelouch új filmjének főhőse, a Jean-Paul Belmondo alakította Sam Lion mindent elért, amit ember csak akarhat; pénzt, hatalmat, befolyást, de kiszáll és új személyiséggé válik. Veszélyes játékba kezd.

Sam Lion lelencgyerekként cirkuszban nő fel. Artistapályája baleset miatt félbeszakad, utána egy ipari konszern alakalmazottjaként, majd menedzsereként dolgozik. Sikerei, két válása után, 55 évesen elege lesz az egészből. Vandenberg néven új személyiségként beutazza a világot, de képtelen önmagától elmenekülni. Csalódik az emberekben, a családjában, akiket csupán a pénze és hatalma érdekel. Megismerkedik a 30 évvel fiatalabb Al Duvivier-vel, barátjává fogadja és örökösévé teszi.

Lelouch ismét elővette kedvenc témáit, a gyerekkort és a halált, a szerelmet és a szenvedélyt, az elutazást és a visszatérést, a felelősség elöli megfutamodást, a túléléshez szükséges merészséget.

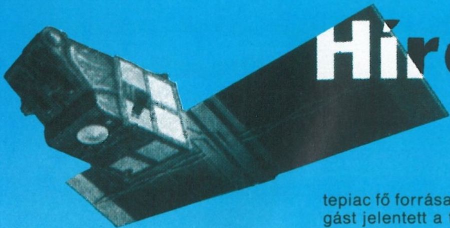
„Az oroszlán" megérinti a szíveket. Nem az entellektüelek mozija, nem az észhez szól. Talán egyetlen gyengéje a zeneanyag, amit Francis Lai „követett el". Az izgalmasabb részeket zeneileg – a kritikusok szerint – az elviselhetetlenségig cukrozza.

Maradéktalan örömöt szerez a nézőknek Jean-Paul Belmondo játéka, aki láthatóan lubickol a filmes játékban a párizsi színpadon aratott óriási Kean-siker után.

Hírözön

Ford és a dolgozó lányok

A manhattani Hamupipőke meséjét filmesítette meg Mike Nichols a *Working Girl*ben. Tess McGill, akit Melanie Griffith alakít, megelégeli a kis fizetést, a napi ingázást, a férfi főnököket. Választása, új főnöknője – Sigourney Weaver alakítja – azonban szintén rossznak bizonyul. A két nő végül minden női fegyvert bevetve harcol az állásért, karrierért és egyugyanazon férfiért – Harrison Fordért. A filmet hat Oscarra jelölték.

*

A Samsung szovjet üzlete

Színes tévékészülékeket és videómagnókat szállít hamarosan a Szovjetunióba a dél-koreai Samsung cég a szovjet Szojuz külkereskedelmi szervezet közreműködésével. A 3,2 millió dolláros üzleti megállapodás szerint a délkoreai termékekért a Szovjetunió nyersacélt szállít majd.

*

Kínai videócenzúra

A virágzásnak indult (és leginkább kalózfilmekkel dolgozó) kínai videópiac szembekerült a közelmúltban bevezetett rendkívül szigorú cenzúrával, amely elsősorban a pornófilmek forgalmazása ellen lép fel. A kínai videó-feketepiac fő forrása Hongkong. Nagy érvágást jelentett a forgalmazóknak a Sandong tartományban lefoglalt csaknem 3 ezer videókazetta elvesztése. A hivatalos szervek munkáját segíti a lakosság, mivel tartanak a pornófilmek megjelenését követő erőszakhullámtól.

Ki lesz a terrorista maffiózó?

Francis Ford Coppolának komoly gondjai vannak. A Keresztapa III. részét készül forgatni, s nem találta még meg a megfelelő színészt, aki Michael Corleone fiát megszemélyesítené. Ennek érdekében minden olasz származású amerikai operaénekesnek levelet ír, mivel a szerep eljátszásához az egyik legfontosabb feltétel a tiszta, telt tenorhang. A filmben ugyanis a Parasztbecsületből kell elénekelni két áriát...

Fastfood & Lambada

Igazi filmkomédiát találtak ki az amerikai showbusiness sztárjai az erotikus brazil szupertánc sikerén felbuzdulva. Három helyes lány, Tracy Griffith, Pamela Springsteen és Tracy Lord táncol nagyot a filmben.

A fiatal Samantha, hogy megmentse benzinkútját, „Pop's Burger Station"-t létesít. A gyors siker titka, hogy a „popburgerekbe" szerelmi bájpirulát kever, ami azonnal hat – ennyi a történet. Közben pedig tüzes lambadazene forrósítja a hangulatot.

KONCERTFILM: U2

U2 Rattle And Hum címmel forgalomba került a nagyvilágban egy 98 perces videókazetta, mely minden valószínűség szerint a legkapósabb koncertfilmek egyike lesz.

Persze a címben szereplő hangutánzó szavak még nem árulnak el sokat a videó valódi tartalmáról.

A koncertfilm az 1987-es nagy amerikai U2-turnéról készült. A lemezek nyelvén: körülbelül arról a zeneanyagról van szó, mely *Joshua Tree* címen került a boltokba, és amely végképp megalapozta az ír együttes világhírét.

A film középpontjában természetesen a mesteri irányító, Bono áll. Ő az együttes énekese, tehát ő az, aki a U2 háborúellenes, apartheidellenes, pacifista szövegeit megszólaltatja. Mellette vezető szerepet kap még a gitárvarázsló, The Edge (eredeti nevén: David Evans), aki viszont a U2 zenei főerőssége. Olyan együttest láthatunk ezen a videón, melynek szinte minden nagylemeze platinalemez lett, s akkora a közönsége, hogy nincs az az óriási rockaréna, melyet ne töltenének meg.

Minden rajongójuk tudja, hogy sikereiket a jó csapatmunkának köszönhetik. Ebben viszont a két másik zenésznek, a basszusgitáros Adam Claytonnak és a dobos Larry Mullen Jr.-nak vannak elévülhetetlen érdemei.

A négy fiatalember már iskolába is együtt járt (Dublinban, a hetvenes évek közepén). A zenekar alapítás Larry Mullen ötlete volt. A fiúk akkor még zenélni se tudtak. Bono rögtön mikrofonnal kísérletezett, a hangszereket meg se próbálta. Eleinte úgy gondolták, elég, ha az akkordokkal tisztában vannak, hiszen a zenei ízlés (punk meg ilyesmi) elsősorban a színpadi energia mennyiségére, nem pedig a zenei szaktudásra volt kíváncsi. Aztán 1978-ban Adam Claytont eltávolították az iskolából, mert meztelenül szaladt végig a folyosón. Ezt a jelenetet pucér fordulópontnak is nevezhetnénk. Ugyanis ettől kezdve a későbbi basszusgitáros minden energiáját a zenekarszervezésre fordította.

A többiekre is átragadt a zenélőkedv. S az is szinte törvényszerűen következett be, hogy az eredeti *Feedback* nevet a U2-ra cserélték föl. (A név eredetileg egy repülőgéptípuson volt olvasható.) Az 1980-as első lemez *(Boy)* még nem hozott igazi sikert. Az inkább 1983-tól számítható, a harmadik, *War* című albumtól. Ezen volt hallható a háborúellenes himnusz: *Sunday Bloody Sunday*. Amerikában pedig még később lett ismert a U2 név.

A U2 csillaga tehát Írországtól az Egyesült Államokig ívelt. Annak ellenére, hogy Bono mindig hangsúlyozza az együttes ír gyökereinek fontosságát. A *Life* magazinnak például úgy nyilatkozott egyszer, szeretnék úgy hinni, ők is beletartoznak abba a jelentős ír kulturális hagyományba, amely Swiftet, Yeatset, Joyce-t és Samuel Beckettet mondhatja magáénak. Írországban minden, ami jó és minden, ami rossz, bonyolultan kapcsolódik össze. Bono mindegyik inspirációt befogadja, hat rá az ír „álom és rémálom”

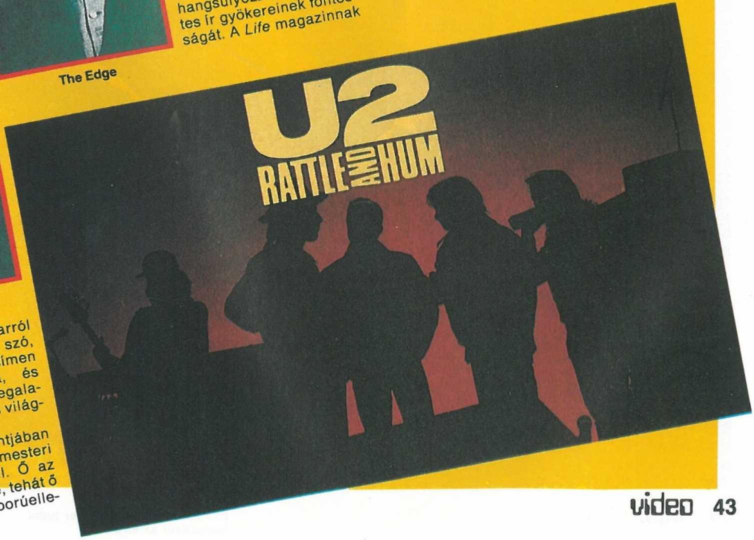
A videófilm mégis többet mutat ennél. Nemcsak azt tükrözi, hogy a rockcsapat egy sajátos hagyományokkal és bonyolult politikai viaskodásokkal teli országból érkezett, hanem jól érzékelteti az amerikai *zenei* hatásokat is a U2 újabb munkásságában. A kazetta csúcspont képsora bizonyára a San Franciscóban rögzített koncertrészlet. Ez már sejtet valamit Bono jövőre vonatkozó ars poeticájából, melyet nemrégiben a *Rolling Stone* zenei szaklap hasábjain fejtett ki. Eszerint a jövő a múlt folyamatos újraértelmezése. Az új felfogásban a zenekar sajátos szerepet akar magára vállalni. Úgy gondolják, az ő feladatuk az egyszerűsítés, a hagyományok lemeztelenítése. S azt akarják játszani, ami az egyszerűsítés után megmarad. Ebbe az irányba törtek előre fantasztikus hangminőségű és elsőrangúan fotózott koncertvideójukon is.

Adam Clayton

Larry Mullen, Jr.

The Edge

Bono

Aranyoskám: csaknem százmillió dolláros bevétel

A 80-

A nyolcvanas évekről valószínűleg nem úgy fog beszélni az utókor, mint a film nagy évtizedéről. Nem mintha nem születtek volna jelentős vagy népszerű alkotások. Bőven születtek. De az elmúlt tíz év mégsem a *film* évtizede. Hanem a videóé! *Ez* igazi robbanás volt, pedig a hetvenes években még jó néhány filmszakember nyilatkozott róla fanyalogva. Akkor még kérdés volt, vajon az új műfaj nem lesz-e tiszavirág-életű. Hogy a mozi látványos bevonulása a lakásokba nem csupán múló divathóbort-e. A választ a nyolcvanas évek adták meg. Kiderült, hogy a videó képes bármely otthont moziteremmé változtatni, s ezzel párhuzamosan a filmszínházak filmvásznait összezsugorítani. Ma az amerikai otthonok több mint felében található képmagnó (Magyarországon már minden hatodikban), s várható, hogy ez a folyamat odáig vezet, hogy a videózás éppoly természetes velejárója lesz az életnek, mint a televízió.

A videózás lényegében új életet lehelt a filmművészetbe. Maga a film – akaratán kívül – családias alkotássá vált, személyesebb lett. A filmesztétika feladata, hogy felmérje, mi a jelentősége annak, hogy a néző maga választhatja meg a befogadás körülményeit, ezzel befolyásolva saját élményét is.

A videókultúra térhódítása egyben azt is jelenti, hogy többé már nem beszélhetünk csupán filmkritikáról. Minden filmkritika videókritika is egyben. A legjobb vagy legsikeresebb filmeknek nagy esélyük van rá, hogy a legjobb, legsikeresebb videónak is nevezzék őket, hiszen alig van olyan filmprodukció, mely ne jelenne meg kazettán is.

Szörnyecskék: itthon is siker

ET: csak a Denevérember tudta leszorítani az élről

-as évtized sikerfilmjei

Minthogy már csak néhány hónap van hátra a 80-as évtized hivatalos végéig, vagyis 1990. december 31-ig, érdemes röviden végigtekinteni e tíz esztendő filmtermésén. Korántsem a teljesség igényével: az alábbi vázlat csupán a sikerfilmeket veszi számba, különös tekintettel azokra az alkotásokra, melyek Magyarországra is eljutottak.

A Batman az ET-t is legyőzte

A felsorolás elejére mindenképp azok a filmek kívánkoznak, melyek a gyerekek és a serdülők érdeklődési körébe vágnak. Az évtized egyik vitathatatlanul legnagyobb sikere a hetvenes évek nagysikerű rendezőjének, Steven Spielbergnek újabb szuperprodukciója, az *ET* volt, mely ötvözte a sci-fi, a mágikus tündérmese és a szelídebb típusú horror elemeit. Törekvésében, hatásában épp az ellentéte volt a fenti műfajok „legkellemetlenebb" változatait zsúfoló *Nyolcadik utas a halál*nak. Az *ET* egy hagyományosan ellenséges világot (űr, idegen bolygók, űrlények) tett otthonossá, s ezzel oldotta a szorongást, elűzte a félelmet. Ez mindenképpen erénye volt a filmnek, a kár csak az, hogy a bőven adagolt szentimentalizmus gyermeteggé tette a képsorokat. Sikere azonban biztosítva volt.

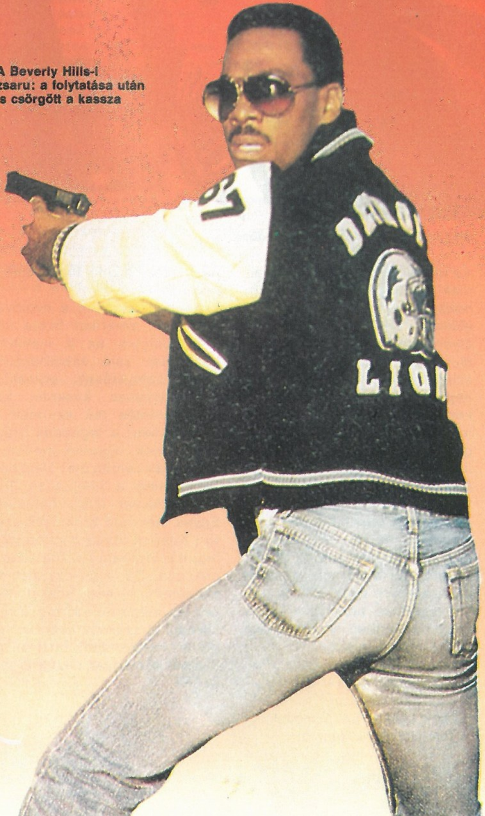
Spielberg nem kevésbé népszerű kollégája, George Lucas a *Csillagok háborúja* sorozattal ért el példátlan sikert. Ő a lenyűgöző technikai megoldások rendezője, aki még a Gonosz (Darth Vader) figuráját is bizonyos értelemben hőssé tudta avatni. Bizonyítéka ennek, hogy még nem is olyan régen Darth Vader-bábuk özönlötték el a maszek játékboltokat, és a Nagy Fekete Úr ott „virított" a gyerekek pólóin, ugyanúgy, ahogy másokén Luke Skywalker vagy valamelyik másik pozitív hős.

A Földönkívülit és a csillagharcosokat az évtized végén a külföldi képregényekből már ezer éve ismert *Batman* szorította hátrább a sikerlistán. Tim Burton rendező filmjével kapcsolatban is joggal elmondhatók a kritikusi kifogások: túl gyerekes, banális. Mindez igaz, csakhogy ugyanakkor szuperprodukció, telt házakkal és a mozik előtt kígyózó sorokkal. A Denevérember személyében ismét a csodálatos lény győzedelmeskedett a nézők felett. Varázslatosabb és mindentudóbb, mint régen Fantomas. Jean Marais filmjei kezdetleges próbálkozásoknak tűnnek mellette. De az igazsághoz az is hozzá tartozik, hogy az évtized egyik nagy színészi alakítása ebben az produkcióban látható. Jack Nicholson Joker-figurája, aki arcán bohócmosollyal robbantgat, mérgezi a városlakókat, maradandó emléket hagy még azokban is, akik amúgy megvetéssel beszélnek „az ilyen baromságról".

A tapasztalatok azt mutatják, hogy az evilági hősök se mentek ki a divatból. Velük is lehet nagy kasszasikert csinálni. Spielbergnél maradva: a nyolcvanas évek elején bemutatott filmje, *Az elveszett frigyláda fosztogatói* szintén tömegeket vonzott a mozikba. Indiana Jones hihetetlen kalandja, úgy tűnik (lásd a film folytatásait), megunhatatlanok. Szakadt ruháiban, borostásan legalább olyan szupersztár lett belőle, mint a több alakban megjelent James Bondból. A jólfésült kémkirály ideje lejárt. A néző már nem hiszi el a hősről, hogy a nagy verekedésekből képes gyűretlen zakóval, nyakkendővel kikerülni. Nem kellenek többé a tökéletes úriemberek, a szívdöglesztő bájgúnárok.

Eddie Murphy titka

A nyolcvanas évek közönségének a Nick Nolte- vagy Eddie Murphy-típusú alakokra volt szüksége. E két ragyogó tehetségű színész az 1982-es *Negyvennyolc órá*ban játszott együtt. Ez a film alapozta meg Eddie Murphy világhírét. Hogy mi a titka? Modern fekete bőrű sztár. Tökéletesen más, mint elődei voltak, az ősemberi méretű kopasz Isaac Hayes, a keménykötésű Richard Roundtree, aki a Magyarországon sosem forgalmazott *Shaft* főhőse volt. És nem is olyan, mint Sydney Poitier, a méltóságteljes. Eddie Murphy az 1984-es *Beverly Hills-i zsaru*ban úgy öltözik, mint bármelyik fiatal Amerikában. Edzőcipője, szűk farmere van, ujjatlan dzsekit és hosszú ujjú pólókat visel. Igazi laza gyerek, csibészes mosollyal. És persze mindig túljár ellenfelei eszén. Sikerének egyik titka, hogy szerepeibe ▶

A Beverly Hills-i zsaru: a folytatása után is csörgött a kassza

nem írtak politikát (polgárjogi harcok stb.), annál több humort. A nyolcvanas években így lehetett felkerülni hajadonok hálószobafalaira plakátként. S azt sem szabad elfelejteni, hogy Murphy minden filmjében szabadszájú, akárcsak az errefelé kevésbé ismert Richard Pryor. Tudományoskodva: az évtized jelemző detektívfilmjeiben használt nyelv erősen közelített a beszélt nyelvhez s ez korábban nem ismert bájt kölcsönzött a filmek főszereplőinek. Még az olyan érzelemmentes típusok is, mint amilyeneket Alain Delon személyesít meg (*Egy zsaru bőréért*, *A kíméletlen* stb.), trágárabbá váltak a hetvenes évek óta.

A horror diadala

Halálos fegyver: Mel Gibson gondban

Az utóbbi évtizedben a borzalmak is beköltöztek az otthonokba. A videó-sikerlistákon előkelő helyezést értek el olyan filmek, melyek szadizmusukkal, kegyetlenségükkel szuggerálták nézőiket. A legnépszerűbbek talán a megfékezhetetlen tömeggyilkosok lettek. Az évtized közepére fogalommá vált Freddy Krüger neve. Ő a *Lidérces álom az Elm utcában* (1984) című film főszereplője, aki elsősorban fiatal lányok legyilkolására specializálta magát. Az 1984-es első Krüger-filmet több másik követte, és a sorozat népszerűsége egyre csak nőtt. A másik legendás horrorfilm, mely kegyetlenségben megkísérelte túlszárnyalni elődeit, az évtized legelejéről származó *Péntek, tizenharmadika*. Sikere vitathatatlan, de ezzel a címmel bizony sokkal jobb produkciót is lehetett volna készíteni.

Általánosságban is megfigyelhető – már a hetvenes évektől – a horrorfilmek intenzív térhódítása, például a szexfilmek, a pornográfia rovására. A szabad szerelem vonzereje bizonyára az AIDS terjedésével fordított arányban csökkent – legalábis a mozivásznon.

Ám nemcsak a szex jelentősége szorult vissza, hanem a drogok szerepe is jelentéktelenebbé vált. Az évtized detektívfilmjeinek egy része persze még mindig a jól bevált régi dramaturgiával dolgozott. Üldözések, pénzsóvár kábítószer-közvetítők utáni hajszák éjjel-nappal, miközben kiderül, hogy sokkal több van az ügy mögött, mint az első látásra sejteni lehetett. Ennek ellenére a heroin vagy az LSD inkább csak a hatvanas-hetvenes évek egyik főszereplője maradt.

Amiben azonban a nyolcvanas évek amerikai filmje követte elődeit, az a vietnami háborúval való szembenézések, számvetések sorozata. A nyolcvanas években két igen jelentős mű született e témakörben: a legendás Stanley Kubrick, egyebek mellett a *Ragyogás* rendezője, 1987-ben jelent meg a filmpiacon *Full Metal Jacket* című filmjével. Egyes mérvadó kritikusok szerint Kubrick filmje minden idők legjobb Vietnammal foglalkozó alkotása. De – és ezt sietnek hozzátenni – nem sokkal marad el mögötte az egy évvel korábbi *A szakasz* sem. Oliver Stone megrendítő, hiteles alkotását a magyar nézők is láthatták.

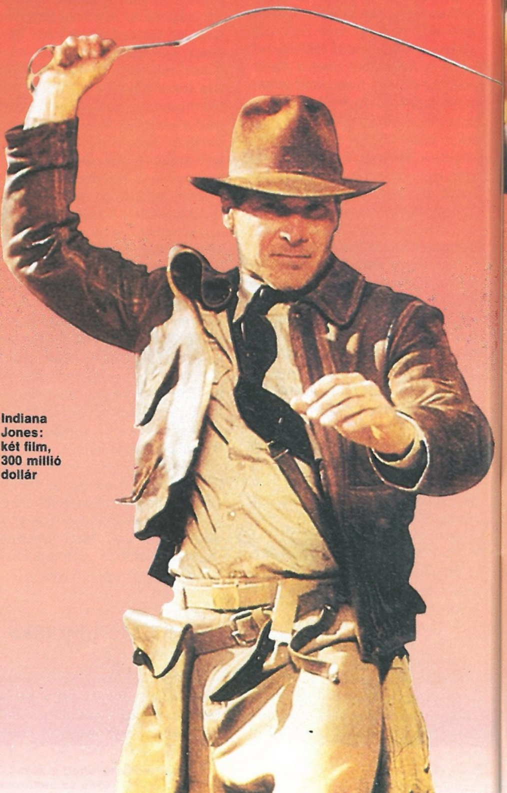
Woody és Dustin

A nyolcvanas évek értékelésekor sem szabad megfeledkezni Woody Allen sikersorozatáról. 1983-ban volt a *Zelig* bemutatója, 1986-ban jelentkezett a *Hannah és nővéreivel*, majd 1987-ben *A rádió aranykorával*. A termésből arra következtethetünk, hogy a rendező ismét megtalálta önmagát. Míg a *Szentivánéji szexkomédia* vagy az *Amit tudni akarsz a szexről*... egy árnyék-Woody Allen alkotásai voltak, a *Zelig*gel ismét remekművet sikerült létrehozni. Woody Allen rendezői korszakait nem színekkel, hanem partnernőkkel szokás jellemezni. A régi, nagy korszak Diane Keaton nevéhez köthető. Vele készült az *Annie Hall* (1977) és a *Manhattan* (1979), két Woody Allen-csúcs. De a nyolcvanas évek Mia Farrow-korszaka se tekinthető jelentéktelenebbnek.

A másik amerikai filmcsillag, akin Európában a legtöbben nevettünk és sírtunk a nyolcvanas években: Dustin Hoffman. Épp hogy kezdett feledésbe merülni a hetvenes évek nagy Hoffman-slágere, a *Kramer kontra Kramer*, amikor a színész ismét világsikert aratott Sydney Pollack komédiájában, az *Aranyoskámban*, majd az *Esőemberben*.

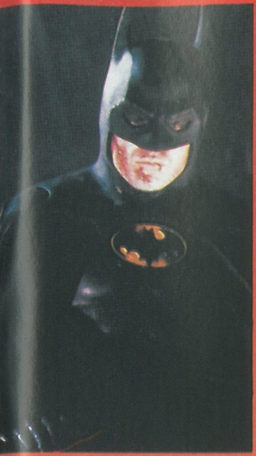

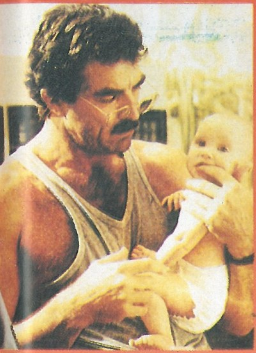
Denevérember: Sikerfilm a 80-as évek végéről

Indiana Jones: két film, 300 millió dollár

A 80-as évtized sikerfilmjei

Három férfi és egy mózeskosár: érző szívek, mesés bevételek

A nagy halottak

Szomorú része az összegzésnek, hogy ebben az évtizedben halt meg Sergio Leone és R. W. Fassbinder. Nem sokkal haláluk előtt azonban még készítettek egy-egy fontos filmet. Leone a *Volt egyszer egy Amerikával* búcsúzott, Fassbinder pedig az Alfred Döblin nyomán készített *Berlin, Alexanderplatzcal*. Az évtized minden bizonnyal legnépszerűbb amerikai rendezője Martin Scorsese volt. A nyolcvanas évek elejének egyik népszerű alkotása, a *Raging Bull* fűződik a nevéhez. A film kegyetlen és erőszakos ökölvívótörténet, akárcsak a többrészes *Rocky*, mely Sylvester Stallone hírnevét öregbítette.

Nem a *Berlin, Alexanderplatz* volt az egyetlen irodalmi mű, melyből az évtizedben jelentős film született. E. M. Forster *Út Indiába* című regényéből 1984-ben készült népszerű játékfilm, és az évtized egyik nagy sikereként könyvelhető el a Stephen Frears rendezte 1988-as *Veszedelmes viszonyok*, mely Choderlos de Laclos tizennyolcadik századi levélregényét használta alapanyagnak. A Biblia ugyancsak szerepelt a feldolgozott és sikerré vált műalkotások sorában. Martin Scorsese készítette le az eddig talán leghatásosabb – és legmegbotránkoztatóbb – bibliai tárgyú filmet, a *Krisztus utolsó megkísértését*.

A *Video Review* című szaklap is megjelentette a maga áttekintését. Az amerikai újságírói szokásoknak megfelelően mellékelte néhány vezető filmkritikus véleményét, szavazatát is. Egy-két kiragadott példa: Jeffrey Lyons szerint az évtized legizgalmasabb filmje *Az elveszett frigyláda fosztogatói*, valamint a Jack Lemmon és Sissy Spacek főszereplésével bemutatott *Eltűntnek nyilvánítva*. Lyons a nyolcvanas évek legszebb, vizuálisan legjobban megformált filmjének Bizet *Carmen*jének újabb változatát tartja. A filmben egyébként Julia Migenes és Placido Domingo látható.

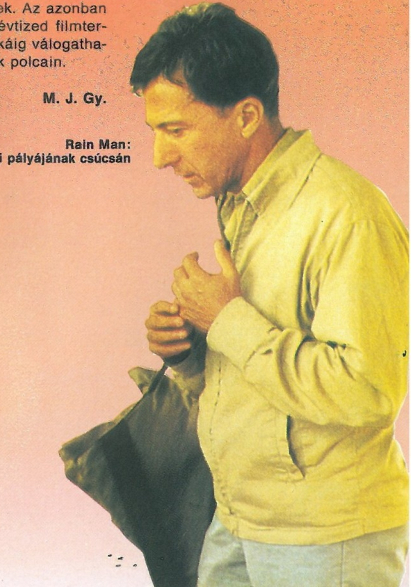
Joanna Langfield a *Hannah és nővéreire* voksolt, melyet Woody Allen egyik legjobb művének tart. Kiemeli még az évtized elejéről származó *Tűzszekereket*, melyben a rendezői, operatőri munka oly szépen harmonizál Vangelis zenéjével.

Neal Gabler szavazatai közül kiemelhető az *Aranyoskám.* Erről a filmről azt állítja a kritikus, hogy még ötven év múlva is lesz közönsége. Egyéb kedves filmje a Scorsese-féle *A város hercege* is.

Végül Jim Farber ítéletét érdemes idézni, aki Tom Cruise nyolcvanas évek közepi filmjét, a *Top Gunt* tartja igen jelentős műnek. Szerinte ez volt az első amerikai film, mely a háborút, a militarizmust mint *erotikus élményt* jelenítette meg.

Ezek persze kiragadott példák. Mindenki maga döntheti el, hogy a most megemlített vagy kimaradt filmek közül számára melyek voltak a legemlékezetesebbek. Az azonban biztos, hogy az évtized filmterméséből még sokáig válogathatunk a videótékák polcain.

M. J. Gy.

Rain Man: Hoffman színészi pályájának csúcsán

TOP 20

		USA-dollár
1.	**Batman** (Denevérember)	238 599 567
2.	**ET**	228 618 939
3.	**Indiana Jones – The Last Crusader** (Indiana Jones – Az utolsó keresztes lovag)	189 539 802
4.	**Return of The Jedi** (A Jedi Visszatér)	168 002 414
5.	**Rain Man** (Esőember)	160 000 000
6.	**Empire Strikes Back** (A Birodalom visszavág)	141 600 000
7.	**Lethal Weapon II.** (Halálos fegyver II.)	131 302 932
8.	**Ghostbusters** (Szellemirtók)	130 211 324
9.	**Honey, I Shrunk The Kids** (Drágám, a gyerekek összementek)	119 076 248
10.	**Raiders of the Lost Ark** (Az elveszett frigyláda fosztogatói)	115 598 000
11.	**Ghoustbusters II.** (Szellemirtók II.)	110 000 794
12.	**Indiana Jones – Temple Of Doom** (Indiana Jones – A végzet temploma)	109 000 000
13.	**Beverly Hills Cop** (A Beverly Hills-i zsaru)	108 000 000
14.	**Back To The Future** (Vissza a jövőbe)	104 408 738
15.	**Twins** (Ikrek)	102 575 652
16.	**Tootsie** (Aranyoskám)	96 292 736
17.	**Dead Poet Society** (Halott költők társasága)	86 402 887
18.	**Three Men And a Baby** (Három férfi és egy mózeskosár)	81 313 000
19.	**Beverly Hills Cop II.** (A Beverly Hills-i zsaru II.)	80 857 776
20.	**Gremlins** (Szörnyecskék)	79 500 000

Forrás: Variety
Megjegyzés: az adatok múlt év végiek, azóta néhány most futó film bevétele jócskán emelkedhetett.

Graffiti

MOZI

Budapest
VIII., József krt 63.